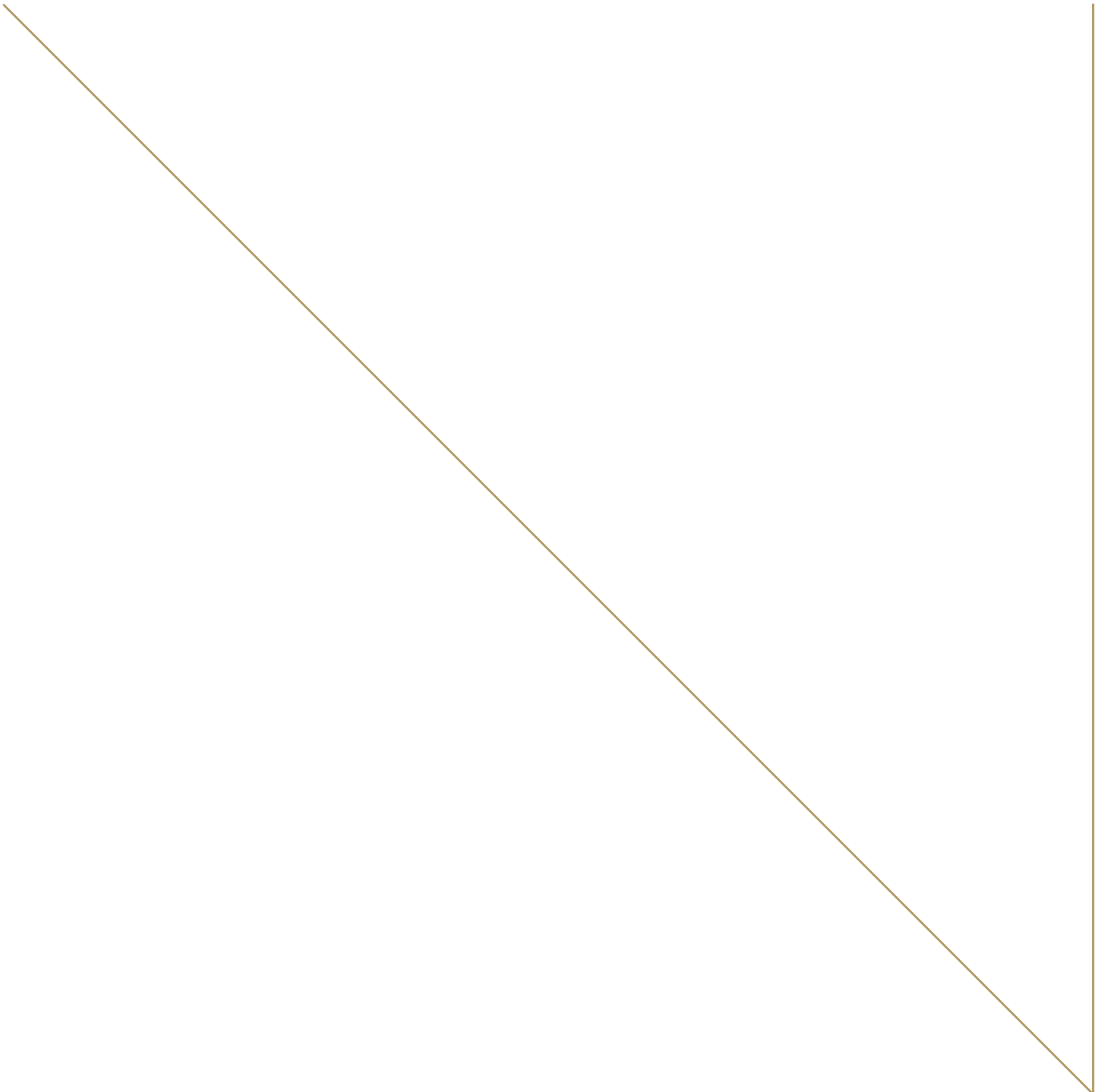

HandhavingsUitvoeringsMethode

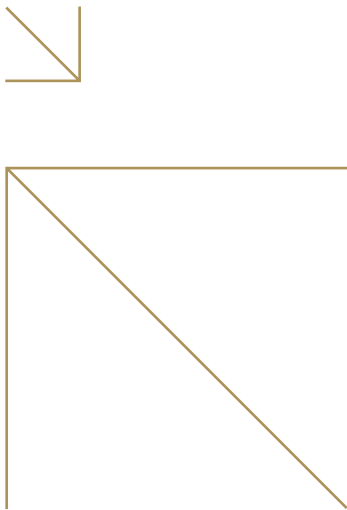
Grondstromen

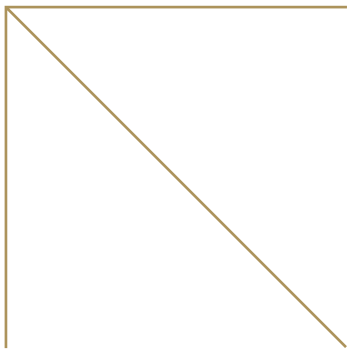

Inhoudsopgave

Voorwoord	05
1 Problemen met grondstromen	06
1.1 De handhavingspraktijk	06
1.2 Veel partijen op de grondmarkt	06
1.3 Een woud van wet- en regelgeving	08
1.4 Van taakgericht naar probleemgericht	08
1.5 Hoe ziet de HUM eruit?	08
1.5.1 Focus op de grondstromenketen	08
1.5.2 De keten als leidraad	08
1.6 Wat per situatie beschreven wordt	09
2 Handhavingstrategie	10
2.1 Overtredingen als uitgangspunt	10
2.2 Manier van optreden	10
2.3 Handhavingstrategie	10
3 Bouwlocaties	17
3.1 Situatiebeschrijving	17
3.2 Grondstromen op een bouwlocatie	17
3.3 Bodemonderzoek	18
3.4 Bevoegd gezag	18
3.5 Wet- en regelgeving	19
3.5.1 Wet op de Ruimtelijke Ordening	19
3.5.2 Woningwet	19
3.5.3 Ontgrondingenwet	19
3.5.4 Wet Milieubeheer / Afvalstoffenwetgeving	19
3.5.5 Flora en faunawet	19
3.6 Toezicht en optreden	20
4 Saneringen (vrijkomende grond)	23
4.1 Situatiebeschrijving	23
4.2 Grondstromen bij saneringen	23
4.3 Bevoegd gezag	24
4.4 Wet- en regelgeving	24
4.4.1 Wet Bodembescherming	24
4.5 Toezicht en optreden	24
4.5.1 Signaleren illegale sanering	24
4.5.2 Toezicht houden op saneringen	24
4.5.3 Afwijkingen van het saneringsplan	25

5 Transport	29
5.1 Situatiebeschrijving	29
5.2 Transportafstand	29
5.3 Bevoegd gezag	29
5.4 Wet- en regelgeving	29
5.4.1 Wet milieubeheer	29
5.4.2 De Provinciale milieuverordening	30
5.5 Toezicht en optreden	30
6 Opslag	34
6.1 Situatiebeschrijving	34
6.1.1 Wel of geen inrichting?	34
6.1.2 Opslag buiten inrichtingen	34
6.2 Wet- en regelgeving en bevoegd gezag	34
6.2.1 Vergunningplicht	34
6.2.2 Baggerdepots en de beëindiging daarvan	35
6.2.3 Vergunningvoorschriften	35
6.2.4 Zorgplicht bodembescherming	36
6.2.5 Zorgplicht afvalstoffen	36
6.3 Toezicht en optreden	36
6.3.1 Voorbereiding van het toezicht	36
6.3.2 Ad hoc controles	36
6.3.3 Ketencntroles	37
7 Toepassen van grond in Bsb-werken	40
7.1 Situatiebeschrijving	40
7.2 Grondstromen naar werken	40
7.3 Bevoegd gezag	40
7.4 Wet- en regelgeving bij werken	41
7.4.1 Bouwstoffenbesluit	41
7.4.2 Afvalstoffen	43
7.4.3 De keur	43
7.4.4 Overige wetgeving	43
7.5 Toezicht en optreden	43
8 (Her)gebruik als bodem conform de vrijstellingsregeling grondverzet	48
8.1 Situatiebeschrijving	48
8.2 Grondstromen: gebruik van grond als bodem	48
8.3 Bevoegd gezag	48
8.4 Wet- en regelgeving	49
8.4.1 Vrijstellingsregeling Grondverzet	49
8.4.2 Verschillen tussen het Bouwstoffenbesluit en de Vrijstellingsregeling Grondverzet.	51
8.4.3 Provinciale Milieuverordening	51
8.5 Toezicht en optreden	51

9 Aanvullen of herschikken bij saneringen	54
9.1 Situatiebeschrijving	54
9.2 Grondstromen bij aanvullen en herschikken	54
9.3 Bevoegd gezag	54
9.4 Wet- en regelgeving	54
9.4.1 Wet bodembescherming	54
9.4.2 Afvalstoffenwetgeving	54
9.5 Toezicht en optreden	55

Bijlagen

1 Afvalstoffenverplichtingen bij grondverzet	58
2 ‘Tijdelijke uitname’ en ‘hergebruiken op of nabij’	64
3 Opslag van grond: inrichting of niet?	67
4 Overwegingen bij monsterneming	68
5 Richtlijn voor strafvordering grondstromen	69
6 Definities	73
7 Afkortingen	75
8 Publicaties	76
9 Index	77
Colofon	79

Voorwoord

In Nederland wordt op grote schaal 'geschoven' met grond. Grond wordt ontgraven, getransporteerd, opgeslagen, gereinigd, gestort of toegepast. Daarbij gaat in de praktijk nog wel eens iets mis.

Omdat de overheid meer zicht en meer grip wil krijgen op grondstromen, ontwikkelt zij een krachtig pakket van maatregelen. Ook deze Handhavings- UitvoeringsMethode (HUM) behoort tot dit pakket. De HUM is één van de instrumenten die moet bijdragen aan een betere beheersing en handhaving van grondstromen.

Deze publicatie is – in opdracht van de Stuurgroep Bodem – tot stand gekomen onder leiding van een commissie bestaande uit de heren B. Riemeijer en R. Heijstee (VNG), dhr. F. Kok (IPO), dhr. C. Smit (DCMR), dhr. H. Colijn VROM Inspectie, mw. G. Van Eijsden (VROM-DGM), dhr. G. Biezeveld (OM), mv. E. Eijnwachter (Justitie), dhr. M. Rams (Infomil) en dhr. G. Terpstra (Politie).

Voor wie is deze HUM bedoeld?

Deze HUM is bedoeld voor alle handhavers in het veld en voor alle handhavende overheidsinstanties die toezicht houden op grond. Of u nu werkzaam bent bij de politie, de gemeente, de provincie, het waterschap of de inspectie van VROM of V&W: met deze HUM willen wij u een praktisch hulpmiddel aanreiken waarmee u in uw dagelijks werk goed uit de voeten kunt.

Wat is het doel van deze HUM?

Deze HUM-grondstromen is erop gericht u te ondersteunen bij het (sneller):

- signaleren
- beëindigen
- ongedaan maken of terugdraaien van een overtreding.

Daarnaast is deze HUM ook bedoeld om overtredingen te voorkomen!

Hoewel het opleggen van sancties (uiteraard) een zeer belangrijk element in de handhaving is, ligt in deze HUM-grondstromen **niet uitsluitend** de nadruk op het **'vangen van boeven'**. Ook het ontmoedigen van overtredingen staat centraal. Alleen al door de aanwezigheid van handhavers en door een scherpe controle, zal de 'spontane naleving' verbeteren, zo is de gedachte.

Tenslotte beoogt deze HUM ook een betere onderlinge samenwerking van de bij de handhaving betrokken partijen te bewerkstelligen.

Aan de tekst van deze HUM kunnen geen rechten worden ontleend.

1. Problemen met grondstromen

1.1 De handhavingspraktijk

Voor een goede handhaving van grondstromen komt in de praktijk heel wat kijken. Een handhaver moet niet alleen beschikken over technische (en juridische) kennis en inzicht; hij moet ook gevoel hebben voor verhoudingen tussen de verschillende 'spelers in het veld' en kunnen omgaan met ingewikkelde regels.

In het onderstaande voorbeeld is een situatie beschreven die zich in Nederland zou kunnen voordoen.

Zomaar een geval uit de dagelijkse praktijk

Ergens in Nederland is in opdracht van een projectontwikkelaar een bodemsanering uitgevoerd. De aannemer heeft eerst gesloopt en gesaneerd, het ontstane gat is gevuld met schone grond en de verontreinigde grond is afgevoerd naar de reiniger en de plaatselijke stortplaats. Bij een routinecontrole van één van de grondtransporten constateert een handhaver dat er geen begeleidingsbiljet aanwezig is. Het blijft bij een lichte reprimande en er wordt geen proces-verbaal opgemaakt.

Enige tijd later voert diezelfde handhaver voor de zekerheid een administratieve controle uit van de sanering. Dan blijkt:

- (uit het evaluatierapport) dat er veel meer ontgraven is dan opgegeven in de beschikking die bij het saneringsplan hoort;
- dat er helemaal geen grond naar de stort is afgevoerd, maar dat 90% naar een werk is gereden;
- dat de kwaliteitsgegevens van de aanvulgrond ontbreken;
- dat de aanvulgrond in werkelijkheid gerijpte bagger is.

Het hoeft allemaal niets te betekenen. Het kan best waar zijn dat er toevallig meer ontgraven is, omdat er meer licht verontreinigde grond aanwezig was. Maar het zou ook heel goed kunnen dat de aannemer moedwillig ernstig en licht verontreinigde grond heeft opgemengd, waardoor er meer licht verontreinigde grond is geproduceerd. Het scheelt namelijk nogal wat of een partij € 80,- per ton kost om te verwerken of dat zij € 5,- per ton oplevert als zij wordt toegepast.

1.2 Veel partijen op de grondmarkt

Er zijn veel verschillende spelers actief op grondmarkt. Het is van belang te beseffen dat sommigen daarvan (vaak ook gelijktijdig) meer rollen vervullen. Zo kan een gemeente zowel initia-

tiefnemer, opdrachtgever, vergunningverlener als handhaver zijn.

Het spreekt voor zich dat deze 'rollen' niet altijd dezelfde belangen dienen. Om die reden wordt ook wel van een 'pettenprobleem' gesproken.

Een handhaver moet zich bewust zijn van de **belangentegensstellingen** die zich in de praktijk (kunnen) voordoen. Die kunnen hem soms voor een lastig dilemma plaatsen: collegialiteit en loyaliteit versus professionaliteit en integriteit. Het vergt enige moed om overtredingen van de eigen organisatie aan de orde te stellen.

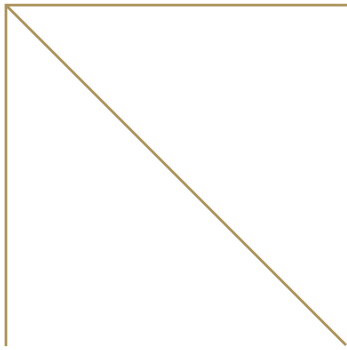

Bevoegd gezag

Met 'bevoegd gezag' wordt het bestuursorgaan bedoeld dat belast is met de bestuursrechtelijke handhaving van een wet en de daarbij behorende zorg voor de controle op de naleving daarvan. Omdat op grondstromen veel verschillende wetten van toepassing kunnen zijn, is vaak sprake van verschillende bevoegde bestuursorganen en toezichthouders. De volgende taken zijn te onderscheiden:

Bestuurs- orgaan	Taak	De bevoegdheid in het kader van grondstromen heeft vooral betrekking op:	Opmerking
B&W (gemeente)	Bouwstoffenbesluit		De bevoegdheid geldt niet voor oppervlaktewater.
	Bouwregelgeving Inrichtingen	bodemonderzoeken en bouw- en sloopvergunningen veelvoorkomende en kleinere inrichtingen, zoals van aannemers en loonwerkers, opslaglocaties, werkkerreinen, enz.	
	R.O.-regels		Deze regels zijn vaak opgenomen in bestemmingsplannen (bijvoorbeeld aan- legvergunningen).
	APV-regels		Hierbij gaat het vooral om regels ter voor- koming van hinder, maar bijvoorbeeld ook om regels voor het gebruik van de open- bare weg voor bouwwerkzaamheden.
	Saneringen	kleinere saneringen en in sommige gemeenten ook om de Wbb-saneringen (ISV-gemeenten en de grote 4)	
	Bodem	nieuwe gevallen van bodemverontreiniging	De gemeente is dan het Wbb-bevoegde gezag op basis van het zorgplicht-artikel.
GS (provincie)	Afvalstoffenwetgeving	het toezicht op de begeleidingsbrieven bij transport en de zorgplicht bij afvalstoffen (het gescheiden houden en correct afvoeren)	
	Inrichtingen	alle afvalstoffenbewerkende inrichtingen en de grote opslaglocaties (>10.000 m ³)	
	Saneringen	saneringen van ernstige gevallen van bodem- verontreiniging	
	Ontgrondingen en R.O.		GS bepalen de regels voor grote of diepe ontgravingen en voor landschapsbeheer.
	Grondwater		GS bepalen de regels voor onttrekkingen (bronneringen).
	Milieubeschermingsgebieden		Hierbij gaat het om allerlei strengere regels in bijzondere gebieden.
VROM- Inspectie	EVOPA	De in-, uit- of doorvoer van verontreinig- de grond	
	2e-lijnstoezicht		Hierbij gaat het om de controle van gemeenten en provincies op de uitvoe- ning van hun taken.
Waterschap	Bouwstoffenbesluit	alle toepassingen in oppervlaktewater (slootdempingen)	
	De keur	ingrepen in het watervoerend of -bergend vermogen (slootdempingen)	
	Wvo	alle lozingen die oppervlaktewater kunnen verontreinigen	
Ministerie van V & W	Zie hierboven	zoals de waterschappen, maar dan bij rijkswateren	
	Wbb	waterbodemsaneringen in rijkswateren	

Naast deze bestuursorganen hebben de politie en het Openbaar Ministerie een taak bij de handhaving van alle wetgeving.

1.3 Een woud van wet- en regelgeving

Een breed gedragen constatering is dat het grond(stromen)beleid de afgelopen jaren te complex is geworden. Iedereen heeft zo zijn eigen wensen en eisen en in veel gevallen zijn hiervoor uitzonderingen in het beleid gecreëerd. Uitzonderingen zijn daarmee eerder regel geworden dan daadwerkelijk uitzonderingen gebleven! Op een (potentiële) grondstroom kunnen maar liefst 14 of 15 verschillende wetten of regelingen van toepassing zijn. Daarnaast zijn er ook nog eens zeven 'loketten', te weten: natuur, water en bodem; maar ook gemeente, waterschap, provincie en rijk. Vanwege die enorme complexiteit van het beleid is 'het veld' het overzicht aardig kwijtgeraakt. Deze HUM biedt een handvat om weer een overzicht te krijgen.

1.4 Van taakgericht naar probleemgericht

De handhaving van grondstromen in Nederland wordt momenteel vooral *taakgericht* ingevuld. Dat betekent dat handhavers met een gerichte blik naar milieuovertredingen kijken, waarvoor zij een wettelijke taak hebben. Dat is op zich goed, maar het is niet voldoende. Vooral waar het gaat om **onderlinge samenwerking** en doorverwijzing tussen **verschillende betrokken handhavingsinstanties**, kan het nodige verbeterd worden.

Met deze HUM-grondstromen wil de overheid vorm geven aan een meer *probleemgerichte* aanpak. Daarbij gaat het erom dat toezichthouders en opsporingsambtenaren gezamenlijk die dingen aanpakken, die in de grondstromenketen – dus bij het ontgraven, transporteren, hergebruiken of storten van grond – mis kunnen gaan. Anders gezegd: dat de verschillende handhavers gemeenschappelijk bewerkstelligen dat volgens de regels met grondverzet wordt omgegaan. Hierbij is het cruciaal dat signalen worden doorgegeven aan andere handhavingspartners. Daarmee kan de **grondstromenketen worden gesloten** en wordt de eenheid van handelen gestimuleerd.

Voorbeeld: bij de controle van een sanering let u er niet alleen op of de locatie voldoende schoon wordt, maar gaat u ook na waar de verontreinigde grond naartoe wordt gebracht. Indien nodig neemt u hierover alvast contact op met een collega van de gemeente of de provincie.

1.5 Hoe ziet de HUM eruit?

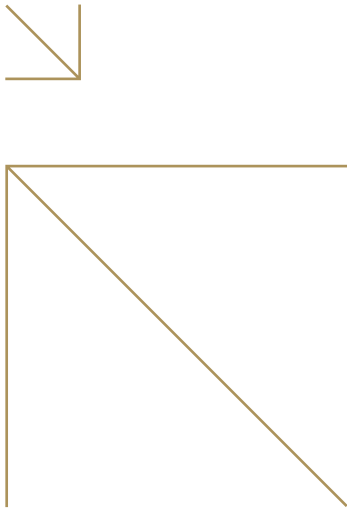
1.5.1 Focus op de grondstromenketen

In deze HUM is het accent gelegd op situaties die u als handhaver in de praktijk het meest tegenkomt of die het meest kritisch zijn gebleken. Ruim tachtig procent van alle handhavingsactiviteiten heeft betrekking op deze situaties. Aan elke situatie is een apart hoofdstuk gewijd.

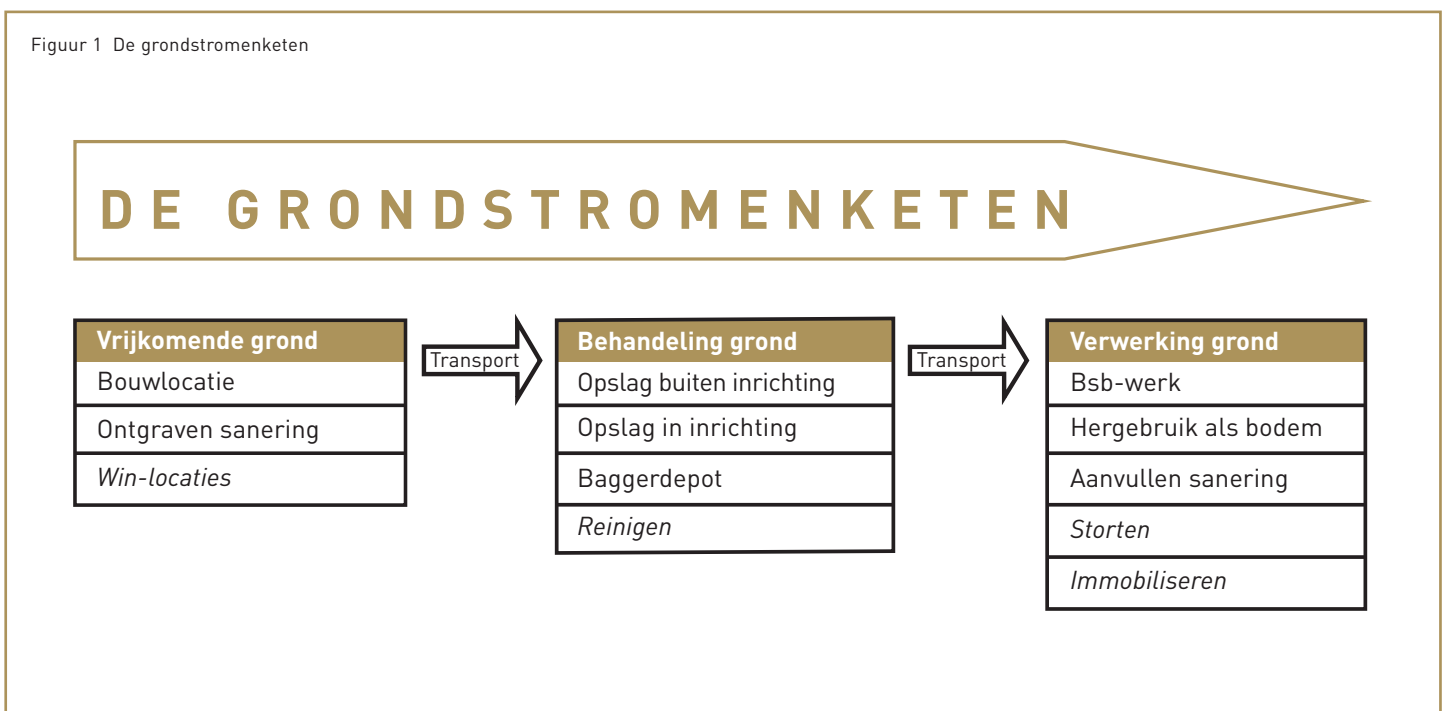
Let op! In deze HUM is er bewust voor gekozen niet volledig te zijn. Dan zou deze uitgave veel te omvangrijk worden en in de praktijk minder goed te gebruiken. Het accent ligt daarom op die situaties waarmee u in de praktijk het meest te maken heeft.

1.5.2 De keten als leidraad

De risicovolle situaties worden in de HUM behandeld in een volgorde die gebaseerd is op hun plaats in de grondstromenketen (vgl. 'Grond grondig bekeken'). Die keten ziet er ongeveer zo uit:

Figuur 1 De grondstromenketen

Aan de zijkant van iedere pagina (van elke situatie) treft u telkens een element uit deze figuur aan, opdat u snel en eenvoudig kunt bepalen op welke situatie de tekst die u leest, betrekking heeft. Voor hoofdstuk 3, bouwlocaties, is dat bijvoorbeeld:

Bouwlocaties

In figuur 1 zijn de situaties 'win-locaties', 'reinigen', 'storten' en 'immobiliseren' genoemd. Deze situaties behoren strikt genomen wel tot de keten, maar worden in het kader van deze HUM niet behandeld.

Voor algemene suggesties over het houden van toezicht bij grondreinigers en stortplaatsen wordt, vanwege de complexiteit, verwezen naar o.a. het 'Handboek Handhavingsmethodieken bij probleembedrijven' (juni 1999).

1.6 Wat per situatie beschreven wordt

Aan elke situatie is een apart hoofdstuk gewijd. Per situatie komen in de *beschrijvende tekst* de volgende onderwerpen aan de orde:

- een korte omschrijving van de situatie en hoe u deze kunt herkennen (afbakening);
- een beschrijving van de grondstromen die bij die situatie een rol spelen en wat daarbij mis kan gaan;
- welke wetten op de betreffende situatie van toepassing (kunnen) zijn;
- welke instanties voor de betreffende situatie het bevoegd gezag zijn;
- welke wijze van optreden de voorkeur heeft.

Daarnaast bevat elk hoofdstuk een *tabel* waarin u de volgende informatie aantreft:

- een beschrijving van de kritieke momenten en waar het in de praktijk mis kan gaan;
- welke (keten)risico's daarmee samenhangen;
- de wetten die op de betreffende situatie van toepassing (kunnen) zijn;
- hoe u de handhaving het beste kunt voorbereiden en (vervolgens) uitvoeren.

2. Handhavingstrategie

2.1 Overtredingen als uitgangspunt

Voor alle situaties geldt dat de vraag 'Wat kan er mis gaan?' als uitgangspunt is gekozen bij de uitwerking. Dit heeft geresulteerd in een aantal overtredingen per situatie. Uiteraard is de aard van de overtredingen verschillend per situatie, maar in z'n algemeenheid kan gesteld worden dat bij alle situaties sprake kan zijn van een de volgende (soorten) overtredingen:

- Er is geen melding gedaan.
- Er is geen vergunning aangevraagd.
- De kwaliteitsgegevens deugen niet.
- Grond raakt vermengd (bijvoorbeeld bij tijdelijke opslag).
- De administratie is niet op orde.
- Er is sprake van valsheid in geschrifte (denk bijvoorbeeld aan het omkatten van grond).

2.2 Manier van optreden

Voor de handhavingstrategie geldt min of meer hetzelfde als voor de overtredingen uit de vorige paragraaf. Iedere situatie kent weliswaar specifieke maatregelen, maar voor alle situaties geldt dat in principe steeds hetzelfde soort maatregelen kan worden getroffen. Dit wordt het stappenplan genoemd.

Als een overtreding wordt geconstateerd, kan daartegen – in algemene zin – op de volgende manier worden opgetreden:

1. Als het gaat om de overtreding van een kernbepaling waarbij sprake is van acuut milieugevaar:
 - Na het eerste bezoek wordt een sanctie (meestal bestuursdwang) opgelegd, deze wordt direct van kracht en moet onmiddellijk worden uitgevoerd. Er wordt een proces-verbaal opgemaakt, eventueel met een voorlopige herstelmaatregel.
2. Als het gaat om een doelbewuste, kennelijk geen incidentele overtreding van een kernbepaling zonder dat er sprake is van acuut milieugevaar:
 - Na het eerste bezoek wordt de rechtspersoon een sanctie opgelegd conform de Awb-procedure en wordt proces-verbaal opgemaakt.
 - Na het verstrijken van de hersteltermijn volgt bij het tweede bezoek de feitelijke tenuitvoerlegging van de sanctie.
3. Als het gaat om een niet-doelbewuste, kennelijk incidentele overtreding van een kernbepaling zonder dat er sprake is van acuut milieugevaar en waarbij de omvang van de overtreding en de gevolgen ervan gering zijn:

- Na het eerste bezoek wordt de rechtspersoon aangeschreven en een hersteltermijn afgesproken.
 - Na het verstrijken van de hersteltermijn wordt zonodig bij het tweede bezoek een sanctie opgelegd conform de Awb-procedure en wordt proces-verbaal opgemaakt.
 - Na het derde bezoek volgt de feitelijke tenuitvoerlegging van de sanctie.
4. Als het gaat om de overtreding van een regel die geen kernbepaling is:
 - Na het eerste bezoek wordt de rechtspersoon aangeschreven en een hersteltermijn afgesproken.
 - Na het verstrijken van de hersteltermijn wordt zonodig bij het tweede bezoek een sanctie opgelegd conform de Awb-procedure.
 - Na het derde bezoek volgt de feitelijke tenuitvoerlegging van de sanctie en wordt proces-verbaal opgemaakt.

2.3 Handhavingstrategie

Hieronder treft u een overzicht aan van de meest belangrijke kernbepalingen. Het overzicht is bedoeld als een soort 'gereedschapskist', waar u uit kunt putten. De strategie is erop gericht negatief gedrag te ontmoedigen en de pakkans te vergroten. In geval van kennelijke onwetendheid of onnozelheid (bijvoorbeeld vanwege complexiteit) verdient een waarschuwing de voorkeur.

In het overzicht is aangegeven op welke wijze de effectiviteit en eenheid van optreden worden bevorderd. Uiteraard dient van geval tot geval bekeken te worden in hoeverre de voorgestelde maatregel proportioneel is. Dit betekent dat u zich voor ieder geval de vraag stelt of de maatregel redelijk en billijk is en of deze – vanuit de (milieu)rendementsgedachte – ook het gewenste effect sorteert. Wijkt u hierdoor af van de gebruikelijke gang van zaken, doe dit dan gemotiveerd.

Een belangrijke afweging kan zijn of negatief gedrag – al dan niet met bewuste of onbewuste schuld – aan het eind van het proces per saldo toch voordeliger heeft uitgepakt dan regelconform gedrag. De te nemen maatregelen zullen veelal bestaan uit een mix van straf- en bestuursrechtelijke maatregelen. Zoek bewust die afstemming en streef wederkerige ondersteuning van de maatregelen na. In bijlage 5 is de bijbehorende "Richtlijn voor Strafverordening grondstromen" opgenomen, waarin de strafmaat voor iedere kernbepaling is weergegeven.

Handhavingstrategie

Nr	Kernbepaling	Wetten	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie	Motivatie
1	Bouwen terwijl er onvoldoende bodemonderzoek is gedaan (en een bouwvergunning ontbreekt).	Woningwet art. 8 Bouwverordening Wbb art. 13, 27 (alleen i.g.v. kennismaken verontreiniging)	Laat via bestuursdwang de overtreding ongedaan maken door óf de oude toestand te herstellen óf een bouwvergunning aan te vragen (met aanvullend onderzoek aan de hand van een op maat gemaakt protocol). Vraag hiervoor advies aan de afdeling bodem. Schakel het Wbb-bevoegde gezag in.	Maak een PV op. Leg eventueel een voorlopige maatregel op om de activiteiten te doen stoppen.	Ontmoedigen. Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.
2	Ontgraven zonder vergunning. Ontgraven in strijd met bestemmingsplan. Ontgraven in strijd met aanlegvergunningstelsel (indien aanwezig). Onttrekken grondwater zonder vergunning. Ontgraven in de wetenschap van aanwezigheid verontreiniging.	Ontgrondingenwet art. 3 Art. 10 WRO + voorschriften bestemmingsplan, Art. 44 WRO + bestemmingsplan Art. 14 Grondwaterwet Art. 27, 13 Wbb	Het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de betreffende situatie treedt op en laat het werk stilzetten. Is er sprake van een overtreding van de Wbb: • laat de werkzaamheden dan stopzetten totdat er een beschikking is. Dit vereist dat er afspraken gemaakt worden tussen GS/B&W en OM/politie; • maak een standaard meldformulier.	Is er geen vergunning aangevraagd, maak dan altijd een PV op. Is er wel een vergunning aangevraagd maar nog niet verleend: overleg met OM over noodzaak om een PV op te maken (afhankelijk van situatie).	Idem.
3	Afwijken van saneringsplan.	Wbb art. 39 lid 2	Onderscheid de volgende twee situaties: 1. De put is nog open (omkeerbaar): • herstel de oude toestand; • zet werkzaamheden stop; • start nieuwe planprocedure via bestuursdwang of dwangsom; 2. De put is al dicht : • bekijk de sanctie nader; • overweeg openbare herbeschikking (in het belang van omwonenden en zuivere afweging); • kies voor bestuursdwang of – als de in het geding zijnde belangen dit verdragen – voor afwikkeling via het evaluatierapport.	Maak altijd een PV op. Onderscheid de volgende situaties: De put is nog open (omkeerbaar): • leg herstelplicht (art. 36/8 Wed) op; • leg eventueel ook een voorlopige maatregel op, afhankelijk van de ernst en de omkeerbaarheid. De put is al dicht : • overweeg vervolging door OM, met ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel.	Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.
4	Herschikken van ernstig verontreinigde grond niet correct uitvoeren.	Wbb art. 39 lid 2	Idem (zie hierboven).	Maak een PV op. Overweeg voorlopige maatregel.	Het voorkomen van verspreiding. Het ontmoedigen van voldongen feiten.

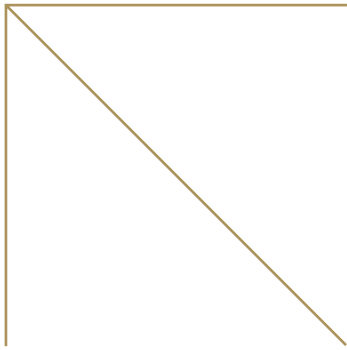
Nr	Kernbepaling	Wetten	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie	Motivatie
5	Afgifte van grond aan een be-/verwerker die niet beschikt over een (toereikende) vergunning.	Art. 10.37 Wm	<p>Controleer bij de ontdoener en ontvanger of het een incident betreft of dat dit vaker voorkomt (check de administratie).</p> <p>Onderscheid de volgende twee situaties:</p> <p>1. Het gaat om een incident:</p> <ul style="list-style-type: none"> • geef een waarschuwing; • zie erop toe dat correctie plaatsvindt. <p>2. Het gaat om recidive:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gelast terugname van de grond; • retourneer de partij naar de afzender; • zie erop toe dat de partij deugdelijk wordt afgevoerd (zo nodig naar een plaats waar dit verantwoord mogelijk is cq plaats van herkomst). <p>Tip: laat de partij in de tussentijd apart zetten.</p>	<p>Onderscheid de volgende twee situaties:</p> <p>1. Het gaat om een incident:</p> <ul style="list-style-type: none"> • als bij de afgifte niet is voldaan aan de eisen die samenhangen met de kwaliteit van de grond, maak dan een PV op tegen de ontdoener en de ontvanger. <p>2. Het gaat om recidive:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maak altijd een PV op; • via het OM/rechter: ontneming wederrechtelijk voordeel. <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van een voorlopige maatregel; • het opleggen van een verbod om de grond aan of af te voeren; • in beslagname van de auto met lading. <p>Als het gaat om zwaar verontreinigde grond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leg een voorlopige maatregel op; • laat noodzakelijke tijdelijke voorzieningen aanbrengen. 	<p>Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.</p> <p>De pakkans van calculerende overtreders vergroten.</p>
6	Transport zonder begeleidingsbrief of met niet-correcte begeleidingsbrief.	<p>Art 10.39; 10.40; 10.44 Wm</p> <p>Valsheid in geschrift: Sr. Art. 225</p>	<p>Zet de partij zo mogelijk apart en laat alsnog de vereiste bescheiden (brief) verzorgen.</p> <p>Stuur het transport terug naar de plaats van herkomst.</p> <p>Breng – als dat niet gebeurt – de partij gecontroleerd terug.</p> <p>Controleer of het om een op zichzelf staande overtreding gaat, of dat ook andere overtredingen hebben plaatsgevonden (elders in de keten).</p> <p>Controleer of het om een incident gaat, of om een serie overtredingen (deze informatie is ook van belang voor de strafrechtelijke aanpak).</p>	<p>Maak een PV op tegen de afzender en – afhankelijk van situatie – ook tegen de transporteur, de chauffeur en/of de ontvanger (sluit hierbij aan bij de strafvorderingsrichtlijn WVG).</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verrichten van nader onderzoek; • in beslagname van de auto met vracht (van de weg nemen en in quarantaine op de gemeentewerf zetten); • in beslagname van de tachograafschijf. 	<p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het bevorderen van correct handelen.</p>
7	Adequate boekhouding ontbreekt (de hoeveelheden aan- en afgevoerde grond bij een sanering of bij opslag zijn niet vastgelegd).	<p>Sanering: Wbb art. 39 lid 2</p> <p>Opslag: art. 8.1 Wm</p> <p>Art 10.1 Wm Art 10.38 Wm</p> <p>Valsheid in geschrift: Sr. Art. 225</p>	<p>Ga na of dit ook andere overtredingen tot gevolg heeft gehad (ook t.b.v. strafrechtelijk spoor).</p> <p>Gelast de boekhouding met terugwerkende kracht op orde te brengen en koppel dit aan een dwangsom.</p>	<p>Maak een PV op.</p>	<p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het bevorderen van correct handelen.</p>

Nr	Kernbepaling	Wetten	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie	Motivatie
8	Toepassen van grond op locatie zonder juiste keuringen en kwaliteitsverklaringen of toepassen van grond met onjuiste kwaliteit.	Bsb, art 8, 22 Wvo art. 1	<p>Leg bestuursdwang op en laat keuringen conform het Bouwstoffenbesluit verrichten.</p> <p>Bij toepassing van een partij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laat het werk stilleggen of leg een toepassingsverbod op; • zendt de partij zo mogelijk retour aan de afzender. <p>Als er een risico bestaat op continuering van de werkzaamheden, leg dan een dwangsom op.</p>	<p>Maak een PV op.</p> <p>Dwing eventueel herstel af en leg een voorlopige maatregel op in het kader van het Bouwstoffenbesluit.</p> <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het bevorderen van correct handelen.</p>
9	De tijdelijke opslag van grond is niet conform de beschikking.	<p>In het kader van beschikking: Wbb art. 39 lid 2</p> <p>Buiten inrichting: Wbb art. 13;</p> <p>Binnen inrichting: Wm art. 18.18 Wm art 8.40/8.44 Wmart. 8.1</p>	<p>Gaat het om een acute situatie, laat dan de werkzaamheden stil leggen (verdere aanvoer stopzetten) en ga over tot een bestuursdwangbeschikking.</p> <p>Gaat het om verontreinigde grond, laat dan direct maatregelen treffen of opruimen.</p> <p>Neem zo nodig (tijdelijke) maatregelen ter directe bescherming van het milieu (voorzieningen, afvoer naar een legale plaats).</p> <p>Stel verder onderzoek in naar wat mogelijk nog meer mis kan zijn (gegaan).</p> <p>Gaat het om een niet-acute situatie, ga dan over tot een dwangsombeschikking.</p>	<p>Maak een PV op.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen en verdere aanvoer te voorkomen; • het opleggen van herstellplicht. 	<p>Het voorkomen van verspreiding.</p> <p>Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.</p> <p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het voorkomen van verontreiniging van de onderliggende bodem (preventie).</p>
10	Mengen van grond.	<p>Art. 1.1a Wm Art. 10.1 Wm Art. 13 Wbb</p> <p>Binnen inrichting: Wm art. 18.18 Wm art. 8.1</p>	<p>Geef opdracht om het mengen te stoppen en koppel hieraan een dwangsom.</p> <p>Haal de partij voorlopig uit het economisch verkeer door de grond in een depot vast te houden.</p> <p>Stel nader onderzoek in welke gevolgen dit mengen heeft gehad.</p> <p>Verzoek zonodig de gevolgen van de overtreding teniet te doen en maatregelen te treffen om milieuschade teniet te doen.</p> <p>Ga na of dit een incident betreft of dat het een meer gebruikelijk patroon is.</p> <p>Ga zonodig over tot vervolgonderzoek.</p> <p>Bepaal of sprake is van economisch voordeel.</p> <p>Als de situatie omkeerbaar is, laat de vermenging dan ongedaan maken via het opleggen van een dwangsom.</p>	<p>Maak een PV op.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel</p>	<p>Het voorkomen van verspreiding.</p> <p>Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.</p>

Nr	Kernbepaling	Wetten	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie	Motivatie
11	Niet gescheiden houden van afvalstoffen / grond.	<p>Voor gevaarlijk afval: ministeriele Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijk afval.</p> <p>Voor overige afvalstoffen: Art 1.1a Wm</p> <p>Binnen inrichting: Wm art. 18.18 Wm art. 8.1 Wm art.10.1</p>	<p>Verzoek zonodig om de gevolgen van de overtreding teniet te doen en maatregelen te treffen om milieuschade teniet te doen.</p> <p>Ga na of het een incident of een meer gebruikelijk patroon betreft.</p> <p>Onderscheid de volgende twee situaties:</p> <p>Het gaat om een incident:</p> <ul style="list-style-type: none"> • geef een waarschuwing; • zie toe op de naleving. <p>Het gaat om recidive:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leg maatregelen op met bestuursdwang; • geef opdracht de afvalstoffen gescheiden te houden (bestuursdwang of een dwangsom). 	<p>Maak een PV op.</p> <p>Stel een nader onderzoek in naar de gevolgen die dit niet-scheiden heeft gehad.</p> <p>Controleer depots op gemengde partijen (kleur, textuur).</p> <p>Vraag de uitvoerder om een overzicht van de herkomst van opgeslagen partijen grond.</p> <p>Doe navraag naar de herkomst van partijen bij machinisten en chauffeurs.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen; • het opleggen van herstelplicht. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het voorkomen van opmenging en verspreiding.</p> <p>Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.</p>
12	Omkatten van partijen (valsheid in geschrifte).	<p>Indien in een werk aangebracht, of op het punt te worden aangebracht: Bsb art. 8, 22</p> <p>Valsheid in geschrift: Sr. Art. 225</p>	<p>Spreek primair de afzender en secundair de transporteur/chauffeur aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • geef opdracht deze activiteit te stoppen; • verzoek zonodig om de gevolgen van de overtreding teniet te doen en maatregelen te treffen om milieuschade teniet te doen (via dwangsom of bestuursdwang); • stel nader onderzoek in naar de gevolgen die dit niet-scheiden heeft gehad; • ga na of het een incident betreft of dat het een meer gebruikelijk patroon is; • start zonodig een vervolgonderzoek; • haal zonodig met bestuursdwang de partij uit het economisch verkeer en laat deze voorlopig in depot zetten. 	<p>Maak pv op, primair tegen de afzender en, zo nodig, ook de transporteur/ chauffeur/ontvanger.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen; • het opleggen van herstelplicht. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het voorkomen van opmenging en ongewenste verspreiding.</p> <p>Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.</p>

Nr	Kernbepaling	Wetten	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie	Motivatie
13	Toepassing gebeurt niet conform de voorschriften en/of voorgeschreven voorzieningen zijn niet aangebracht.	Bsb art. 8, 21, vierde lid, 26	<p>Laat via bestuursdwang de IBC-voorziening herstellen en de verontreiniging ongedaan maken.</p> <p>Laat via oplegging van een dwangsom de bouwstoffen verwijderen of de IBC-maatregelen verbeteren.</p> <p>Geef opdracht de werkzaamheden uit te voeren conform de voorschriften.</p> <p>Laat zonodig het werk stilleggen en/of de aanvoer stoppen.</p> <p>Verzoek zonodig om maatregelen te treffen die de milieuschade teniet doen.</p>	<p>Maak een PV op.</p> <p>Stel een nader onderzoek in naar de gevolgen die het niet conform de voorschriften werken heeft gehad.</p> <p>Ga na of het een incident betreft of niet en start eventueel een vervolgonderzoek.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen; het opleggen van herstelplicht. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het voorkomen van verspreiding.</p> <p>Het ontmoedigen van vol-dongen feiten.</p>
14	Melding in het kader van het Bsb is niet correct.	Bsb art. 11, 18, 21	<p>Als de melding niet alsnog binnen een halve dag gedaan kan worden en er risico's voor het milieu kunnen ontstaan, laat het werk dan stilleggen (via bestuursdwang).</p> <p>Hef de stillegging pas op wanneer de melding correct is ingediend.</p>	<p>Maak een PV op.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <p>het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen.</p>	<p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het bevorderen van correct handelen.</p>
15	De identiteit van een partij is onduidelijk (geen of onjuist certificaat of keuring).	<p>Indien op het punt te worden aangebracht:</p> <p>Bsb art. 8, 22</p> <p>Valsheid in geschrift:</p> <p>Sr. Art. 225</p>	<p>Als de partij reeds is toegepast, laat dan het werk stilleggen via bestuursdwang.</p>	<p>Zet de partij in quarantaine (inbeslagneming tbv waarheidsvinding).</p> <p>Laat monsters nemen en de kwaliteit vaststellen.</p> <p>Maak een PV op.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen; het opleggen van herstelplicht. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het bevorderen van correct handelen.</p>
16	Storten buiten een inrichting.	<p>Ontdoen van afvalstoffen: storten, in strijd met art. 10.2 Wm (bij evident niet functioneel toepassen)</p> <p>Art. 13 Wbb</p> <p>Art. 1.1a Wm</p>	<p>Laat via bestuursdwang de gestorte grond verwijderen.</p>	<p>Maak een PV op.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen; het opleggen van herstelplicht. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het bevorderen van de geloofwaardigheid van de overheid.</p> <p>Het bevorderen van correct handelen.</p>

Nr	Kernbepaling	Wetten	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie	Motivatie
17	De regels van het bodembeheerplan worden overtreden.	Art. 3, 6 Min. Vrijstellingsregeling Grondverzet	Zet het hergebruik stop en stuur de partij terug naar de plaats van herkomst (via bestuursdwang).	<p>Maak een PV op.</p> <p>Overweeg in dringende gevallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het opleggen van een voorlopige maatregel, om nadelige milieugevolgen te voorkomen; • het opleggen van herstellplicht. <p>Eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.</p>	<p>Het voorkomen van mogelijke (ernstige) verontreiniging.</p> <p>Het voorkomen van verspreiding (standstill, puinverharding, zoneindeling).</p>

3. Bouwlocaties

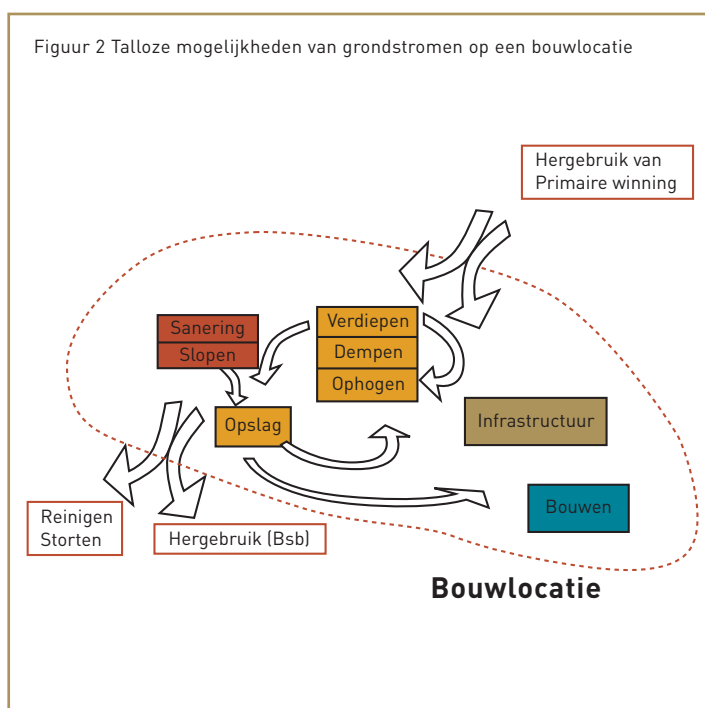
3.1 Situatiebeschrijving

Bij bouwlocaties en infrastructurele werken vindt veel grondverzet plaats. Deze locaties zijn grote bronnen van (verontreinigde) grond, maar er wordt ook veel grond gebruikt.

De focus ligt in deze situatiebeschrijving op grotere bouwlocaties, bijvoorbeeld locaties waar een nieuwe wijk wordt ontwikkeld of een groot infrastructureel werk aangelegd. Bij dergelijke projecten is het zaak dat u eerst een overall beeld krijgt van de werkzaamheden. Het bestuderen van het bestemmingsplan of het overleggen met de afdeling ruimtelijke ordening of stedelijke ontwikkeling zijn hiervoor vaak aan te bevelen.

3.2 Grondstromen op een bouwlocatie

Welke grondstromen er bij bouwlocaties plaatsvinden, hangt af van veel factoren. Vaak is de bodem niet geschikt voor de beoogde functie en zal deze worden opgehoogd. Dat gebeurt meestal met *primaire ophoogzand*, maar ook grond van de locatie zelf kan gebruikt worden voor het veranderen van het bodemprofiel.

Zie voor de verschillende situaties ook de volgende hoofdstukken in de HUM: 4 Saneringen, 5 Transport, 6 Opslag, 7 Bsb-werken en 8 Vrijstellingsregeling Grondverzet.

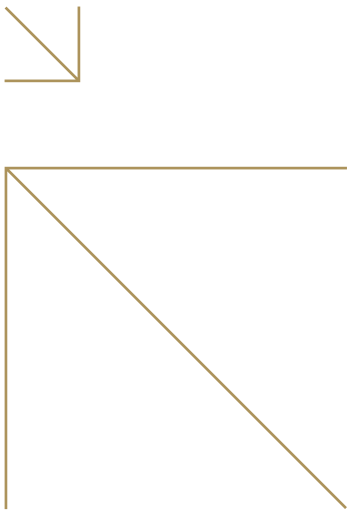
Bij vrijwel alle grotere projecten maakt de uitvoerder of hoofdaannemer een grondstromenplan om de opeenvolgende grondwerkzaamheden op elkaar af te stemmen. Het plan heeft geen wettelijke status, maar biedt wel een goed overzicht en is handig bij vooroverleg met de uitvoerders. Zo geeft het u bijvoorbeeld inzicht in de benodigde opslagcapaciteit, of in de hoeveelheid vrijkomende grond. *(Of een opslaglocatie als een separate inrichting beschouwd moet worden, is uitgewerkt in bijlage 3.)*

Om toezicht te kunnen houden op de verschillende grondstromen moet de bouwlocatie verdeeld worden in kleinere objecten. Die objecten zijn dan vaak afzonderlijke ontgravingen, of werken in het kader van het Bouwstoffenbesluit, zoals slootdempingen, ophogingen, wegen, dijken of wallen. *(Zie voor de handhaving van deze afzonderlijke objecten de betreffende situatiebeschrijvingen elders in deze HUM.)*

Bij het slopen van oude gebouwen komt veel bouw- en sloopafval vrij. Dat is geen grond! Slopen gebeurt tot op het maaiveld, waarbij funderingen zonder aanhangende grond verwijderd moeten worden. Een (open) verhardingslaag is al evenmin grond. Als verhardingslagen verwijderd worden in het kader van sloop is sprake van bouw- en sloopafval. Bouw- en sloopafval mag zonder te zijn bewerkt niet in een werk worden toegepast (Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen, juncto Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen; Sectorplan 13, Landelijk Afvalstoffen Plan). Bouw- en sloopafval moet dus naar een inrichting met Wm-vergunning, bijvoorbeeld een puinbreker, of naar een mobiele puinbreekinstallatie.

Bij bouwlocaties wordt grond vaak verplaatst in het kader van een uitzonderingsartikel in het Bouwstoffenbesluit 'hergebruik op of nabij' (Bsb art. 1.3). Of er sprake is van 'hergebruik op of nabij' wordt behandeld in de bijlage 2 'tijdelijke uitname / op of nabij'. Meestal is van deze uitzondering echter geen sprake en is een bodemkwaliteitskaart nodig om in het gebied 'vrij' met grond te kunnen schuiven.

Grond die verplaatst moet worden en waarvan de houder zich wil ontdoen, kan beschouwd worden als afvalstof. *(Zie ook de*

bijlage 1 'Afstof of niet'. Daarin zijn tevens de bijbehorende verplichtingen uitgewerkt.) Voor het vervoer van grond zijnde afvalstoffen gelden de zogenoemde Pmv-bepalingen. Deze zijn uitgewerkt in de situatiebeschrijving 'Transport'. Als afvalstoffen binnen de bouwlocatie blijven en niet op de openbare weg komen, dan maakt het bevoegd gezag vaak afspraken met de uitvoerder over het gebruik van een alternatieve begeleidingsbrief.

3.3 Bodemonderzoek

De kwaliteit van grond moet voldoen aan de eisen die bij het gebruik horen. Van percelen waarop een gebouw gezet wordt waar gemiddeld langer dan twee uur per dag mensen verblijven, moet de bodemkwaliteit onderzocht worden. De situaties waarin onderzoek nodig is, zijn uitgewerkt in de gemeentelijke bouwverordening. Voor deze percelen geldt overigens dat wel in de bodem gegraven mag worden.

Een bodemonderzoek is ook verplicht als het Wbb-bevoegde gezag heeft vastgesteld dat sprake is van een vermoedelijk geval van ernstige bodemverontreiniging. Dan mag zonder goedgekeurd saneringsplan beslist niet in de grond gegraven worden. Of van een dergelijke situatie sprake is, weet de afdeling bodemsanering van het Wbb-bevoegde gezag. (Zie voor een verdere uitwerking van deze Wbb-saneringen het volgende hoofdstuk.)

Soms is er geen sprake van een onderzoeksverplichting, maar kan het voor de uitvoerder of aannemer toch aantrekkelijk zijn om de kwaliteit van vrijkomende grond te bepalen, voordat deze wordt ontgraven. Hij laat dan een zogenoemde *in situ* keuring uitvoeren. Een dergelijk onderzoek is bedoeld om een bewijsmiddel te verkrijgen dat – op het moment dat de grond weer wordt toegepast – de kwaliteit ervan kan aantonen. Het onderzoek moet dan voldoen aan de eisen voor partijkeuringen van het Bouwstoffenbesluit. Veel verkennende bodemonderzoeken voldoen *niet* aan die eisen. Daardoor bestaat het gevaar dat de grond, wanneer die (later) weer wordt toegepast niet van de juiste kwaliteit is. (Zie voor een overzicht van toegestane protocollen voor *in situ* bemonstering de circulaire 'Het gebruik van overige bewijsmiddelen', d.d. 21 september 2001.)

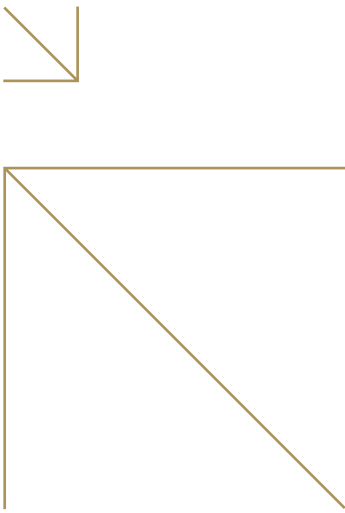
3.4 Bevoegd gezag

Toezicht houden bij bouwlocaties en infrastructurele werken is primair de taak van de gemeente. Toezichthouders voor het Bouwstoffenbesluit of de bouwregelgeving controleren of het grondverzet volgens de regels gaat. Dit moet gebeuren tijdens het bouwrijp maken van terreinen. Opgebrachte schone grond of zand moet voorzien zijn van een kwaliteitsverklaring conform het Bouwstoffenbesluit. (Zie hiervoor ook hoofdstuk 7 Bsb-werken.) Als op of nabij een bouwlocatie tegelijkertijd een bodemsanering plaatsvindt, is nauwe samenwerking tussen de Wbb-toezichthouder en de Bsb-toezichthouder gewenst. Dit voorkomt dat grond die vrijkomt bij een sanering zonder de juiste keuringen wordt gebruikt op een bouwlocatie, of andersom: dat vrijkomende grond zonder keuringen wordt gebruikt om de sanering weer aan te vullen.

Controle op de naleving van afvalstoffenregelgeving op bouwlocaties (buiten inrichtingen) is niet direct aan één instantie toebedeeld. Bij afvalstoffentransporten naar en van bouwlocaties kunnen, naast provinciale, ook gemeentelijke toezichthouders een bijdrage leveren.

De begeleidingsbrieven van grondtransporten geven veel informatie over de stromen naar en van bouwlocaties. Heeft een gemeentelijk toezichthouder aanwijzingen dat de afvoer van grond zonder de juiste begeleidingsbrieven plaatsvindt, of dat bergjes restafval (puin, stobben, enz.), of bouw- en sloopafval (puin, verhardingen, asfaltresten) niet of niet correct worden afgevoerd, dan is het aan te raden om samen met de provincie een controle uit te voeren. (Zie hiervoor ook hoofdstuk 5 Transport.)

Bij slootdempingen, opvullingen en lozingen in of nabij oppervlaktewater zijn de waterkwaliteitsbeheerders het bevoegde gezag. Op het moment dat een watergang definitief haar functie heeft verloren, gaat het bevoegde gezag over naar de gemeente. Dat moment is meestal na het afdammen en verwijderen van de bagger, maar in sommige gevallen vindt de overdracht van bevoegd gezag plaats na het afvullen tot op maaiveldniveau. Vaak zijn er tussen gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt over de vraag wie als bevoegd gezag optreedt. Vraag dat even na!

De waterkwaliteitsbeheerder moet op basis van de keur een vergunning geven voor handelingen in oppervlaktewater die het waterbergend of het watervoerend vermogen aantasten. Ook als er handelingen in of nabij oppervlaktewater worden uitgevoerd die verontreinigingen kunnen veroorzaken, moet de waterkwaliteitsbeheerder erbij betrokken worden.

3.5 Wet- en regelgeving

3.5.1 Wet op de Ruimtelijke Ordening

Bouwlocaties zijn vaak afgebakend aan de hand van het **bestemmingsplan**. Dit plan bevat meestal een aanlegvergunningstelsel. Een **aanlegvergunning** is meestal nodig voor:

- het aanleggen en verharderen van wegen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- het egaliseren, ophogen en afgraven van gronden;
- het aanleggen en dempen van watergangen, sloten en andere waterpartijen;
- het aanbrengen van bovengrondse en ondergrondse transport-, energie-, en telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur.

3.5.2 Woningwet

De Woningwet verbiedt het bouwen op verontreinigde grond als dit voor de gebruikers of het bouwwerk schadelijk kan zijn. Dat is in ieder geval zo bij overschrijding van de interventiewaarden bodemsanering (zie de Modelbouwverordening art. 2.4.1).

De volgende artikelen uit de Woningwet zijn met name van belang voor grote bouwlocaties:

- Volgens artikel 8 is de gemeente verplicht om in de **bouwverordening** voorschriften op te nemen die het bouwen op verontreinigde grond tegengaan.
- Artikel 40 verbiedt het bouwen zonder, of afwijkend van een bouwvergunning.
- Artikel 52a stelt dat de beslissing over de aanvraag van een bouwvergunning wordt aangehouden als sprake is van een redelijk vermoeden van ernstige bodemverontreiniging. De gemeente moet bij saneringen de bouwvergunning dan aanhouden totdat het Wbb-bevoegde gezag heeft ingestemd met het saneringsplan (Wbb art. 39), of heeft vastgesteld dat geen sprake is van ernstige bodemverontreiniging (Wbb art. 29).

3.5.3 Ontgrondingenwet

De Ontgrondingenwet bepaalt dat het verboden is zonder vergunning te ontgronden. Aan de vergunning kunnen voorschriften

worden verbonden ter bescherming van alle bij de ontgroning betrokken belangen. Die zijn meestal civieltechnisch van aard (diepte, taluds, terreinafbakening, herinrichting, enz.).

Een uitzondering op de vergunningsplicht is geregeld in de **provinciale Ontgrondingenverordening**. Volgens de modelverordening is het vereist om een ontgroningvergunning aan te vragen voor ontgrondingen waar meer dan 10.000 m³ vaste stoffen worden afgegraven, of waar grondlagen dieper dan 2,5 meter worden beroerd. Het kan zijn dat voor een bodemsanering waarbij dieper dan 2,5 meter wordt ontgraven geen ontgrondingenvergunning nodig is. Dit verschilt per provincie en per plaats.

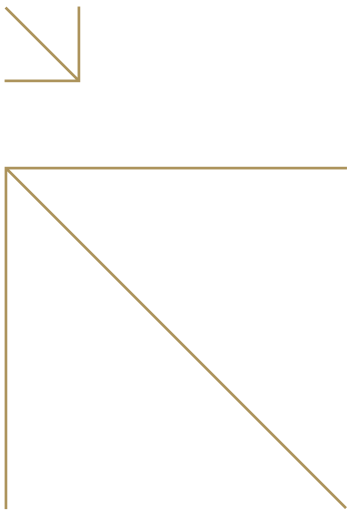
3.5.4 Wet Milieubeheer / Afvalstoffenwetgeving

Voor bouwlocaties zijn ook de Wet milieubeheer (hoofdstuk 10) en de **Provinciale Milieuverordening** (Pmv) relevant. Deze leggen een aantal verplichtingen op aan de ontdoener van afvalstoffen. De ontdoener is de houder van afvalstoffen die zich daarvan – door afgifte – wil of moet ontdoen. Bij het afvoeren van grond is dat meestal de opdrachtgever of de eigenaar van het perceel waar de grond vandaan komt. De ontdoener blijft verantwoordelijk voor een juiste verwerking, ook als de afvalstoffen door een aannemer worden afgevoerd. De Pmv-verplichtingen zoals die per provincie gelden, zijn opgenomen in bijlage 1. Hieronder volgt een aantal belangrijke bepalingen:

- De ontdoener moet een afvalstroomnummer hebben geregeld voor het transport. Hij kan dit nummer krijgen van de afnemer van de grond. Zonder afvalstroomnummer kan er geen volledig ingevulde begeleidingsbrief worden meegegeven met het transport.
- Afvalstoffen mogen alleen worden afgegeven aan een verwerker die hiervoor vergunning heeft, of aan iemand die de afvalstoffen toepast conform het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen. Ongekeurde of verontreinigde grond kan dus worden gebracht naar een inrichting (grondbank) met Wm-vergunning, of naar een Bsb-werk dat beschikt over een inkeuringsdepot met vergunning.
- De afgifte van afvalstoffen, dus ook de afvoer van ongekeurde en verontreinigde grond, moet worden geregistreerd. Op grond van de Provinciale Milieuverordening moet de ontdoener de gegevens drie jaar bewaren.

3.5.5 Flora en faunawet

Bij bouwlocaties wordt soms een gebied met grote natuurwaarde op de schop genomen. Als er beschermde dier- of plan-

tensoorten voorkomen, is de Flora en faunawet (FFW) van toepassing. Daarin is gesteld dat het verboden is om beschermde dier- of plantensoorten te verstoren of (opzettelijk) te vernietigen (art. 10 en 11 FFW, 24 lid 3 Natuurbeschermingswet). Zo komt het bijvoorbeeld bij bouwlocaties vaak voor dat oeverzwaluwen zich nestelen in (tijdelijk) afgegraven wanden. Die mogen tijdens het broedseizoen niet verstoord worden. Bij het vernietigen van beschermde plantensoorten is artikel 8 FFW van toepassing (23 Natuurbeschermingswet). Voor de verbodsbepalingen kan ontheffing worden verleend.

3.6 Toezicht en optreden

Bouwlocaties zijn vaak gebieden met een enorme dynamiek. De ene week vinden talloze grondverzetactiviteiten plaats en de andere week gebeurt er (ogenschijnlijk) niets. Dat geeft aan dat het belangrijk is om vaak ter plaatse te gaan kijken. Maak bij die bezoeken liefst met verschillende medewerkers een praatje. Stel concrete vragen over meldingen, vergunningen en de kwaliteit en afvoer van grond echter altijd aan de opzichter/uitvoerder zelf. Vraag hem bijvoorbeeld naar de kwaliteitsgegevens op het moment dat zichtbaar is dat een partij grond ergens is

neergelegd. Of vraag naar de bestemming van grond als uit een kuil blijkt dat die is afgevoerd. Deze zaken worden vaak bijgehouden in een logboek. Op grond van de Provinciale Milieuverordening moet de ondoener daarvan een registratie bijhouden. Een goede controle op de administratieve verplichtingen geeft dus vaak duidelijkheid over de bestemming en herkomst van grond. Probeer het ketentoezicht vorm te geven door andere overheden te betrekken bij het toezicht. Als er grond van onbekende kwaliteit is afgevoerd, kunt u dit doorbellen naar de plaats van bestemming. Of als grond ergens vandaan komt, kunt u informeren of die locatie bekend is bij het plaatselijke bevoegde gezag.

Bij bouwlocaties zijn er vaak één opdrachtgever, één hoofdaannemer en verschillende onderaannemers. Als niet duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is, kunt u altijd de opdrachtgever aanspreken. Deze is (eind)verantwoordelijk voor alle juiste vergunningen en het doen van alle meldingen. Weliswaar is die verantwoordelijkheid vaak doorgegeven aan een aannemer, maar dat is een privaatrechtelijke aangelegenheid.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Onvoldoende bodemonderzoek					
Er is geen of onvoldoende bodem-onderzoek verricht bij (woning)bouw. (NB: onderzoek is o.a. nodig als mensen langer dan 2 uur per dag in een bouwwerk verblijven.)	Er is sprake van een humaan risico voor bewoners of gebruikers. Ongekeurde grond komt in omloop.	Woningwet art. 8 Bouwverordening	Ga na of er een bodemonderzoeksrapport bestaat. Vraag advies over bodemonderzoeken van de gemeentelijke afdeling bodem. Vraag bij het Wbb-bevoegd gezag na of het een saneringslocatie betreft.	Vergelijk de beschrijving van de locatie in het bodemonderzoek met de feitelijke bouwlocatie. Vraag naar de bestemming van de grond.	Grond die onvoldoende is gekeurd mag niet worden hergebruikt (behalve op of nabij de plaats van herkomst). Breng het Bsb-bevoegde gezag van de plaats van bestemming op de hoogte van de aankomst van ongekeurde grond. Als de begeleidingsbrief ontbreekt: zie hoofdstuk transport.
Er is geen of onvoldoende onderzoek verricht bij een (vermoedelijk) ernstig geval van bodemverontreiniging. (Deze situatie is uitgewerkt in het volgende hoofdstuk.)	Diverse risico's, zie hoofdstuk 'Saneringen'.	Wbb	Zoek naar historische informatie en controleer bestaande bodemonderzoeken op risicovolle activiteiten en overschrijdingen van de toetsingswaarden.	Controleer de grond ter plaatse organoleptisch (puin, sintels, verkleuringen, oliegeur). Zonder saneringsplan mag een ernstige verontreiniging niet worden ontgraven.	Schakel bij twijfel de afdeling bodem en/of Wbb-bevoegd gezag in. Ernstig verontreinigde grond mag niet naar een werk. Neem contact op met het bevoegd gezag van de plaats van bestemming.
Geen vergunning voor ontgraven					
Een aanleg-, ontgrondings-, of keurvergunning ontbreekt. (Zie voor een ernstig geval van bodemverontreiniging het hoofdstuk 'Saneringen'.)	Er is geen toezicht op het juist uitvoeren van activiteiten.	Voorschriften bestemmingsplan Ontgrondingenwet Grondwaterwet Keurverordening	Bekijk de voorwaarden van het bestemmingsplan. Controleer (bouw)plannen op de diepte van (bouw)putten. Ga bij de waterkwaliteitsbeheerder na of vergunning is verleend voor de ingrepen in watergangen.	Bij hoge grondwaterstand: controleer de capaciteit van bemalingen. Vergelijk regelmatig de gemelde bouwplannen met de feitelijke uitvoering van de (bouw)putten, grondwallen en (kunst)werken.	Raadpleeg de provincie bij ontgrondingen dieper dan 2,5 meter en bij bronneringen. Bij lozingen en slootdempingen: raadpleeg de waterkwaliteitsbeheerder.
Niet gescheiden houden van grond(stromen)					
Verschillende lagen (of categorieën) bouwstoffen worden niet gescheiden ontgraven.	Verontreiniging raakt vermengd en verspreid.	10.1 Wm Landelijk Afvalstoffen Plan (LAP hoofdstuk 16)	Controleer bodemonderzoeken en oorspronkelijke plattegronden op oude wegen, verhardingen, ophooglagen e.d. Maak een lijst met vrijkomende partijen aan de hand van het bestek.	Controleer in het veld – tijdens het ontgraven – of verschillende lagen (bijvoorbeeld puinverharding en grond) gescheiden worden afgegraven en afgevoerd. Neem foto's!! Controleer of oude ophooglagen apart gehouden zijn. Let hiervoor op de aanwezigheid van bijmengingen, bijvoorbeeld van sintels. Vraag naar het logboek.	Controleer of puinverharding wordt afgevoerd naar een puinbreekinstallatie. Daarvoor is de provincie het bevoegde gezag. Bij het transport <u>moet</u> een begeleidingsbrief aanwezig zijn. Stel de politie en de provincie op de hoogte. Zorg dat voortaan verschillende afvalstroomnummers gebruikt worden bij de afvoer van verschillende categorieën. Geef dit door aan de uitvoerder en aan het bevoegd gezag van de locatie van bestemming.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Niet gescheiden houden van grond(stromen) (vervolg)					
Verschillende partijen grond worden niet separaat in depot gezet.	Zie hierboven.	10.1 Wm	Maak een lijst van depots en bijbehorende opslagcapaciteit.	Controleer depots op gemengde partijen (kleur, textuur). Vraag de uitvoerder om een overzicht van de herkomst van opgeslagen partijen grond. Doe navraag naar de herkomst van partijen bij machinisten en chauffeurs.	Controleer of het depot de juiste vergunning heeft: depots waar verschillende partijen bij elkaar komen, hebben vanwege de grondbankfunctie een vergunning nodig. Daarin horen voorschriften te staan over het gescheiden houden van partijen. (Zie ook hoofdstuk 6 Opslag en de bijlage 'inrichting of niet'.) Informeer de provincie.
Zorgplicht bodembescherming					
Ongekeurde grond van buiten de perceelsgrenzen is opgeslagen zonder de vereiste voorzieningen voor bodem- en grondwaterbescherming.	Zie hierboven.	13 Wbb, Nederlandse Richtlijn Bodembeschermende voorzieningen	Ga na of noodzakelijke voorzieningen zijn getroffen voor de opslag van grond van elders. Let hierbij op de vergunningvoorwaarden (bijvoorbeeld nulsituatieonderzoek en onderzoek achteraf, of een folie tegen inregenen).	Beoordeel de depots op de aanwezigheid van bodembeschermende voorzieningen. Bepaal of sprake kan zijn van verontreiniging, door navraag te doen op de plaats van herkomst of aan de hand van monsters.	Zie hoofdstuk 6 Opslag.
Bestemming niet geregeld of geen registratie van afvoer					
Grond is afgegeven aan be-/verwerker zonder vergunning.	Grond verdwijnt uit beeld.	10.37 Wm	Toets of sprake is van afvalstoffen (zie bijlage 1). Controleer telefonisch bij het bevoegde gezag of de opgegeven bestemmingen (zie hiernaast: lijst van de uitvoerder) gemelde Bsb-toepassingen of erkende verwerkers zijn.	Vraag de uitvoerder/aannemer om een complete lijst van de bestemming van afgevoerde grond	Bel het bevoegde gezag van de plaats van bestemming.
Grond is afgegeven zonder begeleidingsbrief.	Zie hierboven.	10.39 Wm		Controleer (enkele) vrachtwagens die weg willen rijden op de aanwezigheid van een volledig ingevulde begeleidingsbrief.	Stel de politie en de provincie op de hoogte. Zie ook hoofdstuk 5 Transport.
Adequate boekhouding van de hoeveelheid afgevoerde grond ontbreekt.	Zie hierboven.	10.38 Wm	Controleer de grondbalans uit het grondstromenplan of maak zelf een grondbalans.	Vergelijk de lijst van afgevoerde grond met de eigen grondbalans.	Voer bij twijfel samen met de provincie een administratieve controle uit.
Toepassen van grond op locatie zonder keuringen					
Grond wordt op de locatie toegepast zonder kwaliteitsgegevens.	Verontreiniging raakt vermengd en verspreid.	Bsb	Ga aan de hand van de grondstromen op de bouwlocatie na of sprake kan zijn van tijdelijke uitname, of van hergebruik op of nabij locatie (zie bijlage 2 en situatiebeschrijving Bsb-werken).	Ga na wat de herkomst van de grond is en bepaal de afstand Ga na of de grond is bewerkt.	Als de grond van veraf komt, zijn nadere kwaliteitsgegevens essentieel. Ga niet zomaar akkoord met een keuringsrapport dat alsnog boven tafel komt. Doe navraag bij de plaats van herkomst of neem monsters t.b.v. de contra-expertise.

4 Saneringen (vrijkomende grond)

4.1 Situatiebeschrijving

Saneren is het beperken en zoveel mogelijk ongedaan maken van (dreigende) verontreiniging van de bodem en de directe gevolgen daarvan. Er zijn verschillende typen saneringen, namelijk:

- als bron van vrijkomende grond;
- als bestemming van grond.

Dit hoofdstuk is gewijd aan saneringen als 'bron' van (verontreinigde) grond.

Specifiek wordt daarbij ingegaan op wat er mis kan gaan vanaf het moment dat bodemonderzoek plaatsvindt tot en met het moment dat de grond wordt afgevoerd. *(Voor de situatie 'sanering als bestemming van grond', zie hoofdstuk 9.)*

Bovendien staat in dit hoofdstuk de ernstige bodemverontreiniging centraal. Daarvan is sprake als meer dan 25 m³ grond of 100 m³ grondwater verontreinigd is met stoffen boven de interventiewaarde. Er mag dan pas in de bodem worden gegraven nadat het Wbb-bevoegde gezag heeft ingestemd met een saneringsplan.

Hoe er gehandhaafd moet worden bij het vrijkomen van *(licht) verontreinigde grond van niet-ernstige gevallen*, is niet in dit hoofdstuk beschreven. Als meer dan 50 m³ licht verontreinigde grond wordt verplaatst, moet dat wel gemeld worden bij het Wbb-bevoegde gezag (art. 28 Wbb). Situaties waarbij de melding achterwege kan blijven, zijn opgenomen in het 'Besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen bodemsanering'.

Ook het handhaven van een 'ongewoon voorval' (art. 30 Wbb) is niet in dit hoofdstuk uitgewerkt. Het gaat daarbij om een bijzondere gebeurtenis die heeft geleid tot verontreiniging of aantasting van de bodem, zoals een gekantelde vrachtauto.

In de onderstaande tabel is aangegeven wanneer een melding aan het Wbb-bevoegde gezag nodig is en/of een saneringsplan moet worden opgesteld.

Tabel 1. Wanneer is een melding en/of een saneringsplan nodig?

Mate verontreiniging	Hoeveelheid verontreinigde grond		
	< 25 m ³	> 25 m ³ ; < 50 m ³	> 50 m ³
> Streefwaarde	Niet ernstig geval Niet melden	Niet ernstig geval Niet melden	Niet ernstig geval Wel melden
> Interventiewaarde	Niet ernstig geval Niet melden	Ernstig geval Saneringsplan nodig	Ernstig geval Saneringsplan nodig

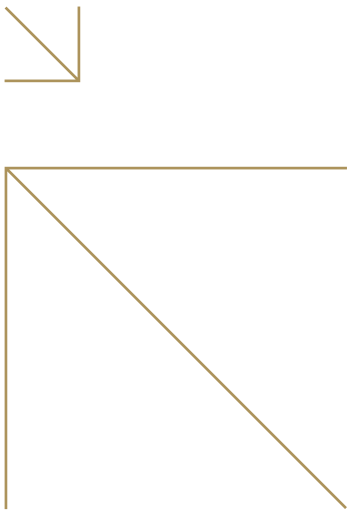
4.2 Grondstromen bij saneringen

De grondstromenketen begint met een sanering. Omdat er ernstig verontreinigde grond vrijkomt bij een sanering, is het voor het milieu van groot belang dat de grondstromen op de juiste manier worden verwerkt. Daarbij is het onderscheid tussen ernstig verontreinigde grond en lichtverontreinigde grond relevant. Voor beide geldt dat een volledig ingevulde begeleidingsbrief vereist is voor het afvoeren van de grond (zie hiervoor ook de situatiebeschrijving transport). Echter: ernstig verontreinigde grond mag niet worden hergebruikt en kent dus andere bestemmingen dan lichtverontreinigde grond. Uitzondering hierop is wanneer ernstig verontreinigde grond wordt hergeschikt binnen de I-waardecontour van hetzelfde geval van bodemverontreiniging.

Een overzicht van bedrijven die een vergunning hebben voor het verwerken van ernstig verontreinigde grond staat op de website van het Service Centrum Grond (SCG): www.scg.nl.

Bij saneringen doen zich de volgende stromen met ernstig verontreinigde grond voor:

- naar (tijdelijke) *depots* om daar gekeurd te worden op reinigbaarheid. Van daaruit wordt de grond of afgevoerd of binnen de locatie hergebruikt;
- naar grondreinigers (thermisch, nat of biologisch). De reinigingstechnieken verschillen van elkaar voor wat betreft kostprijs en effectiviteit en zijn afhankelijk van de samenstelling van de grond (klei of zand, organisch stofgehalte) en het soort verontreiniging. Informatie over reinigbare grond is onder meer opgenomen in het SCG-handboek 'Reinigbare grondstromen'. Dit is te downloaden van de website van het SCG;

- naar *stortplaatsen*. Voor het storten van ernstig verontreinigde grond is een niet-reinigbaarverklaring van het SCG nodig. Het SCG moet dus op de hoogte zijn van deze stromen. Bel voor nadere informatie het SCG: telefoon 030 - 6346644;
- naar *immobilisatiebedrijven*. In Nederland vindt alleen koude immobilisatie plaats: grond wordt vermengd met cement waardoor een 'overige bouwstof' (niet zijnde grond) ontstaat. Hiervoor mag alleen niet-reinigbare ernstig verontreinigde grond worden gebruikt. Het Bouwstoffenbesluit kent geen samenstellinggrenswaarden voor de anorganische parameters. Grond die ernstig is verontreinigd met organische verbindingen is niet geschikt voor immobilisatie.

4.3 Bevoegd gezag

Voor saneringen van ernstige bodemverontreiniging en waterbodems berust het Wbb-bevoegde gezag bij Gedeputeerde Staten (en de rechtstreekse ISV-gemeenten). De directies van Rijkswaterstaat zijn het bevoegde gezag voor saneringen van waterbodems in rijkswateren. Zij moeten erop toezien dat de sanering wordt uitgevoerd conform het door hen goedgekeurde saneringsplan.

4.4 Wet- en regelgeving

4.4.1 Wet Bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) bepaalt dat voor het saneren van een ernstige bodemverontreiniging (ontstaan voor 1 januari 1987) een saneringsplan moet worden gemaakt dat is goedgekeurd door het bevoegde gezag Wbb. Een bodemverontreiniging ontstaan ná 1 januari 1987 valt onder de zogenoemde 'zorgplicht'. Dit betekent dat de verontreiniging volledig verwijderd dient te worden. Het Wbb-bevoegde gezag moet hierop handhaven.

Een beschikking dient voor aanvang van de sanering te zijn afgegeven. Wordt de ontgraving na de sanering aangevuld met grond, dan gebeurt dat meestal met schone grond of – als er een leeflaag is aangebracht – met grond die voldoet aan de bodemgebruikswaarden. De kwaliteit van de aanvulgrond en de manier waarop die moet zijn bepaald, staat omschreven in het saneringsplan. Bouwmaterialen die op of in de bodem zijn gebruikt en volgens het Bouwstoffenbesluit worden beschouwd als bouwstoffen, moeten aan datzelfde Bouwstoffenbesluit voldoen. Ook nadat een sanering (met een goedgekeurd evaluatie-

rapport en zonder nazorgverplichtingen) is afgerond, is het Bouwstoffenbesluit nog steeds van toepassing op de gebruikte bouwstoffen.

Het is mogelijk om zowel licht als ernstig verontreinigde grond binnen hetzelfde geval van ernstige bodemverontreiniging te herschikken. (Zie hoofdstuk 9 *Aanvullen of herschikken bij saneringen*.) Het kan zowel gaan om een geval van beperkte als van (zeer) grote omvang. Voorwaarden voor herschikking zijn dat zij:

- plaatsvindt onder de vlag van de Wbb (met een goedgekeurd saneringsplan);
- plaatsvindt binnen de I-waardecontour;
- geen risico's oplevert voor mens en milieu.

In alle andere gevallen is herschikken verboden.

4.5 Toezicht en optreden

4.5.1 Signaleren illegale sanering

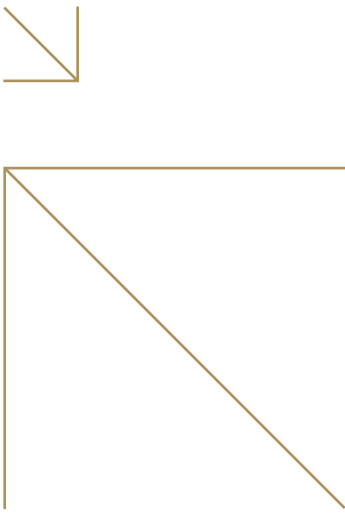
In de praktijk blijkt dat er regelmatig ernstig verontreinigde grond wordt ontgraven zonder een saneringsplan of beschikking. Als het gaat om meer dan 25 m³ grond boven de interventiewaarden, dan is er sprake van een illegale sanering. Illegale saneringen zijn in het veld moeilijk te herkennen.

Gemeenteambtenaren kunnen een belangrijke rol vervullen bij het signaleren van illegale saneringen. Die vinden namelijk vaak plaats bij renovatie- en/of bouwwerkzaamheden en van die werkzaamheden zijn gemeenten op de hoogte. Burgemeester en wethouders geven hiervoor immers een bouwvergunning af. Bovendien hebben gemeenteambtenaren – vanwege eerder uitgevoerd historisch onderzoek binnen de gemeente – vaak beter zicht op verdachte gebieden dan ambtenaren van de provincie. Gemeenteambtenaren kunnen verdachte situaties doorgeven aan de provincie, de vier grote gemeenten en de ISV-gemeenten. Ook de politie en toezichthouders van het waterschap kunnen een rol vervullen in het opsporen van een illegale sanering.

Bij graafwerkzaamheden voor een fundering wordt meestal niet dieper gegraven dan 0,5 tot 1,0 meter. Is het gat dieper, neemt u dan contact op met de handhaver van het bevoegde gezag om navraag te doen naar het doel van de graafwerkzaamheden.

4.5.2 Toezicht houden op saneringen

Bent u vertegenwoordiger van het Wbb-bevoegde gezag, gaat u dan zo vroeg mogelijk ter plaatse van de sanering kijken.

Probeer aanwezig te zijn als er wordt ontgraven. Daarnaast kunt u met andere handhavinginstanties afspraken maken over controlemomenten. Controleer ook buiten kantooruren en kondig de controlebezoeken niet aan. De saneerder moet het gevoel krijgen dat hij regelmatig gecontroleerd wordt.

Maak bij die bezoeken liefst met verschillende medewerkers een praatje, maar stel vragen over concrete zaken, zoals over kwaliteit en hoeveelheden, ontgravingsdieptes, omvang vervuilingen, vergunningen, afvoer, afvalstroomnummers, soorten vervuilingen, altijd aan de opzichter/uitvoerder of de milieuhygiënische begeleider. Deze moet een correct logboek bijhouden met alle relevante handelingen, zoals de afvoer van grond en de monsternamepunten.

Toezicht houden op de grondstromen bij saneringen betekent het beoordelen van de bestemming van afgevoerde grond, in relatie tot de kwaliteit. Essentieel is dus controle van de begeleidingsbrieven (*Zie hoofdstuk 5 Transport*) en op een correcte ontgraving volgens het saneringsplan (kwaliteit van de grond). Dit toezicht moet ter plaatse plaatsvinden. Achteraf (bij het evaluatierapport) zijn de bestemming en de kwaliteit weliswaar ook te verifiëren, maar dan valt niet meer te toetsen of papier en praktijk met elkaar overeenkomen. (*Zie hoofdstuk 9 Aanvullen of herschikken bij saneringen.*)

4.5.3 Afwijkingen van het saneringsplan

Zodra de praktijk sterk afwijkt van de situatie zoals die is vastgelegd in een saneringsplan, is dat plan niet meer geldig. Er moet dan een nieuw plan worden vastgesteld.

Het is van belang het bevoegde gezag tijdig op de hoogte te stellen van eventuele afwijkingen en dat dit niet pas bij de evaluatie(rapportage) gebeurt.

Het bevoegde gezag kan een lijst met veelvoorkomende praktijkvoorbeelden van afwijkingen opstellen. Per situatie kan aangegeven worden of het in de rede ligt toestemming te geven om af te wijken van het saneringsplan, of dat er een nieuw plan vastgesteld moet worden. (*Zie bijvoorbeeld bijlage 17 van de beleidsnota bodemsanering 2002 van de provincie Gelderland.*)

Enkele veelvoorkomende praktijkvoorbeelden zijn:

- meer graven binnen de perceelgrens;
- meer graven buiten de perceelgrens;

- het toepassen van een civieltechnische constructie;
- een andere bemaling;
- een andere verwerking van de grond of het grondwater;
- een andere saneringsmethode bij eenzelfde saneringsdoelstelling;
- een andere saneringsdoelstelling;
- een volledige sanering wordt een deelsanering;
- een restverontreiniging.

Bij het constateren van een afwijking is het van belang dat u bepaalt:

- of het gaat om een grote of kleine afwijking van het saneringsplan;
- wat de gevolgen zijn voor de grondstromenketen;
- wat de gevolgen zijn voor het milieu.

Als handhaver rapporteert u de afwijkingen aan het bevoegde gezag. Deze bepaalt welke actie noodzakelijk is (bijvoorbeeld een nieuw saneringsplan, of alleen een melding van de afwijking).

Samenwerking

Het verdient aanbeveling dat alle handhavende organisaties een samenwerkingsproject opzetten en uitvoeren om een goede naleving van bodem- én afvalstoffenregelgeving bij saneringen te bewerkstelligen. Zo'n project moet gericht zijn op de samenwerking tussen het Wbb-bevoegde gezag (B&W of GS), het afvalstoffenbevoegde gezag (GS) en de politie.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Onvoldoende bodemonderzoek (vooraf)					
Het bodemonderzoek is ouder dan 5 jaar (dit is de wettelijke norm).	De kwaliteit van de vrijkomende grond wijkt af van de verwachting.	2 Wbb	Controleer de datum van de rapporten en de laboratoriumanalyses.	Vraag de milieukundig begeleider om aanvullende onderzoeksgegevens.	Onthoud de namen van betrokkenen en wees bij volgende onderzoeken extra waakzaam.
De onderzoeksrapportage is gebrekkig.	Van de kwaliteit en hoeveelheid vrijkomende grond bestaat geen duidelijk beeld.		Bekijk en vergelijk bestaande onderzoeksrapporten.		Bij evidente fouten is mogelijk sprake van valsheid in geschrifte. Stel bij gebrekkige Bsb-rapportages altijd het ministerie van VROM op de hoogte.
Saneren zonder saneringsplan/beschikking					
Er wordt gesaneerd zonder saneringsplan (illegale sanering).	Het ontbreekt aan toezicht op de sanering of op de bestemming van de vrijkomende grond.	39 lid 1 Wbb	Ga na of er bodemonderzoek is verricht. Controleer of er een saneringsplan is opgesteld. Ga na of er een saneringsbeschikking is afgegeven. (NB: als een saneringsplan ontbreekt, betekent dit ook dat een saneringsbeschikking ontbreekt.)	Vraag om het saneringsplan en de beschikking. Neem telefonisch contact op met het Wbb-bevoegde gezag.	Informeert bij bouw- en woningtoezicht of er een bouwvergunning is.
Er wordt gesaneerd zonder saneringsbeschikking. De sanering vond al plaats voor de beslissing van GS.	Zie hierboven.	29 lid 3 Wbb	Ga na of er een saneringsplan is. Controleer of de sanering opgenomen is in het provinciaal of gemeentelijk bodemsaneringsprogramma, of anderszins bekend is. Ga na of de bodemverontreiniging is ontstaan voor of na 1987. (NB: bodemverontreiniging ontstaan na 1987 moet altijd multifunctioneel worden gesaneerd.)	Controleer in het veld op de volgende vier hoofdpunten: • de melding; • de ontgravingcontouren; • de depot(s); • de afvoer van grond.	Obstructie van het toezicht is een kernbepaling van alle wetten. Zet de uitvoerder en de milieukundig begeleider op een 'zwarte lijst'. Besteed extra veel aandacht aan de afvoer van grond. Voer een administratieve controle uit naar de afvalstoffenverplichtingen. Informeert bij SCG naar reinigbaarheidsverklaringen.
Er wordt gesaneerd zonder te melden. In het saneringsplan ontbreekt een tijdschema met de begin- en einddatum (dit is vrijwel altijd verplicht op grond van de gemeentelijke of provinciale verordening, of op basis van een beschikkingsvoorschrift).	Zie hierboven.	27 en 28 Wbb	Zorg voor een overzicht van recente beschikkingen en meldingen. Controleer of de sanering is opgenomen in het provinciaal of gemeentelijk bodemsaneringsprogramma, of anderszins bekend is. Check of in de saneringsbeschikking de startdatum van de sanering vermeld staat. (NB: bodemverontreiniging ontstaan na 1987 moet altijd gemeld zijn – conform zorgplichtbegin-sel.)	Zie 'handhaving zonder saneringsbeschikking' (hierboven).	Zie hierboven.
Er wordt gehandeld in strijd met de voorwaarden zoals genoemd in de beschikking waarin het saneringsplan is goedgekeurd.	Diverse risico's, bijvoorbeeld verschillende soorten grond raken vermengd, of toezicht is niet mogelijk.	39 lid 2 Wbb 44 Wbb	Bestudeer beschikking en saneringsplan.	Controleer de sanering in het veld aan de hand van het saneringsplan en het bestek. (NB: op het bestek zelf kan het bevoegd gezag niet handhaven.)	Controleer ook de afvalstoffenadministratie bij verwerkers. Eventuele afwijkingen in de hoeveelheid ontgraven grond kunnen zo (ook) worden aangetoond.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Saneren zonder saneringsplan/beschikking (vervolg)					
Het evaluatierapport ontbreekt of is niet volledig.	Er is geen toezicht mogelijk, waardoor restverontreiniging kan achterblijven of grond naar een verkeerde bestemming kan zijn afgevoerd.		<p>Hou een lijst bij met datum van de sanering en de einddatum.</p> <p>Zorg voor een administratieve toetsing van het saneringsplan aan het evaluatierapport.</p>	<p>Zorg voor een fysieke controle en/of monstername tijdens of na de sanering.</p> <p>Maak vooraf afspraken over de datum van de eindcontrole en de wijze waarop die zal plaatsvinden.</p>	<p>Zonder evaluatierapport kan een sanering niet worden afgesloten. Let op dat er geen stuwmeer aan afgeronde maar niet geëvalueerde saneringen ontstaat.</p> <p>TIP Laat de gemeente in een bouwvergunning opnemen dat pas met de bouw begonnen kan worden wanneer het evaluatierapport van een bodemsanering door het bevoegd gezag is goedgekeurd.</p>
Grondstromen niet gescheiden gehouden					
<p>Verontreinigde grond wordt ontgraven maar niet (geheel) in overeenstemming met het door het bevoegde gezag goedgekeurde saneringsplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er is sprake van een afwijkende ontgravingscontour; • grond is met de bodem gemengd (door onderstoppen of wentelen); • er is te veel ontgraven om een lagere categorie-indeling te bewerkstelligen. 	<p>Verschillende kwaliteiten grond kunnen vermengd raken.</p> <p>Verontreiniging wordt verspreid.</p> <p>Grond wordt onder een andere 'vlag' afgevoerd.</p>	38, 39 en 44 Wbb	<p>Vraag onderzoeksrapporten op.</p> <p>Bestudeer het saneringsplan.</p>	<p>Zie bij 'handhaving zonder saneringsbeschikking' (hierboven).</p> <p>Neem controlemonsters.</p> <p>Vraag bij twijfel het bestek op.</p>	<p>Vraag bij hergebruik van grond in werken aan het Bsb-bevoegd gezag om de kwaliteitsgegevens. Uit de keuringsgegevens volgt bijvoorbeeld de grootte van de partij.</p> <p>Zorg dat voortaan verschillende afvalstroomnummers gebruikt worden bij de afvoer van verschillende categorieën. Geef dit door aan de uitvoerder, de milieukundig begeleider en het bevoegd gezag van de plaats van bestemming.</p>
De (tijdelijke) opslag van verontreinigde grond en/of materialen op de saneringslocatie is niet (geheel) in overeenstemming met het door het bevoegde gezag goedgekeurde saneringsplan.	<p>Verontreiniging raakt verspreid of toezicht wordt bemoeilijkt.</p> <p>Grond kan onder een andere 'vlag' worden afgevoerd.</p>	39 Wbb	Controleer het saneringsplan op de aanwezigheid van depot(s).	Zie bij 'handhaving zonder saneringsbeschikking' (hierboven).	Bepaal in samenspraak met het SCG of de depots volgens de bedoeling zijn ingericht voor het verkrijgen van een niet-reinigbaarverklaring.
Bestemming grondstromen niet geregeld					
De afvoer van verontreinigde grond naar bedrijven vindt plaats zonder juiste vergunning.	<p>Verontreinigde grond verdwijnt uit beeld.</p> <p>Ernstig verontreinigde grond wordt verkeerd (onvolgende) gereinigd.</p> <p>Ernstig verontreinigde grond wordt hergebruikt of vermengd.</p>	10.4 en 10.5 Wm lvb, Pmv	<p>Ga (administratief) na waar de grond naartoe gaat en controleer of deze bedrijven een vergunning hebben.</p> <p>Breng met behulp van het saneringsplan de soorten grondstromen in beeld en bepaal waar de grondstromen naartoe gaan.</p>	<p>Controleer de bestemming aan de hand van de begeleidingsbrieven.</p> <p>Noteer bestemmingen en geef deze door aan de controleur van het evaluatierapport.</p>	<p>Maak een lijst van veel voorkomende bestemmingen (inrichtingen) en geef deze door aan de Wm-handhaver ter plaatse.</p> <p>Informeel bij het SCG wat gangbare reinigingstechnieken zijn (bijvoorbeeld via internet).</p>

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Grondstromen niet gescheiden gehouden					
Er is geen toets uitgevoerd door het SCG op reinigbaarheid.	Zie hierboven.	23 en 29 lid 1 Wbb	<p>Check of in het saneringsplan de aanwezigheid vermeld staat en de omschrijving van het depot klopt.</p> <p>Breng met behulp van het saneringsplan de soorten grondstromen in beeld en bepaal waar de grondstromen naartoe moeten.</p> <p>Bel naar het SCG.</p>	<p>Controleer op de aanwezigheid van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • depots, • logboek, • begeleidingsbrieven, • SCG-staten. <p>Vergelijk de bestemming (en de vergunning van de verwerker) met de eigenschappen van de grond.</p>	Zorg dat het toezicht bij de afnemer wordt geïntensiveerd, stel daartoe concrete vragen over de verwerking van met name genoemde partijen grond.
Registratie grondstromen					
De administratie van afgevoerde grond (afvalstroomnummers, enz.) ontbreekt.	<p>Verontreinigde grond verdwijnt vbeeld.</p> <p>Er is geen controle mogelijk op een juiste bestemming</p>	44.33.19 Pmv 10.36-10.44 Wm	<p>Controleer het evaluatierapport.</p> <p>Ga na of de eigenaar/ontdoener zich houdt aan de registratieverplichting van 3 jaar.</p>	Zie bij 'handhaving zonder saneringsbeschikking' (hierboven).	Start in samenspraak met het afvalstoffentoezicht een controle. Zet de uitvoerder en de milieukundig begeleider op een 'zwarte lijst'.

5. Transport

5.1 Situatiebeschrijving

Bij het vervoer van grond is vrijwel altijd sprake van het vervoer van afvalstoffen. Alleen primair zand (schoon zand uit een zandwinning) kan vaak niet als afvalstof aangemerkt worden. Aan het vervoeren van producten die geen afvalstoffen zijn, worden alleen eisen gesteld als sprake is van gevaarlijke stoffen. Dat is bij grond vrijwel uitgesloten.

Het controleren van grondtransporten kan op drie momenten gebeuren, te weten:

- op de locatie waar de grond wordt ontgraven, zoals bijvoorbeeld saneringen en bouwlocaties, i.e. bij de ontdoener;
- tijdens het transport over de weg of het water, i.e. bij de transporteur;
- op de locatie waar de grond wordt be- of verwerkt, i.e. bij tijdelijke opslagplaatsen of bij de be-/verwerker.

Voor het vervoer van grond zijnde een afvalstof heeft de transporteur een begeleidingsbrief nodig, behalve als het voertuig met een rijbewijs B kan worden bestuurd, of als de lading kleiner is dan 2 m³. In bijlage 1 staat voor welke grondstromen nog meer geen begeleidingsbrief gevoerd hoeft te worden. Op de begeleidingsbrief mag een afvalstroomnummer niet ontbreken! (Zie het kader bij paragraaf 5.4.)

Bij internationale transporten is de EVOA van toepassing. Deze heeft alleen betrekking op grond die bestemd is voor hergebruik in werken of voor reiniging. Voor grensoverschrijdend transport is toestemming vereist van de minister van VROM. Dat doet hij op basis van een schriftelijke kennisgeving conform de 'rode lijst-procedure'. (Zie voor het handhaven van internationaal transport de HUM EVOA van januari 1999 en het Inspectie-informatieblad 31 'Handhaving van grensoverschrijdend transport van verontreinigde grond' van mei 2001.) Bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) of bij de regionale inspecties van VROM kunt u nagaan of een transport is aangemeld.

5.2 Transportafstand

Voor u als handhaver is het belangrijk om stil te staan bij de herkomst en de bestemming van de grond. Met andere woorden: is het vanuit economisch perspectief een logisch transport? De reële transportafstand is afhankelijk van de totale

kostprijs van de verontreinigde grond. Wees dus bij afwijkende prijzen en afstanden extra waakzaam!

- Bij licht verontreinigde grond is tussen herkomst en bestemming een afstand van **maximaal 70 km** per as te verwachten. Wordt grond over een grotere afstand vervoerd, dan worden de transportkosten te hoog ten opzichte van de verschillen in de geldende verwerkingstarieven.
- Ernstig verontreinigde grond kan van veel verder komen, maar moet wel altijd getransporteerd worden naar een inrichting met een toereikende Wm-vergunning. Vervoer per coaster of binnenvaartschip is rendabel tot meer dan **1000 km**, maar dat soort transport vindt alleen plaats naar de thermische reinigers. Bij transport per as verder dan **150 km** ligt er meestal een bijzondere reden aan het transport ten grondslag, bijvoorbeeld een bijzondere reinigingstechniek.

5.3 Bevoegd gezag

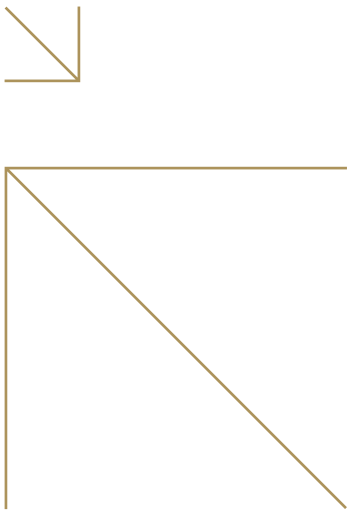
GS zijn in artikel 18.2c Wm aangewezen als het bevoegde orgaan voor het handhaven op de aanwezigheid van een begeleidingsbrief bij het vervoer van afvalstoffen. Maar ook toezichthouders van de gemeente en het waterschap mogen begeleidingsbrieven inzien, omdat daarmee de naleving van bijvoorbeeld bepalingen van het Bouwstoffenbesluit gecontroleerd kan worden. Immers, uit de begeleidingsbrief blijkt de herkomst van de grond. De grondslag voor deze bevoegdheid volgt uit de algemene bevoegdheden van een toezichthouder. Op dit onderwerp zijn vooral artikel 5.16, 5.17 en 5.19 van de Algemene bestuurswet van toepassing.

Uitsluitend politiemensen mogen een stopteken geven. Voor de structurele controle van transporten is samenwerking tussen politie en provincie en gemeente dus noodzakelijk! De handhavers van de gemeente en de provincie kunnen wel een grondtransport controleren op het moment dat de vrachtwagen stilstaat: bij een saneringslocatie (ontdoener), of bij een Bsb-werk (be-/verwerker).

5.4 Wet- en regelgeving

5.4.1 Wet milieubeheer

Hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer bevat bepalingen voor het afgeven en ontvangen van afval. De belangrijkste bepaling voor het vervoer van afvalstoffen is artikel 10.44 Wm. Dit artikel

houdt in dat de vervoerder een begeleidingsbrief moet kunnen tonen.

De regels voor afvalstoffen zijn per 21 juni 2001 gewijzigd (*Stb*, 346). Zo zijn de bepalingen voor bedrijfsafval uit de Provinciale Milieuverordening overgeheveld naar de Wm. Voor de uitwerking van de bepalingen inzake de melding en registratie wordt een AMvB ontwikkeld. Die treedt naar verwachting per 1 januari 2005 in werking. In de overgangsperiode vóór 1 januari 2005 worden verschillende wijzigingen (al) van kracht. Met name de Eural-code is van belang. Deze moet voortaan – in de vrije ruimte – op de begeleidingsbrief worden vermeld. *(Zie voor een nadere uitleg van de inwerkingtreding van de verschillende wijzigingen de circulaire 'Structuur beheer afvalstoffen' d.d. 4 april 2002, stc. 65, p. 9.)*

5.4.2 De Provinciale Milieuverordening

De Provinciale Milieuverordening (Pmv) is een verordening op grond van de Wet milieubeheer. Hierin kunnen GS nadere regels opnemen voor bijvoorbeeld de inhoud van transportdocumenten en de melding en registratie. Onderdelen uit de Pmv worden naar verwachting per 1 januari 2005 vervangen door een AMvB. In sommige provincies zijn uitzonderingen gemaakt voor het transport van licht verontreinigde grond. *(Zie bijlage 1.)*

Paragrafen 4.3.3 en 4.3.4. van de Provinciale Milieuverordening hebben respectievelijk betrekking op bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen. Voor bedrijfsafvalstoffen geldt dat deze gescheiden moeten worden gehouden door degene die zich ervan ontdoet, door de transporteur en door degene die ze ontvangt.

Wie zich van afvalstoffen wil ontdoen, moet volgens de Provinciale Milieuverordening contact opnemen met een inzamelaar of verwerker. Deze kent aan de afvalstroom een uniek afvalstroomnummer toe. Dit nummer wordt op de documenten (met name op de begeleidingsbrief) vermeld. De inzamelaar of be- of verwerker meldt de ontvangst van bedrijfsafvalstoffen aan GS en de ontvangst van gevaarlijke afvalstoffen aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen. *(Zie bijlage 1 voor een overzicht van de formulieren die door de ontdoener en de be-/verwerker moeten worden ingevuld om aan een correcte begeleidingsbrief te komen.)*

Begeleidingsbrief

Op de begeleidingsbrief moeten minimaal de volgende gegevens zijn vermeld:

- **datum afgifte** (onder punt 2 van het formulier);
- **naam en adres van de ontdoener en de locatie van herkomst** (onder punt 2 van het formulier);
- **de benaming van de afvalstoffen en de hoeveelheid** (onder punt 5 van het formulier);
- **naam en adres van de ontvanger en de locatie van bestemming** (onder punt 3 van het formulier);
- **de wijze van verwijdering** (onder punt 4 van het formulier);
- **het afvalstroomnummer** (onder punt 5 van het formulier);
- **handtekeningen** (onderaan het formulier moeten 3 handtekeningen staan).

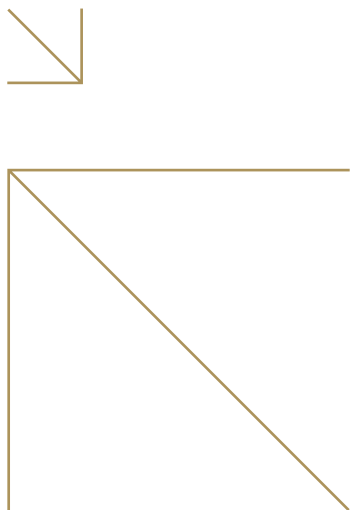
Als één van de gearceerde vakken op het formulier niet is ingevuld, dan kunt u optreden op grond van de Provinciale Milieuverordening. Getracht moet worden om de ontbrekende gegevens direct te achterhalen, bijvoorbeeld door bij de chauffeur navraag te doen. Nadere gegevens zijn ook op te vragen bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen.

5.5 Toezicht en optreden

Bij het handhaven van grondtransporten is vooral de controle van de begeleidingsbrieven door de politie essentieel. Als een overtreding wordt geconstateerd, kan hiervoor een proces-verbaal worden opgemaakt. Bij een vermoedelijke overtreding zal de transporteur coöperatiever zijn zolang hij wordt staande gehouden. Geef de overtreding door aan de gemeente en provincie van herkomst en/of bestemming. Hier kunnen dan vervolgacties worden ondernomen door bijvoorbeeld de ontdoener en/of de be-/verwerker te controleren.

Bij grensoverschrijdend transport hoort de VROM-Inspectie altijd betrokken te worden. De meldkamer van de VROM-Inspectie is bereikbaar op telefoonnummer 070-3394341. Voor de ondersteuning van de handhaving van de EVOA zijn in iedere regio vraagbaakfunctionarissen aangewezen.

Bij handelingen met grond zijnde een afvalstof moet ook worden meegewogen of sprake is van het buiten een terrein brengen van het materiaal. Als de grond binnen hetzelfde terrein blijft, hoeft niet nadrukkelijk gelet te worden op het voeren van

begeleidingsbrieven, zeker niet als daar geen openbare wegen doorheen lopen. Een dergelijk terrein moet afgesloten zijn en alleen toegankelijk voor voertuigen die ter plaatse werkzaamheden verrichten (bijvoorbeeld een bouwlocatie).

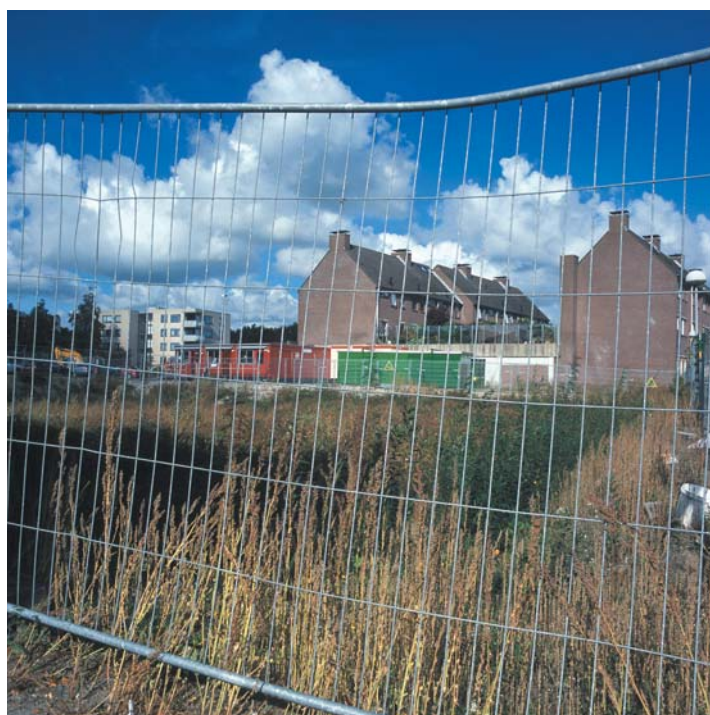
Overtredingen van kernbepalingen

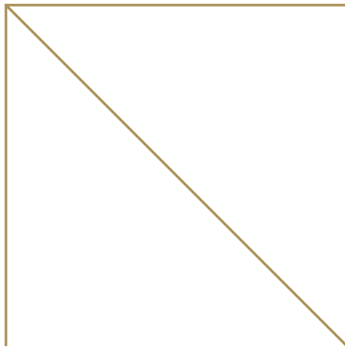
Overtredingen van kernbepalingen bij begeleidingsbrieven zijn (dit kan per provincie verschillend zijn, zie bijlage 1):

- een begeleidingsbrief ontbreekt;
- er is geen afvalstroomnummer ingevuld;
- de plaats van herkomst is niet bekend;
- de plaats van afgifte is niet bekend.

Daarnaast is het belangrijk om te controleren:

- of de lading overeenkomt met wat op het formulier is aangegeven en 'de vlag de lading' dekt. Dit betekent dat het belangrijk is de lading zelf te bekijken. Bij twijfel is het goed om een indicatief monster te nemen. Op grond van de analysesresultaten kunt u bepalen welke vervolgactie u kunt ondernemen (bijvoorbeeld bemonstering volgens het handhavingprotocol schone grond). Ook is het van belang de chauffeur te vragen op welke locatie hij de vracht moet afleveren. Het komt voor dat de daadwerkelijke bestemming niet hetzelfde is als het adres van de be-/verwerker die op het formulier vermeld staat;
- of de grond zijnde een afvalstof wordt afgegeven aan een vergunninghouder, of aan een gemeld werk in het kader van het Bouwstoffenbesluit.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Acceptatie én afgifte afvalstoffen					
De vervoerder heeft geen (of een onvolledig ingevulde) begeleidingsbrief bij zich (a).	Grond met onbekende kwaliteit wordt op een gevoelige locatie hergebruikt.	a. 4.3.3.22 Pmv, 10.44 Wm, EVOA	Ga na of een kopie van de omschrijvingsformulieren met ingevuld afvalstroomnummer aan het afvalstoffenmeldpunt zijn gestuurd. Hierop kunt u zien in welke periode het transport plaatsvindt en naar welke locatie de lading wordt afgevoerd. http://www.lma.nl/	Controleer op de aanwezigheid en de volledigheid van de begeleidingsbrief.	Bij een ontbrekende begeleidingsbrief zal de transporteur vaak stellen dat het schone grond betreft. Probeer daarom altijd eerst aanwijzingen te krijgen over de kwaliteit. Neem daartoe bijvoorbeeld contact op met de gemeente van de plaats van herkomst en met de afnemer van de grond.
Er is geen omschrijvingsformulier ingevuld (b).	Grond wordt naar ongecontroleerde locaties gebracht, waardoor er nieuwe milieuroisico's ontstaan.	b. 4.3.3.15 Pmv, 10.42 Wm	Ga na welke be-/verwerkers bij GS zijn geregistreerd.	Vergelijk de bestemming met het afvalstroomnummer (vraag be-/verwerkerscode na bij het meldpunt).	Zonder kwaliteitsgegevens mag de grond niet worden toegepast en is sprake van afval.
De be-/verwerker accepteert afvalstromen terwijl de begeleidingsbrief ontbreekt of niet volledig is ingevuld (c).		c. 10.40 Wm	Ga na of het opgegeven werk bij het bevoegd gezag (meestal gemeente) is gemeld.	Controleer op de Eural-code.	Bij ontbrekende begeleidende documenten is een PV altijd op zijn plaats, dus stel de politie op de hoogte. Zet de afnemer én de leverancier (die het kenmerk niet zo nauw nemen met de regelgeving) op een 'zwarte lijst' en vraag of het Wm-bevoegde gezag de afvalstoffen-administratie wil controleren. Stel daartoe een concrete vraag over de aangetroffen getransporteerde partij.
Er wordt geen registratie bijgehouden (d). (De ont- doener, transporteur en de ontvanger is hiertoe ver- plicht en moet de gegevens drie jaar bewaren.)		d. 4.3.3.20 Pmv			
De Eural-code is niet ver- meld (e).		e. 10.40 Wm			
De grond wordt naar een niet-erkende be-/verwerker gebracht (f).		f. 10.37 Wm			
Ernstig verontreinigde grond uit het buitenland wordt niet naar een reiniger gebracht en/of heeft een groter af- stand dan 1000 km afgelegd (g).		g, h, i. EVOA			
Licht verontreinigde grond uit het buitenland wordt niet naar een nuttige toepassing in werken gebracht (h).					
Licht verontreinigde grond wordt naar een stortplaats, groeve, mijn of ontginning gebracht (i).					
Geen vergunning					
De be-/verwerker mag de aangeboden afvalstof niet accepteren (geen Wm- vergunning of gemelde Bsb-toepassing).	Er is geen toezicht op juiste verwerk- ing mogelijk, grond verdwijnt uit beeld.	8.1, 10.37 en 18.18 Wm	Ga na welke be-/verwerk- ers bij GS zijn geregi- streerd.	Vraag de bewerk- er naar de vergunning en of hij per omgaande een kopie een kopie faxt.	Bel met het bevoegde gezag van de locatie van bestemming. Zie hierboven.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Zorgplicht afvalstoffen (mengen)					
Er worden verschillende partijen grond in één vrachtwagen vervoerd. Er is een andere verkeerde afvalstofcode en benaming gebruikt	Grond van verschillende kwaliteiten raakt vermengd.	10.1 Wm		Ga na of de lading overeenkomt met wat op het formulier is aangegeven. ('Dekt de vlag de lading?'). Dit betekent dat het belangrijk is de lading zelf te bekijken. Neem bij twijfel een (indicatief) monster.	Het verkeerd invullen van het formulier is een overtreding. Het onderscheid tussen grond en andere afvalstoffen is belangrijk vanwege verschillen in normering. Ga bij de acceptant na (of laat dat doen door het betreffende bevoegde gezag) of deze wel de juiste benaming (en bijbehorende normen) hanteert in zijn administratie.
Verandering normenkader (omlabelen)					
De omschrijving van de partij op de begeleidingsbrief komt niet overeen met wat wordt vervoerd.	Grond met een onbekende kwaliteit wordt op een gevoelige locatie hergebruikt.	4.3.3.22 Pmv		Controleer op de aanwezigheid van puin, slakken of asbest en ga na of de partij homogeen is. Bagger en granulaten zijn geen grond.	Zie hierboven.
Uit beeld verdwijnen (administratie)					
De grond wordt niet naar de op de begeleidingsbrief (of het omschrijvingsformulier) aangegeven eindbestemming gebracht. De grond is niet afkomstig van de op de begeleidingsbrief (of het omschrijvingsformulier) aangegeven locatie.	Er is geen toezicht op een juiste verwerking mogelijk. Grond verdwijnt uit zicht.		Vraag omschrijvingsformulieren op bij het afvalstoffenmeldpunt.	Vraag de chauffeur waar hij naartoe gaat. Vraag waar de grond vandaan komt. Vergelijk de opgegeven hoeveelheid met de bron/bestemming.	Mogelijk heeft de chauffeur 'gewoon maar een begeleidingsbrief' bij zich, en niet de werkelijk vereiste papieren. Alle reden om bij deze onderneming serieus toezicht te (laten) houden op de naleving van de afvalstoffenverplichtingen. Zie ook de bovengenoemde vervolgstappen bij 'acceptatie en afgifte van afvalstoffen'

6. Opslag

6.1 Situatiebeschrijving

Opslaglocaties nemen in de grondstromenketen een zeer belangrijke plaats in. Tijdens de opslag kan er namelijk veel mis gaan. Het is dan niet eenvoudig om overzicht te bewaren en een goede controle uit te oefenen.

Het gebeurt maar zelden dat grond direct van de locatie van ontgraven kan worden toegepast op de plaats van bestemming. Vaak moet eerst nog een keuring plaatsvinden, of zijn de vraag naar en het aanbod van vrijkomende grond niet goed op elkaar afgestemd (voor wat betreft hoeveelheid en tijd). Dat betekent dat de grond tijdelijk elders moet worden opgeslagen.

Er is sprake van opslag van grond als deze binnen drie jaar weer zal worden gebruikt. Duurt de opslag langer dan drie jaar dan is er sprake van storten of van gebruiken, zoals bepaald in het Bouwstoffenbesluit. Dit volgt uit de Europese Richtlijn Storten.

Opslaglocaties zijn er in alle soorten en maten: met of zonder vergunning, groot of klein, met veel verschillende partijen of met één soort grond, professioneel beheerd of totaal onbeheerd.

In dit hoofdstuk worden zowel de opslag van grond als de opslag van baggerspecie besproken.

6.1.1 Wel of geen inrichting?

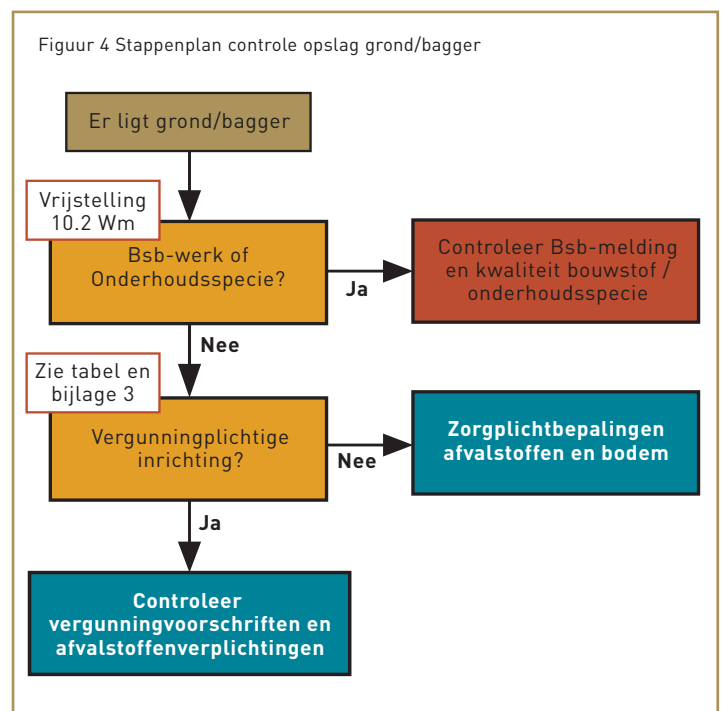
Er is in juridische zin veel discussie over de vraag of er bij het uitvoeren van bepaalde activiteiten sprake is van een inrichting (zie bijlage 3). In de Wet milieubeheer is het begrip 'inrichting' (art. 1.1 Wm) gedefinieerd als een activiteit die:

- bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang wordt verricht;
- binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht.

Voor inrichtingen is een Wm-vergunning vereist. Storten buiten inrichtingen is verboden volgens artikel 10.2 Wm. Werken, in de zin van het Bouwstoffenbesluit, en onderhoudsspecie klasse 1 en 2 zijn uitgezonderd van dit stortverbod buiten inrichtingen.

Met behulp van de onderstaande figuur kunt u in twee stappen bepalen volgens welke wetgeving u de aangetroffen grond/ bagger kunt controleren.

Figuur 4 Stappenplan controle opslag grond/bagger

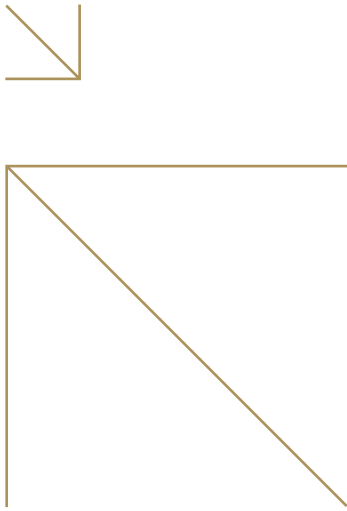
6.1.2 Opslag buiten inrichtingen

Het is altijd mogelijk dat bij werkzaamheden (onvoorzien) afvalstoffen of grond vrijkomen. Gebeurt dit kortstondig (bij een civieltechnisch of ander werk in de zin van het Bouwstoffenbesluit, of om te worden gekeurd), dan is meestal geen sprake van een inrichting. Worden grond of afvalstoffen buiten inrichtingen opgeslagen, dan is naleving van de zorgplichtbepalingen essentieel. Voor een grondbank die bedrijfsmatig wordt geëxploiteerd is uiteraard wél een Wm-vergunning nodig.

6.2 Wet- en regelgeving en bevoegd gezag

6.2.1 Vergunningplicht

Voor een inrichting die bestemd is voor de opslag van grond is een vergunning nodig. In het 'Inrichtingen en vergunningenbesluit milieubeheer' (Ivb) zijn verschillende vergunningscategorieën onderscheiden op basis van grondtypen en hoeveelheden. In de onderstaande tabel is aangegeven bij wie voor een bepaalde categorie het bevoegde gezag berust:

Tabel 2: Categorieën van inrichtingen voor de opslag van grond.

Hoeveelheid	Ivb categorie	Bevoegd gezag	Opmerking
Opslag schoon zand of grond, geen afvalstof			
Geen ondergrens	11.1 h en i	B&W	Hiervan is alleen sprake bij de opslag van primaire grondstoffen (geen afvalstoffen), anders is Ivb categorie 28 van toepassing.
100.10 ⁶ kg per jaar	11.3	GS	
Opslag grond			
> 5 m ³	28.1.a.2	B&W	Bsb-werken zijn uitgezonderd in Ivb 28.3.c.
>10.10 ³ m ³	28.4.a.3	GS	
Opslag bagger			
Geen ondergrens	28.1.b	B&W	Dit wordt ook wel een doorgangsdepot of ontwateringsdepot genoemd.
>10.10 ³ m ³	28.4.c.1 juncto 28.10	GS	
Bewerking grond of bagger			
Geen ondergrens	28.4.c.1	GS	Die bewerking is bijvoorbeeld immobilisatie, puinbreken of reinigen.

Als de opslag van grond volgens de vergunning niet *expliciet* is toegestaan, mag een inrichting slechts tot 5 m³ grond opslaan die van buiten de inrichting afkomstig is. Diverse AMvB's op grond van de Wm 8.40 bepalen dat **maximaal 35 m³ grond** (afvalstof) mag worden opgeslagen, die van buiten de inrichting afkomstig is. Dat geldt ook voor terreinen van **loonwerkers, aannemers en agrarische bedrijven**.

6.2.2 Baggerdepots en de beëindiging daarvan

De Europese Richtlijn Storten maakt onderscheid tussen storten en behandelen. Als gevolg daarvan wordt de tijdelijke aanwezigheid van baggerspecie in een zogenoemd 'doorgangsdepot' aangemerkt als een vorm van behandelen. Omdat zich in doorgangsdepots altijd ontwaterings- of rijpingsprocessen afspelen, is er immers sprake van het be- of verwerken van de baggerspecie. Baggerspecie in deze depots valt onder categorie 28.1, onder b. Er is geen ondergrens voor de vergunningplicht van baggerdepots. Burgemeester en wethouders zijn het bevoegde gezag voor depots tot 10.10³ m³ voor grotere depots zijn dat GS.

De grond in baggerdepots moet binnen drie jaar worden gekeurd en opgeruimd, tenzij zij voldoet aan het Bouwstoffenbesluit (schone grond of MVR-grond). In de vergunning moet deze opruimplicht worden opgenomen. Depots die langer dan drie jaar liggen zonder dat behandeling of bewerking plaatsvindt, moeten – ook al zijn ze tijdelijk – beschouwd worden als een stortinrichting.

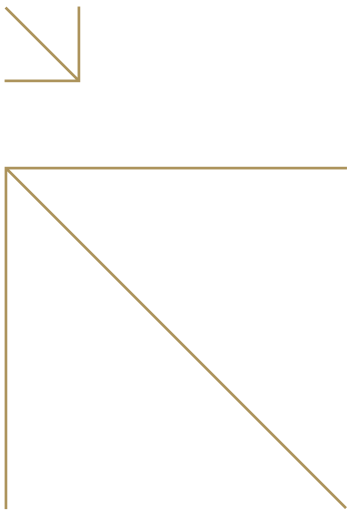
In het geval van storten moet in de vergunning (van GS) rekening gehouden zijn met de 'Regeling stortplaatsen voor baggerspecie op land'. Die vereist onder meer uitgebreide bodembeschermende voorzieningen en een Wbm-heffing. Depots zonder dergelijke voorzieningen moeten altijd worden opgeruimd. Dat kan door de ingedroogde bagger (inmiddels dus grond) te keuren volgens het Bouwstoffenbesluit en vervolgens af te voeren en/of te hergebruiken.

Alleen als sprake is van schone grond (of van MVR-grond) mag deze blijven liggen of over het land worden verspreid. Ook als voor het gebied een bodemkwaliteitskaart is vastgesteld en de grond voldoet aan de kritische parameters daaruit (MVG-grond), mag deze als bodem worden toegepast. Er moet dan wel melding worden gedaan bij het Bsb-bevoegd gezag. Ook blijven andere regels – bijvoorbeeld de verplichting om een aanlegvergunningen aan te vragen, op basis van het bestemmingsplan – nog steeds van toepassing.

6.2.3 Vergunningvoorschriften

Bedrijven en inrichtingen die activiteiten uitvoeren met (verontreinigde) grond moeten aan de meld- en registratieverplichtingen voldoen van de afvalstoffenwetgeving (Wm H10 juncto Pmv). Belangrijke regels zijn in dit kader:

- dat er een goedgekeurd protocol is voor de acceptatie van stoffen en dat elke aangevoerde partij daaraan getoetst wordt;
- dat er een adequate registratie is van alle afvalstoffen die aangevoerd en afgevoerd worden en waaruit ook opgemaakt kan worden wat er met deze stoffen gebeurt/ is gebeurd;
- dat de noodzakelijke technische voorzieningen zijn getroffen ter bescherming van het milieu (bodem, grond, oppervlaktewater en lucht; voorkomen van emissies en stank);
- dat organisatorische maatregelen zijn genomen in het kader van bedrijfsvoering, bedrijfsadministratie en naleving.

De houder van een opslaglocatie heeft bij het accepteren van verontreinigde grond de rol van be-/verwerker en bij het afgeven van verontreinigde grond de rol van ontdoener. (Zie tabel in bijlage 1 voor de verplichtingen die daarbij horen, zoals een begeleidingsbrief, registratie en kwartaalmeldingen.)

6.2.4 Zorgplicht bodembescherming

Als op de bodem (een laag) grond wordt aangebracht waarvan de kwaliteit niet (indicatief) is vastgesteld, bestaat er een kans dat bodemverontreiniging optreedt. De grond kan immers verontreinigd zijn. Om dit te voorkomen, moeten tenminste maatregelen getroffen zijn tegen vermenging met bodem en tegen uitloging.

6.2.5 Zorgplicht afvalstoffen

Verschillende kwaliteiten grond mogen niet vermengd raken. Ook mag een tijdelijke opslag niet de voorloper van een stortplaats zijn. Dat betekent dat de opgeslagen grond 'terugneembaar' moet blijven. Hiervoor moeten de volgende maatregelen getroffen worden:

- verschillende partijen (van verschillende herkomst) moeten duidelijk van elkaar gescheiden en ook apart geadmistreerd zijn;
- de grond moet zodanig toegankelijk zijn dat afvoer kan plaatsvinden.

6.3 Toezicht en optreden

Een handhaver kan de naleving van de wet- en regelgeving bevorderen en afdwingen door erop toe te zien dat:

1. de betreffende inrichting een adequate vergunning krijgt en houdt;
2. de voorgeschreven voorzieningen (technisch, administratief en organisatorisch) aanwezig zijn;
3. van deze voorzieningen daadwerkelijk gebruik gemaakt wordt;
4. de regelgeving ook daadwerkelijk nageleefd wordt (dit kan zowel gebeuren door periodieke controles ter plaatse als door intensieve administratieve controle).

Systematisch onderzoek en consequent optreden tegen (potentiële) overtredingen bestaat uit een combinatie van zowel ad hoc controles (op de locatie zelf) als ketencontroles.

6.3.1 Voorbereiding van het toezicht

De volgende acties kunt u ondernemen ter voorbereiding van een controle:

- Bestudeer verleende vergunningen, correspondentie, handhavingsacties en resultaten uit het verleden.
- Vraag Pmv-meldingen op en bestudeer ze.
- Maak uit beschikbare informatiebronnen een overzicht van mogelijke afvalstromen naar de betreffende inrichting.
- Stel vast of *ad hoc controle* ter plaatse voldoende is, of dat *ketencontrole* nodig is om overtredingen te constateren.
- Als sprake is van een noodzaak tot ketencontrole, ga dan aan de hand van Pmv-meldingen en andere informatiebronnen na welke transporten plaatsvinden van en naar de betreffende inrichting om inzicht te verwerven in de afvalstromen.
- Stel een plan de campagne op hoe een goede naleving kan worden bevorderd.
- Neem organisatorische maatregelen voor de uitvoering van de handhaving.

6.3.2 Ad hoc controles

Ad hoc controles beperken zich in het algemeen tot de *activiteiten* van een inrichting. Daarbij gaat het om een visuele 'check' van de voorzieningen (aanwezigheid en gebruik), een (steekproefsgewijze) administratieve controle en een controle ter plaatse van bijvoorbeeld aan- en afvoer en werkwijze.

U heeft de volgende controle mogelijkheden:

- Breng ter plaatse een bezoek.
- Controleer die aspecten waarvoor geldt dat de naleving vaak te wensen overlaat, namelijk:
 - fysieke voorzieningen
 - de bedrijfsadministratie
 - de afvalstoffenboekhouding
 - de opslag
 - de aan- en afvoer
 - de be- of verwerking.
- Overleg met de bedrijfsleiding en het personeel over acceptatie, afvoer en registratie.
- Ga – zonodig op basis van gesprekken en onderzoek van de bedrijfsadministratie – na wat er gebeurd is met de afvalstromen die bekend zijn geworden uit de voorbereidingsfase.
- Controleer steekproefsgewijs enige ontvangsten en afgiften aan de poort.

6.3.3 Ketencontroles

Als u vermoedt dat er werkelijk iets mis is bij de inrichting en dat regelgeving (systematisch en moedwillig) niet wordt nageleefd, dan zult u moeten overgaan tot een meer intensieve en grondige controle. Een ketencontrole, waarbij niet alleen gekeken wordt bij de betreffende inrichting maar ook bij locaties van herkomst en bestemming (en de eventuele schakels daartussen), is dan noodzakelijk. Het handboek 'Handhavingsmethodieken bij probleembedrijven' (LCCM 1999/10) is hiervoor een geschikt hulpmiddel.

U heeft de volgende controle mogelijkheden:

- Maak een selectie uit de afvalstromen van en naar het betreffende bedrijf waarop u naar verwachting zo efficiënt en effectief mogelijk kunt handhaven. Aandachtspunten en criteria zijn:
 - het bedrijf kan bij niet-naleving grote(re) financiële en projectmatige voordelen hebben;
 - de betrokkenen hebben een twijfelachtige integriteit;
 - er is sprake (geweest) van ongunstig naleefgedrag door betrokkenen;
- er is sprake van conflicterende belangen;
- de bewijsvoering is relatief eenvoudig;
- de betreffende partij grond is (nog) fysiek beschikbaar en bereikbaar.
- Ga voor de gekozen stromen na:
 - de herkomst;
 - de kwantitatieve en kwalitatieve gegevens (samenstelling);
 - de overige gegevens in het kader van saneringen;
 - het vervoer en de betrokkenen.
- Ga door middel van administratief onderzoek bij derden (en zo mogelijk fysiek) na wat er met de betreffende stromen is gebeurd bij de inrichting.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding en Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Acceptatie (ontvangst) en afgifte van afvalstoffen				
Er worden afvalstoffen ontvangen die niet aangevoerd mogen worden (a).	Door onjuiste benamingen of administratie is het niet mogelijk voldoende toezicht te houden op grondstromen.	a, b, e. Wm-vergunning en aanvraag	Besteed voorafgaand en tijdens de controle vooral aandacht aan de afvalstoffenadministratie: vergelijk de hoeveelheden en de herkomsten /bestemmingen.	Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van de grond: • bel met het meldpunt van de provincie of het LMA voor informatie over afvalstroomnummers;
Ontvangsten worden onvoldoende gecontroleerd (b).	Ernstig verontreinigde grond kan worden hergebruikt, of grond van verschillende kwaliteiten kan gemengd worden.	c. 10.40 Wm d. 10.37 Wm	Maak indien mogelijk een aantal balansen van afzonderlijke stromen: kijk naar wat er aan grond is binnengekomen en is uit gegaan. Kloppen de hoeveelheden met elkaar?	• bel met een Bsb-handhaver van de gemeente van herkomst
De ontvangst gaat niet vergezeld van de vereiste bescheiden (c).		f. 10.39 Wm		Leg een relatie tussen de kwaliteit en de bestemming van de grond: • bel met een Bsb-handhaver van de gemeente waar de grond naar is afgevoerd.
Er worden afvalstoffen afgevoerd naar een locatie waar deze niet ontvangen mogen worden (d).				
Er vindt onvoldoende controle plaats van de afvoer (e).				
De afvoer gebeurt zonder de vereiste bescheiden (f).				
Geen vergunning				
De vergunning voor de opslag van de afvalstoffen ontbreekt.	Voldoende toezicht is onmogelijk, eventuele noodzakelijke voorzieningen ontbreken.	8.1 en 18.18 Wm	Bepaal of sprake is van vergunningplicht (activiteiten in een bedrijfsmatige omvang, binnen een zekere begrenzing; zie ook bijlage 3).	Vraag na of er elders vergelijkbare activiteiten plaatsvinden.
De vergunning voor de opslag van afvalstoffen is niet adequaat.			Vraag bij gemeente en provincie naar andere vergunningen van de eigenaar.	Maak aan de hand van de administratie een lijst met herkomstlocaties en bestemmingen. Voer daar een globale controle uit.
Behandeling niet conform de voorschriften				
De behandeling gebeurt niet conform de voorschriften en/of de voorgescreven voorzieningen zijn niet aangebracht.	Stromen kunnen gemengd worden, of bodemverontreiniging kan ontstaan.	Wm-vergunning en -aanvraag	Zie hoofdstuk 6.3.1.	Benader de leverancier / uitvoerder van de plaats van herkomst en deel hem mee dat zijn materiaal op de huidige bestemming niet conform de wetgeving wordt behandeld. Wijs hem op zijn blijvende verantwoordelijkheid als ontdoener.
	Bij ontbrekende of onjuiste administratie wordt het toezicht belemmerd.			

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding en Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Zorgplicht afvalstoffen				
Afvalstoffen worden gemengd.	Verschillende categorieën kunnen vermengd raken en verontreiniging kan verspreid worden.	10.1 Wm Hoofdstuk 16 LAP	Zie hoofdstuk 6.3.1. Beoordeel visueel of sprake is van één of van meer partijen (kleur, samenstelling, textuur, bijmengingen, enz.). Let op verschillen tussen de werkelijke (praktijk) en de opgegeven (administratie) hoeveelheden van afzonderlijke partijen.	Zie hierboven (leverancier) en hieronder (afnemer).
Afvalstoffen worden niet gescheiden opgeslagen.				
Zorgplicht milieubescherming (voorzieningen)				
Opslag vindt plaats zonder de vereiste voorzieningen voor de bescherming van bodem en grondwater.	Mogelijke bodemverontreiniging of vermenging van verschillende kwaliteiten grond/bodem.	13 Wbb	Zie hoofdstuk 6.3.1.	Zie hierboven (leverancier) en hieronder (afnemer).
Verandering van normenkader				
Afvalstoffen zijn 'omgeleld'.	Grond van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt (bijvoorbeeld licht verontreinigd i.p.v. schoon, of ernstig i.p.v. licht verontreinigd). Toezicht wordt bemoeilijkt.	Wm-vergunning, Zorgplicht afvalstoffen Valsheid in geschrifte	Zie hoofdstuk 6.3.1.	Zie hierboven (leverancier) en hieronder (afnemer).
Uit beeld verdwijnen				
Er wordt niet voldaan aan de eisen voor de bedrijfs- en administratieve organisatie (a).	Zie hierboven.	a+b. Wm-vergunning	Zie hoofdstuk 6.3.1.	Meld de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat de grond die wordt aangevoerd mogelijk niet voldoet aan de vereisten. De kwaliteit kan niet gegarandeerd worden als de administratie op de opslaglocatie niet sluitend is.
De afvalstoffenboekhouding is niet adequaat (b).		b. 10.38 Wm c. 10.39 en 10.40 Wm	Besteed voorafgaand en tijdens de controle vooral aandacht aan de afvalstoffenadministratie: vergelijk de hoeveelheden en de herkomsten /bestemmingen.	Wijs de afnemer op zijn verplichting alleen grond te accepteren waar voldoende documenten (begeleidingsbrief of afleverbewijs en certificaat) bij zitten.
De afgiften en ontvangsten gaan niet vergezeld van een begeleidingsbiljet (c).		d. 10.40 Wm	Maak indien mogelijk een aantal balansen van afzonderlijke stromen.	
Een afgifte- en ontvangstmelding ontbreekt (d).				

7. Toepassen van grond in Bsb-werken

7.1 Situatiebeschrijving

Aan het gebruik van grond op de bodem, in de bodem, of in het oppervlaktewater, worden in het Bouwstoffenbesluit milieuhygiënische randvoorwaarden gesteld. Het gaat daarbij om kwaliteitseisen en toepassingsvoorwaarden die gelden voor het einde van een grondstromenketen.

In het Bouwstoffenbesluit wordt het begrip 'werk' gebruikt voor toepassingen van steenachtige materialen. Ophogingen, aanvullingen, bouwwerken en werken van grond-, weg- of waterbouwkundige aard vallen alle onder de definitie van het Bouwstoffenbesluit. Dat stelt met name eisen aan het materiaal waarmee werken gemaakt zijn, ongeacht de herkomst van het materiaal. Dat betekent dat het materiaal dus ook uit afvalstoffen kan bestaan.

Werken mogen niet definitief zijn. Ze moeten – nadat ze hun functie verloren hebben – weer worden opgeruimd. Bij grondwerken met een definitief karakter is volgens het Bouwstoffenbesluit alleen het toepassen van schone grond toegestaan. Daarom is geen sprake van 'storten' in de zin van de Europese Richtlijn Storten. Alleen schone grond en grond die gebruikt wordt in het kader van de Vrijstellingregeling Grondverzet mag vermengd raken met de oorspronkelijke bodem. *(Zie voor grondverzet op basis van een vastgestelde bodemkwaliteitskaart het volgende hoofdstuk.)* Voor het optreden tegen niet-functionele toepassingen worden in de komende versie van het Bouwstoffenbesluit drie nieuwe artikelen opgenomen (7a t/m 7c). Tot die tijd kan effectief opgetreden worden tegen het storten van (gevaarlijke) afvalstoffen, als de toepassing voor een onbepaalde tijd is.

7.2 Grondstromen naar werken

Werken zijn er in zeer uiteenlopende soorten en maten. Het gaat niet alleen om grote taluds, wallen of dijken, maar ook om kleine ophogingen, aanvullingen of slootdempingen.

Langgerekte werken zijn bestemmingen voor grote hoeveelheden licht verontreinigde grond, meestal afkomstig van veel verschillende partijen. Bij licht verontreinigde grond bedraagt de maximale afstand tussen de herkomst en de bestemming doorgaans maximaal 30 tot 50 km. Vaak verzorgt een grondbank die het werk exploiteert de inkeuring van de verschillende partijen grond. Deze grondbank is dan zowel de gebruiker die de mel-

dingen moet doen als de be-/verwerker die de afvalstoffenverplichtingen heeft.

Bij grote infrastructurele werken, bijvoorbeeld bij de aanleg van (spoor)wegen, wordt in verband met de civieltechnische eisen vaak primair zand gebruikt. Dit zand valt onder de definitie van grond en kan worden geleverd met een erkende kwaliteitsverklaring.

Bij woningbouwlocaties en bij het dempen van sloten zal het werk vaak onderdeel van de bodem gaan uitmaken. In dat geval moet schone grond, of MVG-grond gebruikt worden. Die is vaak afkomstig 'uit de buurt', waarbij dan (ten onrechte) wordt verondersteld dat die grond niet gekeurd hoeft te worden. *(Raadpleeg bijlage 2 om na te gaan of sprake is van het hergebruiken van grond 'op of nabij de plaats van ontgraven', Bouwstoffenbesluit art. 1.3.)*

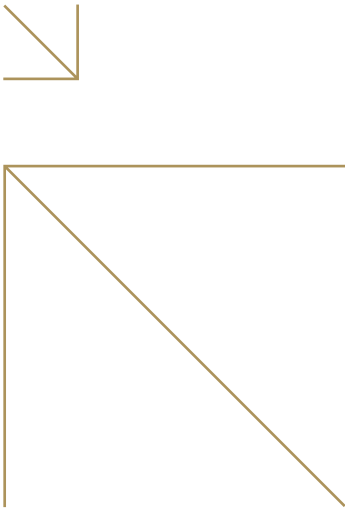
7.3 Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag voor een werk berust bij een van de bestuursorganen. Wie in welke situatie bevoegd gezag is, hangt af van de plaats en de uitvoering van het werk. Doorgaans is de gemeente bevoegd voor werken op het land en de waterkwaliteitsbeheerder voor werken in het oppervlaktewater. Alleen werken binnen inrichtingen waar een andere overheid bevoegd gezag is, vallen niet onder de gemeente, tenzij het gaat om bouwwerken waarvoor een bouwvergunning vereist is. Voor de handhaving van het stortverbod buiten inrichtingen (art. 10.2 Wm) zijn zowel B&W, GS, als de waterkwaliteitsbeheerder (art. 18.2a Wm) het bevoegde gezag.

Afvalstoffen

Werken zijn inrichtingen waarvoor geen Wm-vergunning vereist is. Zij zijn uitgezonderd in het Ivb categorie 28.3 onder c. Afvalstoffen mogen in werken worden toegepast op grond van het 'Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen', mits voldaan wordt aan het Bouwstoffenbesluit. Als grond is aangebracht zonder een functioneel doel, maar slechts om afvalstoffen te storten en er feitelijk geen sprake is van een werk, kunnen zowel B&W als GS hiertegen optreden (art. 8.1 en 10.2 Wm).

De controle op de naleving van afvalstoffenregelgeving buiten inrichtingen berust niet direct bij één bevoegd gezag. Aan de

controle van afvalstoffentransporten naar werken kunnen – naast provinciale toezichthouders – dus ook gemeentelijke toezichthouders en toezichthouders van de waterkwaliteitsbeheerders een bijdrage leveren.

De begeleidingsbrieven van grondtransporten naar werken geven veel informatie over de herkomst en daarmee over de kwaliteit van de stromen. Als een gemeentelijke toezichthouder aanwijzingen heeft dat de aanvoer van grond zonder de juiste begeleidingsbrieven plaatsvindt, of dat de gebruiker van de grond geen afvalstoffenregistratie bijhoudt van de aankomende stromen, is het aan te raden om de provincie bij de controle te betrekken. De handhavende bevoegdheid voor het gebruik van begeleidingsbrieven voor afvalstoffen berust bij GS (art. 18.2c Wm).

Oppervlaktewater

Bij een slootdemping wordt van oppervlaktewater landbodem gemaakt. Het bevoegde gezag voor het Bouwstoffenbesluit gaat dan over van de waterkwaliteitsbeheerder naar de gemeente. *(Ook droge beddingen kunnen onder het begrip oppervlaktewater vallen, zie hiervoor het overzicht met definities in bijlage 5.)* De overgang van bevoegd gezag vindt plaats op het moment dat de watergang definitief zijn functie als oppervlaktewater verliest. Doorgaans is dat nadat de sloot is afgedamd en de bagger eruit is gehaald, of nadat de sloot tot het maaiveld is gedempt. Bij het graven van sloten doet zich het omgekeerde voor: dan wordt juist oppervlaktewater gemaakt. Hoewel dan meestal geen sprake is van het toepassen van bouwstoffen, vindt ook hier een overgang van bevoegd gezag plaats. Meestal is dat op het moment dat de sloot watervoerend wordt.

Over het tijdstip en de wijze van de overdracht van bevoegdheden kunnen de waterkwaliteitsbeheerder en de gemeente nadere afspraken maken. Bij grote werken of ontwikkelingsgebieden kan bijvoorbeeld in één keer de status ‘oppervlaktewater’ van een gebied afgehaald worden, waarmee de gemeente bevoegd wordt voor de gehele toepassing. Het is wenselijk om ook de beschikbare kwaliteitsgegevens over te dragen, bijvoorbeeld over gedempte sloten die onderdeel moeten gaan uitmaken van een gebied waarvoor een bodemkwaliteitskaart bestaat.

7.4 Wet- en regelgeving bij werken

De regels voor het toepassen van grond dienen ter bescherming van de bodem en het oppervlaktewater en zijn vastgelegd in het Bouwstoffenbesluit. Het besluit kent twee uitzonderingsartikelen, namelijk:

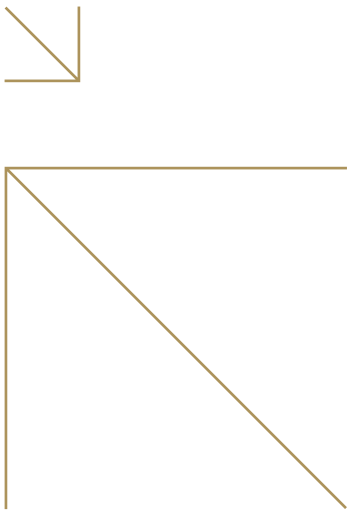
- voor de tijdelijke uitname van bouwstoffen;
- voor het hergebruiken van grond op of nabij de plaats van ontgraven.

Als één van deze artikelen van toepassing is, hoeven geen nadere gegevens te worden verstrekt en hoeft ook geen melding te worden gedaan. *(Raadpleeg bijlage 2 om na te gaan of deze uitzonderingen van toepassing zijn.)*

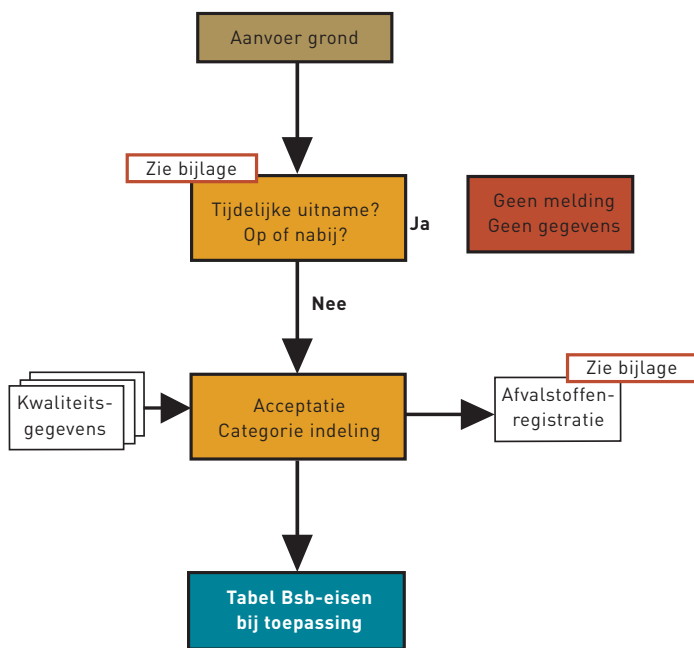
Bij werken wordt vaak gebruik gemaakt van secundaire bouwstoffen die tevens afvalstof zijn. Om die reden zijn ook de regels die een doelmatige verwijdering van afvalstoffen waarborgen belangrijk (§7.4.2). *(Zie voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van afvalstoffen bijlage 1.)*

7.4.1 Bouwstoffenbesluit

In het Bouwstoffenbesluit staan de eisen waar een toepasser van steenachtige materialen zich aan moet houden. Die bepalen onder andere of de toepassing bij het bevoegde gezag gemeld moet worden en de kwaliteitsgegevens alleen bewaard moeten worden, of ook meegestuurd. De bepalingen zijn samengevat in de onderstaande figuur.

Figuur 5. Meldingsplicht volgens het Bouwstoffenbesluit.

Toepassing	Bodem	Water
Schone grond	Niet melden, Gegevens 1 jaar bewaren	Wel melden (2 dagen) Gegevens 1 jaar bewaren
Categorie 1 bouwstof	Niet melden, Gegevens 5 jaar bewaren	Wel melden (2 dagen) Gegevens 5 jaar bewaren
Categorie 1 grond	Wel melden (2 dagen) Gegevens opsturen	Wel melden (2 dagen) Gegevens opsturen
Categorie 2 of Avi-bodemas	Wel melden (1 maand) Gegevens opsturen	Wvo-vergunning (6 mnd) Gegevens opsturen

Omdat de eisen niet hetzelfde zijn voor de verschillende kwaliteiten grond, is het van groot belang dat grond op een juiste manier is gekwalificeerd. Het Bouwstoffenbesluit noemt hiervoor drie mogelijkheden.

Drie mogelijkheden voor het kwalificeren van grond volgens het Bouwstoffenbesluit:

KOMO-keurmerk

1. Een erkende kwaliteitsverklaring

Een erkende kwaliteitsverklaring toont de kwaliteit van grond aan. Zij geldt echter alleen voor bouwstoffen waarvoor een beoordelingsrichtlijn (BRL) is vastgesteld. De grond moet dan geleverd worden door een voor die BRL gecertificeerde producent (www.bouwkwaliteit.nl). De producent moet bovendien door de minister van VROM en de staatssecretaris van V&W erkend zijn. De levering moet vergezeld gaan van een kopie van het certificaat en – bij iedere vracht – een afleverbon. Afleverbonnen vormen een onderdeel van de kwaliteitsverklaring. Er moet zekerheid bestaan dat de geleverde partij en het certificaat bij elkaar horen.

NL-BSB-keurmerk

2. Partijkeuringen

Voor gebruikers van bouwstoffen bevat het Bouwstoffenbesluit een protocol voor het uitvoeren van partijkeuringen. Partijen moeten gekeurd zijn door aangewezen instanties (aangewezen monsternemers én aangewezen laboratoria (www.vrom.nl) en mogen niet zonder meer gesplitst worden voor het gebruik in afzonderlijke werken. Keuringen van schone grond moeten worden uitgevoerd met een maximale partijgrootte van 2000 ton.

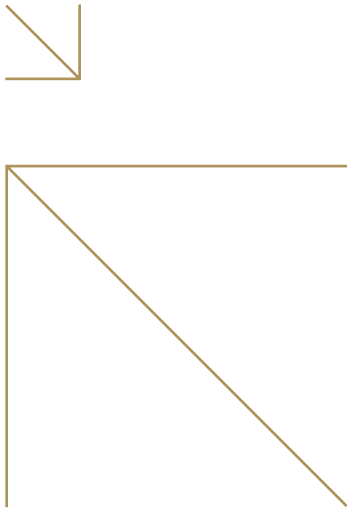
3. Overig bewijsmiddel

De kwaliteit van bouwstoffen kan ook worden aangetoond aan de hand van een andere partij bouwstoffen die al is goedgekeurd, mits die een relatie heeft met de toegepaste bouwstoffen. Het bevoegd gezag hoeft een zogenoemd 'overig bewijsmiddel' echter niet te accepteren. Voor een 'overig bewijsmiddel' gelden de volgende criteria (vgl. circulaire VROM d.d. 21-9-01):

1. De gebruiker beschikt over de positieve resultaten van een partijkeuring die geheel volgens de eisen van het Bouwstoffenbesluit (en dus ook volgens de eisen van de bij het besluit behorende Uitvoeringsregeling) op een partij van de betreffende bouwstof is uitgevoerd (door een aangewezen instantie).
2. De toe te passen partij bouwstof heeft een aantoonbare relatie met de partij die onder 1. is bedoeld. Is dit zo dan mag worden aangenomen dat de toe te passen partij dezelfde kwaliteit heeft als de onder 1. genoemde partij waarop de partijkeuring is uitgevoerd.

Keurmerk kwaliteitswaarborg
Bouwstoffenbesluit.

Gekeurde partijen grond mogen niet worden samengevoegd of gesplitst. Dat heeft te maken met de zekerheidsfactor die voor de partijgrootte wordt gehanteerd bij het classificeren van de grond.

Certificaten met bijbehorend attest gelden voor een specifieke partij bouwstoffen. De controle door de certificerende instantie vindt alleen plaats bij de gecertificeerde leverancier. Strikt genomen is bij een certificaat dat gebruikt wordt door een ander bedrijf dan op het certificaat vermeld staat (bijvoorbeeld een tussenhandelaar) sprake van een 'overig bewijsmiddel'. Het bevoegde gezag zal er zeker van moeten zijn dat het certificaat bij de betreffende partij hoort en kan op grond van de toezichthoudende bevoegdheden extra informatie verlangen. Of aanvullende informatie nodig is, hangt bijvoorbeeld af van de mate waarin het bedrijfsproces bij de niet-gecertificeerde leverancier is geborgd. Bij een levering van grond met een certificaat door een niet-gecertificeerde tussenhandelaar (die een opslaglocatie heeft waar veel verschillende partijen liggen), is de kwaliteit minder gewaarborgd dan bij een rechtstreekse levering vanaf de productielocatie.

7.4.2 Afvalstoffen

Grond die wordt toegepast in werken is meestal een afvalstof. Of sprake is van een afvalstof hangt af van de intenties van de ondoener en kan aan de hand van een aantal criteria worden bepaald. (Zie bijlage 1.) Als het inderdaad gaat om afvalstoffen (en dat is heel vaak zo) dan heeft diegene die de Bsb-melding doet (de toepasser) voor de afvalstoffenwetgeving de rol van be-/verwerker. Daarbij horen de volgende verplichtingen, hij moet:

- een afvalstroomnummer geven aan de aanbieder. Hiervoor is het nodig dat de be-/verwerker een bewerkersnummer heeft aangevraagd bij het afvalstoffenloket (art. 4.3.3.16 lid 2 Pmv; art. 10.40 Wm);
- een omschrijvingsformulier invullen en – op verzoek – een kopie daarvan met ingevuld afvalstroomnummer sturen aan de provincie of de gemeente (art. 4.3.3.16 lid 1 Pmv; art. 10.40 Wm);
- (uitsluitend) afvalstromen accepteren die vergezeld gaan van een volledig ingevulde begeleidingsbrief (art. 10.40 Wm);
- kwartaalmeldingen in kilogrammen doen over ontvangen afvalstoffen aan het afvalstoffenmeldpunt (art. 4.3.3.18 Pmv; art. 10.40 Wm);
- gegevens registreren over de ontvangst van afvalstoffen en deze 5 jaar bewaren (art. 4.3.3.20 Pmv; AMvB 10.41 Wm).

Bewerkersnummers, omschrijvingsformulieren en kwartaalmeldingen kunnen worden opgevraagd bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA): telefoon 0348 – 487430.

Bagger die vrijkomt bij dempingswerkzaamheden kan niet beschouwd worden als onderhoudsspecie en mag niet op de kant gezet worden. De vrijkomende bagger moet als afvalstof naar een (doorgangs)depot voor baggerspecie worden afgevoerd. Hierbij is een compleet ingevulde begeleidingsbrief nodig.

7.4.3 De keur

De waterschappen stellen op basis van de Waterschapswet een waterschapskeur op. Dat is een verordening met gebods- en verbodsbepalingen. Voor het beïnvloeden van de capaciteit van oppervlaktewater (waterberging of waterafvoer) is altijd een vergunning van het waterschap vereist.

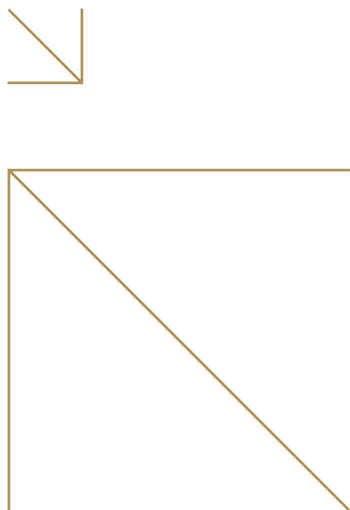
7.4.4 Overige wetgeving

Behalve bodem- en afvalstoffenregelgeving kunnen ook andere regels gelden voor het toepassen van grond.

- In sommige provincies is buiten de bebouwde kom een verordening van kracht voor de bescherming van natuur- en landschapswaarden. Deze verbiedt het oprichten van werken of het dempen van sloten zonder ontheffing.
- In milieubeschermingsgebieden (natuur- en grondwaterbeschermingsgebieden) kunnen aanvullende eisen gesteld zijn aan bijvoorbeeld de kwaliteit van de grond die wordt toegepast. Deze regels staan in de Pmv.
- In bestemmingsplannen kan zijn aangegeven dat er een aanlegvergunning nodig is voor het oprichten van een werk.
- De Flora- en faunawet en de vogel- en habitat-richtlijn kunnen van toepassing zijn als het gebied een bijzondere status heeft of wanneer er beschermde plant- of diersoorten voorkomen.

7.5 Toezicht en optreden

Ondanks alle publiciteit blijken veel werken (nog steeds) niet gemeld te worden, terwijl dat alleen achterwege mag blijven bij toepassingen van schone grond. Voor u als handhaver is het (dus) belangrijk om niet op een melding te blijven wachten, maar zelf actief op zoek te gaan naar toepassingen en ter plaatse om de gegevens te vragen. Doe hiervoor navraag bij de civiele afdeling van de gemeente of vraag de politie bij de

gemeente melding te maken van toepassingen van meer dan 50 m³ grond. De werkwijze waarbij de politie toepassingen opspooft en deze meldt aan de gemeente is een zeer effectieve vorm van handhaving van het Bouwstoffenbesluit gebleken.

Bij grote werken worden altijd veel verschillende partijen grond aangevoerd. De keuringsgegevens van deze partijen worden niet bij de oorspronkelijke melding ingediend. Voor het bevoegd gezag is het daarom belangrijk om goede afspraken te maken met de uitvoerder of aannemer over het acceptatiebeleid.

De uitvoerder moet op papier vastleggen hoe hij omgaat met de telkens nieuwe partijen die worden aangevoerd, dus hoe hij deze administreert, keurt en toepast.

Bij grote werken waar twijfel over de gang van zaken bestaat, kan de politie een ketenonderzoek uitvoeren naar de kwaliteit en herkomst van enkele partijen. Daarvoor moet een bezoek gebracht worden aan de locatie van herkomst. Ter plaatse kan een onderzoek dan uitwijzen of zich overtredingen tegen bijvoorbeeld de afvalstoffenwetgeving hebben voorgedaan (art. 10.37 en 10.38 Wm).

Toepassingen in oppervlaktewater vinden meestal plaats in het buitengebied. Alle toezichthouders en opsporingsambtenaren die daar surveilleren, kunnen een bijdrage leveren aan het signaleren van deze toepassingen. Slootdempingen moeten namelijk *altijd* gemeld zijn en de toezichthouders van de waterschappen moeten hier dus van op de hoogte zijn. Met één telefoontje is dat na te gaan.

Kernbepalingen Bouwstoffenbesluit

In de Handhaving Uitvoeringsmethode Bouwstoffenbesluit is nader uitgewerkt op welke wijze het Bouwstoffenbesluit gehandhaafd moet worden. Ook is aangegeven welke bepalingen aangemerkt worden als *kernbepalingen*. Bij overtreding van een kernbepaling moet direct een proces-verbaal worden opge maakt!

De kernbepalingen uit het Bouwstoffenbesluit zijn:

- Een verbod op het gebruiken van bouwstoffen die niet aan de norm voldoen (Bsb art. 7 lid 1 en bijlage 2)
- De verplichting tot het treffen van IBC-maatregelen bij categorie 2 bouwstoffen (Bsb art. 1, 26 lid 1 en 2)
- De verplichting om bouwstoffen te verwijderen nadat een werk zijn functie heeft verloren (Bsb art. 10, 23; Wm art. 8.1, 10.2)
- De verplichting tot het melden van het gebruik van bouwstoffen bij het bevoegd gezag (Bsb art. 11, 18, 21)
- De verplichting om de samenstelling en emissie van bouwstoffen te onderzoeken (Bsb art. 9, 22, bijlage 2)
- De verplichting om desgevraagd gegevens over de samenstelling van schone grond te overleggen (Bsb art. 5, 19)
- De verplichting om desgevraagd gegevens over de samenstelling en emissie van bouwstoffen te overleggen (Bsb art. 9 lid 9 en 22 lid 7)

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Acceptatie en registratie van de aangevoerde grond					
De grond wordt niet (voldoende) ingekeurd; de relatie met keuringsgegevens uit de melding ontbreekt (a).	Grond van onduidelijke herkomst of kwaliteit (mogelijk ernstig verontreinigd) wordt toegepast.	a. 9, 2, bijlage 2 Bsb b. 10.40 Wm	Maak aan de hand van de melding een lijst met gegevens van aangevoerde partijen. Informeer bij het bevoegd gezag op de plaats van herkomst en het SCG naar de kwaliteit van de grond.	Vraag bij de opzichter het logboek op. Controleer de herkomst van partijen aan de hand van afvalstroomnummers. Stel een overzicht van partijen en hoeveelheden op. Controleer visueel of partijen homogeen van samenstelling zijn.	Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van de grond. Hiervoor zijn de volgende acties mogelijk: 1. Achterhaal de herkomstlocatie door navraag te doen. 2. Bel met de provincie het LMA voor informatie over afvalstroomnummers en begeleidingsbrieven. 3. Bel met een Bsb-handhaver van de gemeente van herkomst. 4. Laat – bij ontbrekende keuringsgegevens – de grond onderzoeken door de gebruiker. Laat een bemonstering volgens het handhavingprotocol uitvoeren als blijkt dat de kwaliteitsgegevens of informatie daarover van de locatie van herkomst en de keuringsgegevens van de gebruiker niet overeenkomen.
Afvalstoffen zonder begeleidingsbrief worden geaccepteerd (b).	Toegepaste grond is niet meer traceerbaar.	c. 4.3.3.18 en 4.3.3.20 Pmv; 10.40 Wm	Vraag bewerkersnummer en omschrijvingsformulieren op bij het meldpunt afvalstoffen.	Beoordeel toegepast materiaal organoleptisch op kleur, geur en bodemvreemde bestanddelen zoals slakken, puin.	
De acceptatie van afvalstoffen wordt niet geregistreerd (c)					
Melding					
Het toepassen van verontreinigde grond is: • niet • niet tijdig • onvolledig gemeld.	Een werk kan blijven liggen, waardoor het een stortplaats wordt. Grond van onduidelijke kwaliteit wordt toegepast. Er wordt niet de juiste IBC-maatregel getroffen.	Diverse artikelen Bsb mogelijk o.a.: 11, 18, 21	Ga na of het toepassen van verontreinigde grond 2 dagen vooraf is gemeld. Controleer of het formulier volledig is ingevuld. Check of de verplichte tekeningen zijn bijgevoegd (plattegrond en dwarsdoorsnede schaal 1:200).	Controleer de startdatum en de periode van werkzaamheden in het veld. Maak foto's van het werk om de datum, hoeveelheid en wijze van toepassen vast te leggen.	Stel het bevoegde gezag van de locatie van herkomst op de hoogte dat de aldaar afgegraven grond wordt afgevoerd naar een illegaal werk. Vraag of ze bij (de uitvoerder van) de locatie van herkomst de begeleidingsbrieven willen controleren. Ga na of de gebruiker nog meer werken heeft aangelegd en of de situatie daar wel in orde is.
Kwaliteitsgegevens					
Certificaat en afleverbonnen zijn niet correct of incompleet.	Grond van onduidelijke herkomst of samenstelling wordt toegepast. Verontreinigde grond wordt toegepast als zijnde schone grond.	9, 22, bijlage 2 Bsb 5, 19 Bsb	Controleer of het certificaat voldoet aan de volgende eisen: • het certificaat is afgegeven op basis van één van de goedgekeurde BRL's; • de producent is opgenomen in de lijst met erkende kwaliteitsverklaringen: www.bouwkwaliteit.nl	Vraag certificaat én afleverbonnen op bij de opzichter. Ga na of de volgende informatie op de afleverbonnen vermeld is: • certificaat of attestnummer • soort en hoeveelheid bouwstof • toepassingsvoorwaarden • logo of keurmerk • naw-gegevens leverancier en afnemer • kenmerk transportmiddel	Breng de certificerende instelling op de hoogte van de naam van de leverancier van onjuiste certificaten. Zie vervolgstappen ketenbeheer onder 1.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Kwaliteitsgegevens (vervolg)					
De partijkeuring is niet in orde.	De keuringsinspanning – met name bij toepassen van 'schone' grond – is niet voldoende.	9, 22, bijlage 2 Bsb 5, 19 Bsb	Ga na of de partijkeuring aan de volgende eisen voldoet: <ul style="list-style-type: none"> • zij is uitgevoerd door eenaangewezen laboratorium én aangewezen monsternemer (www.minvrom.nl); • het onderzoek is verricht volgens het schonegrondprotocol (2x50 grepen per 2000 ton) of het gebruikersprotocol (geen maximale partijgrootte); • alle parameters zijn onderzocht; • er is een maximale toepassingshoogte vermeld. 	Controleer of de partij aan de volgende eisen voldoet: <ul style="list-style-type: none"> • de omschrijving van de herkomst van de partij komt overeen met de gegevens op de begeleidingsbrieven; • de afgebakende partij is homogeen en wordt in één werk toegepast; • de partijgrootte is correct (bij schone grond); • de maximale toepassingshoogte wordt niet overschreden. 	Breng het ministerie van VROM op de hoogte van de naam van het bureau dat onjuiste partijkeuringen verricht. Zie vervolgstappen ketenbeheer onder 1.
Het 'overig bewijsmiddel' voldoet niet aan de eisen.	De keuringsinspanning – met name bij het gebruik van <i>in situ</i> keuringen – is onvoldoende.	9, 22, bijlage 2 Bsb 5, 19 Bsb	Controleer of het 'overig bewijsmiddel' voldoet aan de volgende eisen (zie ook de circulaire 'Het gebruik van overige bewijsmiddelen d.d. 21 september 2001'): <ul style="list-style-type: none"> • het bevoegde gezag heeft de acceptatie van het bewijsmiddel schriftelijk bevestigd; • het betreft een partij waarvoor éénmalig goedkeuring is verleend; • er bestaat een aantoonbare relatie met een andere) gekeurde partij. 	Ga na of het gebruik van het 'overige bewijsmiddel' voldoet aan de afspraken die het bevoegd gezag met de toepasser heeft gemaakt.	Leg afspraken over overige bewijsmiddelen schriftelijk vast. Zie vervolgstappen ketenbeheer onder 1.
Zorgplicht afvalstoffen					
Verschillende categorieën bouwstoffen worden gemengd (a).	Verontreinigde grond raakt verspreid.	a. 10.1 Wm, Beleidskader H16 LAP 4.3.3.6, 4.3.3.7 Pmv	Check of uit de meldingsgegevens blijkt dat verschillende categorieën bouwstoffen gescheiden blijven (compartimentering)	Verifieer of de plaats van toepassen overeenkomt met de tekeningen die zijn gemaakt bij de melding.	Laat de verschillende categorieën afval en bouwstoffen weer scheiden.
Grond wordt gestort in een niet-functioneel werk, of er wordt te veel grond gebruikt (b).		b. 8.1 en 18.18 Wm	Ga na of het werk een functie heeft. M.a.w. zou het werk ook opgericht zijn met primaire grondstoffen?	Ga na of de laagdikte in overeenstemming is met de tekening (dwarsdoorsnede) en de toepassingsvoorwaarden (keuringsgegevens).	Zorg dat voortaan verschillende afvalstroomnummers gebruikt worden bij de aanvoer van verschillende categorieën. Geef dit door aan de uitvoerder of het bevoegd gezag op de locatie van herkomst.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Zorgplicht bodembescherming					
Er is geen scheiding aangebracht tussen de oorspronkelijke bodem en de aangebrachte grond (a).	Bouwstoffen kunnen niet meer verwijderd worden nadat een werk zijn functie heeft verloren.	a. 10, 23 Bsb; 13 Wbb b. 7 Bsb; 13 Wbb	Controleer of uit de meldingsgegevens blijkt dat aangebrachte grond gescheiden blijft van de oorspronkelijke bodem.	Ga na of er een scheidende laag is gebruikt (bijvoorbeeld geotextiel of zand). Zo niet, dan moet de locatie precies zijn ingemeten en moeten de locatiegegevens exact overeenkomen met de gegevens in de melding. De opzichter moet dit kunnen toelichten.	Geef de naam van uitvoerders of aannemers die werken op een onjuiste wijze uitvoeren door aan de regionale VROM-Inspectie.
Er zijn geen IBC-maatregelen getroffen bij de toepassing van categorie 2 grond (b).	De verontreiniging wordt verspreid.	c. 7 Bsb	Check of er bij het gebruik van categorie 2 grond een onderzoek naar de gemiddeld hoogste grondwaterstand is uitgevoerd. Ga na of er goede zettingsberekeningen zijn gemaakt.	Ga na of wordt voldaan aan de toepassingvoorwaarden van de partijkeuring (met name aan de maximale toepassingshoogte).	Ga na of categorie 2 bouwstoffen met aparte afvalstroomnummers worden vervoerd. Is het materiaal afkomstig van een afvalstoffenverwerkend bedrijf, geef deze nummers dan door aan de provincie voor controle van de administratie en het achterhalen van andere werken met categorie 2 bouwstoffen.
De toepassing van een partij voldoet niet aan toepassingsvoorwaarden zoals die blijken uit de partijkeuring (c).			Bepaal de specifieke toepassingseisen aan de hand van de partijkeuring (bijvoorbeeld de maximale toepassingshoogte).		

8. (Her)gebruik als bodem conform de vrijstellingsregeling grondverzet

8.1 Situatiebeschrijving

Gebruik van grond is geregeld in het Bouwstoffenbesluit. Het betreft dan met name het gebruik van grond in een werk (*zie hoofdstuk 7*). Licht verontreinigde grond mag, onder bepaalde voorwaarden, ook (her)gebruikt worden als bodem. Dit wordt mogelijk gemaakt door de 'Vrijstellingsregeling Grondverzet' (VG). Vooral de vrijstelling van de verplichting tot het 'terugnembaar toepassen' van grond is relevant.

De Vrijstellingsregeling Grondverzet heeft uitsluitend betrekking op het Bouwstoffenbesluit. Zo heeft het Bouwstoffenbesluit, en dus ook de Vrijstellingsregeling Grondverzet, geen betrekking op het verspreiden van baggerspecie klasse 0, 1 en 2 op het land. Daarvoor geldt het 'Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen'.

8.2 Grondstromen: gebruik van grond als bodem

Het dempen van sloten, het bouwrijp maken van terreinen, of het aanvullen en ophogen van bermen en/of plantsoenen zijn allemaal voorbeelden van het gebruik van grond als bodem. Daarbij gaat het vaak om grond uit hetzelfde gebied. Vanwege de beperkte reikwijdte van het vrijstellingsartikel 1.3 (*zie hergebruiken op of nabij, bijlage 2*), is bij dit soort grondverzet meestal het Bouwstoffenbesluit van toepassing. Als voor het gebied een bodemkwaliteitskaart is vastgesteld, kan voor bovengenoemde toepassingen in plaats van louter schone grond ook grond van gebiedseigen kwaliteit gebruikt worden (MVG-grond).

Er zijn drie soorten grondstromen te onderscheiden. Daarbij gaat het om grond:

1. die uit een bepaalde zone van het beheersgebied komt en zonder uitgebreide keuringen mag worden hergebruikt in één of enkele zones binnen het beheersgebied;
2. die afkomstig is uit een gebied met een vastgestelde bodemkwaliteitskaart, maar die alleen mag worden hergebruikt als de grond is gekeurd op kritische parameters;
3. die van buiten het beheersgebied komt en waarvan een partijkering beschikbaar moet zijn (protocol schone grond, basispakket en eventuele kritische parameters).

Bagger

Bij het gebruik van gerijpte baggerspecie als landbodem is de hierboven bij punt drie genoemde situatie van toepassing. Deze

specie mag alleen afkomstig zijn uit een doorgangsdepot met Wm-vergunning (*zie hoofdstuk 8*). Bovendien moet de gerijpte baggerspecie (grond) volgens het schone-grondprotocol uit het Bouwstoffenbesluit gekeurd zijn en van een vergelijkbare of betere kwaliteit als de ontvangende bodem.

Klasse 0 of 1 bagger mag zonder rijping worden verspreid op aangrenzende percelen, klasse 2 bagger mag zonder rijping 20 meter uit de kant van de sloot worden verspreid. Andere vormen van verspreiding van ongerijpte bagger zijn niet toegestaan.

Ketenrisico's

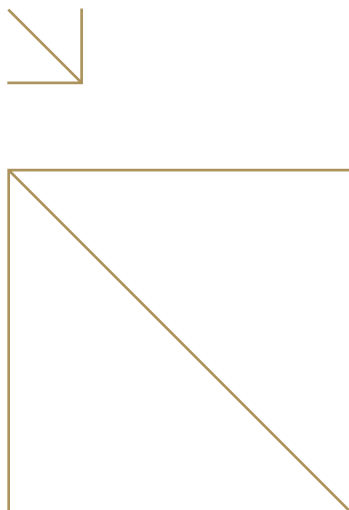
Het grootste milieuhygiënische gevaar bij grondverzet volgens de Vrijstellingsregeling Grondverzet is dat ernstig verontreinigde grond ten onrechte als MVG-grond wordt toegepast. Deze grond zal meestal afkomstig zijn van buiten het beheersgebied. Soms zijn er echter saneringslocaties binnen een beheersgebied aanwezig. De grond die daar vrijkomt mag alleen worden toegepast in het kader van de VG als deze voldoende is gekeurd. Een ander risico is dat grond in verkeerde zones wordt toegepast, waardoor niet wordt voldaan aan het stand still-principe.

Grond die vrijkomt in een gebied waarvoor een bodemkwaliteitskaart is vastgesteld (MVG-grond), mag niet zonder meer als schone grond worden beschouwd en overal worden toegepast. Het risico bestaat dat dit wel gebeurt.

8.3 Bevoegd gezag

Burgemeester en wethouders zijn het bevoegde gezag in het kader van het Bouwstoffenbesluit en derhalve ook voor de Vrijstellingsregeling Grondverzet. Om licht verontreinigde grond als bodem toe te passen moeten de bodemkwaliteitskaart en het bodembeheerplan voor een bepaald gebied door een besluit van B&W worden vastgesteld. Alleen voor expliciet daarvoor aangewezen gebieden zijn GS bevoegd voor het vaststellen van de bodemkwaliteitskaart (art. 5 tweede lid VG). In dergelijke gebieden is meestal een gemeenteverstijgende problematiek aan de orde (zoals grootschalige infrastructurele werken, natuur- en landinrichtingsgebieden, VINEX-locaties, enz.).

Voor de handhaving en het melden van grondverzet in het kader van de Vrijstellingsregeling Grondverzet is de gemeente altijd het bevoegde gezag, ook als de provincie de bodemkwaliteitskaart vaststelt.

8.4 Wet- en regelgeving

8.4.1 Vrijstellingsregeling Grondverzet

Let op: de Vrijstellingsregeling Grondverzet geldt niet voor Wvo-gebied!

Om het gebruik van licht verontreinigde grond als bodem mogelijk te maken is op 1 oktober 1999 de Vrijstellingsregeling Grondverzet van kracht geworden. De vrijstelling geldt alleen als van het gebied waar de grond wordt toegepast een bodemkwaliteitskaart en een bodembeheerplan beschikbaar zijn. De bodemkwaliteitskaart moet worden opgesteld conform de methodiek die beschreven is in de interim-richtlijn 'Opstellen en toepassen bodemkwaliteitskaarten in het kader van de Vrijstellingsregeling Grondverzet', juni 1999.

De door de gemeenten en provincies gemaakte bodemkwaliteitskaarten van een beheersgebied geven een overzicht van bekende verontreinigde locaties, verdachte locaties en (verhoogde) achtergrondgehalten. Op basis daarvan wordt het gebied ingedeeld in zones van vergelijkbare kwaliteit. Daarnaast moet de verantwoordelijke overheid, meestal de gemeente, beleid formuleren voor de toepassing van grond als bodem. Dit beleid wordt vastgelegd in een bodembeheerplan, dat – naast de bodemkwaliteitskaarten – de concrete voorwaarden bevat voor hergebruik en verplaatsing van grond, procedures en werkprocessen en de controle daarop. Voorafgaand aan de vaststelling dient de gemeente overleg te voeren met de provincie om het lokale beleid af te stemmen op het provinciale beleid. Gemeenten en provincies kunnen op basis van hun eigen beleid extra voorwaarden stellen en in het bodembeheerplan vastleggen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om regels die aangeven hoe moet worden omgegaan met schone gebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en met van nature verhoogde achtergrondwaarden. Voor de handhaver is het dus van belang bekend te zijn met de afspraken in het bodembeheerplan.

Voorwaarden voor gebruik

Licht verontreinigde grond mag onder de volgende voorwaarden worden gebruikt als bodem:

- er is een bodemkwaliteitskaart die inzicht biedt in de kwaliteit van de ontvangende bodem;
- er bestaat een adequaat systeem van bodembeheer, beschreven in een bodembeheerplan;

- de kwaliteit van de toe te passen grond is vergelijkbaar met of van betere kwaliteit dan de ontvangende bodem;
- het gebruik van grond als bodem leidt niet tot risico's voor de functie van de desbetreffende bodem;
- er bestaat een adequaat systeem van melding en registratie.

Bodembeheerplan

In het bodembeheerplan is vastgelegd hoe met grond moet worden omgegaan en welke kwaliteitsgegevens beschikbaar moeten zijn. Daarbij gaat het om de volgende situaties:

- de grond is afkomstig uit dezelfde zone als die waarin de ontvangende bodem is gelegen;
- de grond is afkomstig uit een andere zone binnen hetzelfde beheersgebied;
- de grond is afkomstig uit een ander beheersgebied;
- de grond is afkomstig uit een gebied waarvoor geen bodemkwaliteitskaart geldt, of uit een inrichting.

Toepassen van licht verontreinigde grond als bodem

Gebruik van licht verontreinigde grond als bodem moet minimaal vijf werkdagen voor gebruik schriftelijk worden gemeld bij de afdeling milieu van een gemeente. Deze melding moet worden verricht door de eigenaar of erfpachter van de bodem waarop de grond wordt gebruikt.

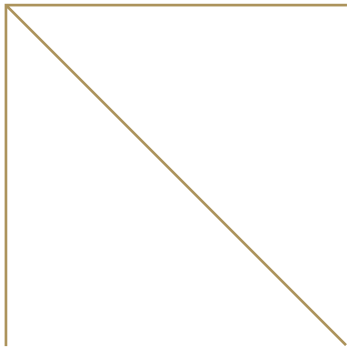
Op de melding volgt geen beschikking van het bevoegde gezag. Met de werkzaamheden kan op de aangegeven datum, op zijn vroegst dus vijf werkdagen na de melding worden begonnen.

Toepassen van schone grond als bodem

Schone grond kan worden toegepast als bodem. Voor het toepassen ervan hoeft geen bodemkwaliteitskaart te worden opgesteld. In principe mag schone grond overal worden toegepast. Wel stelt het Bouwstoffenbesluit enkele eisen. Na toepassing moet tot 1 jaar een bewijsmiddel van de kwaliteit kunnen worden getoond. Het is op dit moment nog onduidelijk of het bewijsmiddel een bodemkwaliteitskaart mag zijn (VROM is dit nog aan het bepalen).

Toepassen van ernstig verontreinigde grond als bodem

Gebruik van ernstig verontreinigde grond als bodem en in werken is niet toegestaan. Alleen binnen een saneringslocatie is het eventueel toegestaan om ernstig verontreinigde grond te herschikken. *(Zie hiervoor hoofdstuk 9.)*

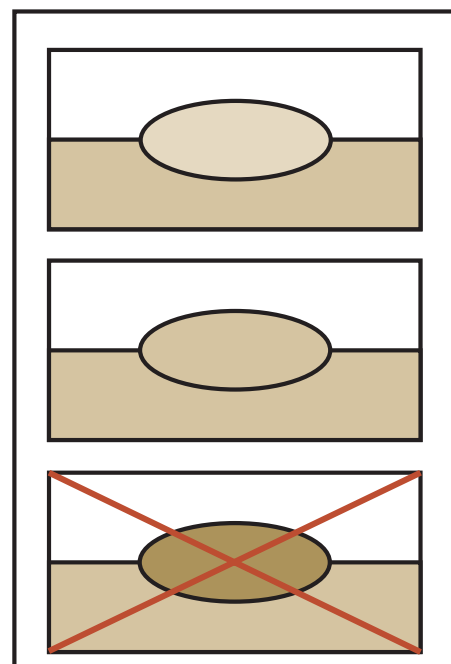
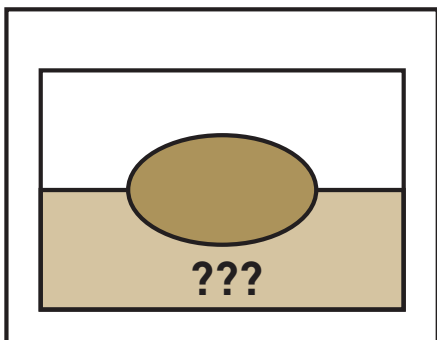

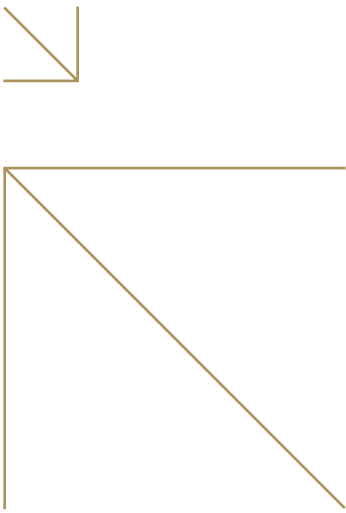
Gebruik in werk (Bsb)

- Het gebruik moet worden gemeld en uitgevoerd volgens de regels van het Bouwstoffenbesluit.
- Gebruik of toepassing is alleen toegestaan als het gaat om meer dan 50 m³ grond (behalve bij schone grond).
- Grond moet worden toegepast in een werk.
- De opgebrachte grond moet 'terugneembaar' zijn en mag niet gemengd worden met de bestaande grond.
- Opgebrachte grond mag op schone grond worden toegepast (de kwaliteit van de ondergrond hoeft niet bekend te zijn).
- De aanvoer van grond van 'buitenaf' is toegestaan.
- De Provinciale Milieuverordening is van toepassing (met afvalstroomnummers).

Gebruik als bodem (VG)

- Er moet een bodemkwaliteitskaart en een bodembeheerplan zijn.
- Vrijstelling is alleen mogelijk onder voorwaarden, op grond van artikel 64 van de Wbb. Wordt hieraan niet voldaan dan is het Bouwstoffenbesluit van toepassing.
- Er worden geen eisen gesteld aan de minimaal toe te passen hoeveelheid grond.
- Verplaatsen van grond binnen een bepaald gebied is toegestaan.
- Aanbrengen van grond van vergelijkbare kwaliteit is toegestaan volgens het zogenaamde stand still principe.
- Vermenging van grond en bodem is toegestaan en de eis van terugneembaarheid geldt niet.
- Licht verontreinigde grond mag niet op schone grond worden toegepast.
- Bevoegd gezag (gemeente, soms provincie) moet de bodemkwaliteitskaart vaststellen.

8.4.2 Verschillen tussen het Bouwstoffenbesluit en de Vrijstellingsregeling Grondverzet

Het voornaamste verschil tussen het Bouwstoffenbesluit en de Vrijstellingsregeling Grondverzet is dat bij een Bsb-werk de opgebrachte grond van een slechtere kwaliteit kan zijn dan de ontvangende bodem. Voor categorie 2 grond moeten dan wel isolerende maatregelen getroffen zijn. Voor de Vrijstellingsregeling Grondverzet geldt echter dat de opgebrachte grond uitsluitend schoner of van vergelijkbare kwaliteit mag zijn.

In de tabel op pag 50 staan de verschillen op een rijtje:

8.4.3 Provinciale Milieuverordening

Bij het transport van grond zijnde afval is de Provinciale Milieuverordening (Pmv) van toepassing (*zie hoofdstuk 5 Transport*). Als deze grond getransporteerd wordt, moet de transporteur in het bezit zijn van een begeleidingsbrief. Daarin staat van wie de grond afkomstig is, wie de grond transporteert, wie de grond ontvangt en wat de kwaliteit is van de grond. De ontdoener van de grond draagt zorg voor de invulling van de tijdens het transport van de grond te voeren begeleidingsbrief. Deze brief wordt tegelijkertijd met de grond aan de ontvanger afgegeven.

8.5 Toezicht en optreden

Met de inwerkingtreding van de Vrijstellingsregeling Grondverzet zijn de gemeenten het bevoegde gezag geworden en daarmee verantwoordelijk voor de handhaving. In het bodembeheerplan is aangegeven hoe het toezicht en de handhaving van grondstromen binnen het beheersgebied is geregeld.

Voor een goed toezicht op de grondstromen is het van belang dat de meldingsgegevens systematisch worden vastgelegd. Het is aan te bevelen om de meldingen steekproefsgewijs te controleren. Ga bijvoorbeeld na of een gemelde grondstroom daadwerkelijk plaatsvindt en de opgegeven hoeveelheid grond wel wordt toegepast. Controleer ook of er verplaatsing van grond heeft plaatsgevonden die niet gemeld is. Wanneer de Vrijstellingsregeling niet wordt nageleefd, is er sprake van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit en gelden de hierin vastgestelde maatregelen.

Er kunnen zich situaties voordoen waarin de provincie een rol speelt. Dit is het geval als iemand zich ontdoet van licht verontreinigde grond, waarbij het onduidelijk is of dit onder de vlag van het Vrijstellingsregeling Grondverzet gebeurt (er wordt bijvoorbeeld geen melding gedaan, of de kwaliteit van de grond is niet bekend). In zo'n geval is het stortverbod artikel 10.2 van de Wet milieubeheer van toepassing en is de provincie bevoegd gezag. De verschillende handhavingspartners zullen dan met elkaar in overleg moeten treden.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Acceptatie en registratie van grond					
De grond is niet (voldoende) gekeurd en een relatie met de keuringsgegevens uit de melding ontbreekt (a).	Grond van onduidelijke herkomst of kwaliteit wordt toegepast.	a. 9, 22, bijlage 2 Bsb b. 10.40 Wm c. 4.3.3.18	Zie hoofdstuk 5.		Zet de afnemer én de leverancier (die het kenmerk niet zo nauw nemen met de regelgeving) op een 'zwarte lijst' en vraag of het Wm-bevoegde gezag de afvalstoffenadministratie wil controleren. Stel aan het bevoegde gezag daartoe een concrete vraag over de aangetroffen partij.
Afvalstoffen worden geaccepteerd zonder begeleidingsbrief (b).	Toegepaste grond is niet meer traceerbaar.	en 4.3.3.20 Pmv; 10.40 Wm			
De acceptatie van afvalstoffen wordt niet geregistreerd (c).					
De vervoerder is niet in het bezit van een begeleidingsbrief.	Zonder begeleidingsbrief is controle niet mogelijk.	4.3.3.22 Pmv 10.44 Wm	Zie hoofdstuk 5.	Controleer de begeleidingsbrief op: <ul style="list-style-type: none"> • de herkomst van de grond; • wie de grond transporteert; • wie de grond ontvangt; • wat de kwaliteit is van de grond. 	De transporteur zal vaak stellen dat het gaat om schone grond. Probeer daarom – als een begeleidingsbrief ontbreekt – eerst aanwijzingen te krijgen over de kwaliteit. Die vraag is vaak beantwoord als de herkomst bekend is.
De grond wordt geaccepteerd door een andere be-/verwerker dan op het formulier vermeld staat.					Bij ontbrekende begeleidende documenten is een PV altijd op zijn plaats. Stel de politie dus op de hoogte.
Grondverzet vindt niet plaats conform de afspraken in het bodembeheerplan.	Grond van onduidelijke herkomst of kwaliteit wordt toegepast. Toegepaste grond is niet meer traceerbaar.		Vergelijk het bodembeheerplan met de melding.	Controleer het grondverzet in het veld en ga na: <ul style="list-style-type: none"> • waar de grond vandaan komt; • wie de grond ontvangt; • wat de kwaliteit is van de grond. 	Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van de grond. Laat bij onduidelijkheden een herkeuring door de gebruiker uitvoeren op grond van Bsb.
Melding/vergunning voor het toepassen/verwerken van grond					
Er is voor het gebied (nog) geen bodemkwaliteitskaart met bodembeheerplan vastgesteld.	Grond wordt onvoldoende gekeurd.	Art. 5 VG	Controleer of er een door B&W (of – in aangewezen gebieden – GS) vastgestelde kaart is. Ga na tot wanneer de vastgestelde versie geldig is.		Dit komt overeen met grondverzet waarbij de kwaliteitsgegevens ontbreken. Zie hieronder.
Toepassing wordt niet gemeld.	Het toezicht wordt bemoeilijkt.	Art. 3 VG	Ga na of het toepassen van verontreinigde grond 5 dagen vooraf is gemeld door de eigenaar/erfpachter waar de grond wordt toegepast. Controleer of het formulier volledig is ingevuld. Check of duidelijk is hoe het grondverzet plaatsvindt. Check of gezorgd is voor een goede registratie van de meldingen.	Vraag bij zichtbaar grondverzet in het veld om de melding.	Controleer bij de uitvoerder op de locatie van herkomst de begeleidingsbrieven en de afvalstoffenadministratie. Ga na of de gebruiker nog meer werken heeft aangelegd en of de situatie daar wel in orde is.
Kwaliteitsgegevens					
De gegevens (bewijsmiddelen) bij de melding komen niet overeen met de kwaliteit van de partij grond.	Grond van onduidelijke herkomst of kwaliteit wordt toegepast.	5, 7, 9 Bsb	Zie hoofdstuk 9.	Achterhaal de herkomst van de partijen en neem eventueel controlemonsters.	Zie hieronder.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Kwaliteitsgegevens (vervolg)					
Grond van buiten het beheersgebied wordt toegepast binnen het beheersgebied zonder partijkeuringen.	Idem.	5, 7, 9 Bsb	Lees het bodembeheerplan voor de (kwaliteits)eisen.	Vraag bij grondverzet in het veld na waar de grond vandaan komt en of er kwaliteitsgegevens bekend zijn.	Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van de grond: 1. bel met provincie of het LMA voor informatie over afvalstroomnummers; 2. bel met een Bsb-handhaver van de gemeente van herkomst; 3. laat de gebruiker een partijkeuring uitvoeren.
Zorgplicht afvalstoffen					
Puinverhardingen en andere 'overige bouwstoffen' worden gebruikt op basis van de VG.	bouw- en sloopafval raakt verspreid.	10.1 Wm 5, 7, 9 Bsb	Controleer of in het gebied grondverzet plaatsvindt op locaties waar open verhardingslagen aanwezig zijn.	Controleer de toegepaste grond op bijmengingen van bodemvreemde materialen.	Laat verschillende categorieën afval/bouwstoffen weer scheiden. Zorg dat voortaan verschillende afvalstroomnummers gebruikt worden bij de aanvoer van verschillende categorieën. Geef dit door aan de uitvoerder of het bevoegd gezag van de locatie van herkomst.
Zorgplicht bodembescherming					
Grond wordt toegepast in een verkeerde zone (daarbij wordt niet voldaan aan het stand still-principe).	Verontreiniging raakt verspreid.	1, 7, 10 Bsb 13 Wbb	Controleer bij de melding of de herkomst en de bestemming van de grond volgens het bodembeheerplan van vergelijkbare kwaliteit zijn.	Controleer in het veld de begeleidingsbrief.	Zet de uitvoerder / gebruiker op een 'zwarte lijst'. Ga na of de uitvoerder nog meer werken heeft uitgevoerd en controleer die.
Grond met een slechtere kwaliteit wordt toegepast in een zone met betere kwaliteit.					
Tijdens graafwerkzaamheden is sprake van onvoorziene omstandigheden (er wordt bijvoorbeeld puin, of bodemverontreiniging aangetroffen).	Mogelijk ernstige verontreiniging wordt zonder onderzoek of plan verwijderd.	13 Wbb 10.1 Wm	Beoordeel historische onderzoeken over het gebied.	Controleer de toegepaste grond op bijmengingen van bodemvreemde materialen.	Zie hierboven bij 'zorgplicht afvalstoffen'.
Verandering normenkader (omlabelen)					
Licht verontreinigde grond wordt toegepast buiten het kader van de VG.	Verontreiniging raakt verspreid.	10.2 Wm 7 Bsb	Ga na of voor het gebied van herkomst en voor het gebied van toepassing een bodemkwaliteitskaart is vastgesteld.	Overleg met provincie en/of gemeente.	Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van de grond. Laat de gebruiker een partijkeuring uitvoeren.
Uit beeld verdwijnen (administratie)					
De toepassing van grond wordt niet goed geregistreerd.	Het toezicht wordt bemoeilijkt.	10.40 Wm Bsb	Ga na of er een logboek is en vraag het op.	Controleer het logboek.	Zie hierboven bij 'acceptatie en registratie'.
De meldingen worden niet goed geregistreerd.	Idem.	11, 18, 21 Bsb 28 Wbb	Vraag gegevens over grondstromen op. (Jaarlijks moeten B&W de grondstromen in het kader van de VG melden bij GS).	Controleer de grondstromengegevens.	Zorg dat intern iemand verantwoordelijk wordt voor het bijhouden van de bodemkwaliteitskaart.

9. Aanvullen of herschikken bij saneringen

9.1 Situatiebeschrijving

Na het ontgraven van een verontreiniging moet de ontgravingsput worden aangevuld. Hiervoor kan – binnen het kader van de Wbb – schone grond (ook MVR-grond), licht en sterk verontreinigde grond en BGW-grond worden gebruikt. Licht en sterk verontreinigde grond kan worden gebruikt door herschikken binnen een geval van ernstige bodemverontreiniging en binnen de streef- en interventiewaardecontour van dat geval. BGW-grond mag uitsluitend worden toegepast voor het aanbrengen van een leeflaag en niet voor de volledige aanvulling van een ontgravingsput. Wordt categorie I-grond gebruikt dan valt deze buiten het kader van de bodemsanering. Er moet dan voldaan worden aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit (er moet o.a. sprake zijn van een werk). Deze toepassing moet apart bij het bevoegde gezag Bouwstoffenbesluit gemeld zijn.

9.2 Grondstromen bij aanvullen en herschikken

In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op het aanvullen van een sanering of het herschikken van grond binnen een geval van ernstige bodemverontreiniging.

Bij het aanvullen van saneringen bestaat het risico dat onvoldoende gelet wordt op de samenstelling van de aanvulgrond. Dat kan het gevolg zijn van het ontbreken van toezicht op een correcte afvoer van de grond die bij de sanering is ontgraven en in depot is gezet. Grond die wordt aangevoerd moet altijd zijn voorzien van papieren waaruit de samenstelling en herkomst blijkt. Grond die 'in de buurt' is ontgraven, maar niet is gekeurd, mag niet worden toegepast.

Bij grootschalige verontreinigingen moet het bevoegde gezag extra alert zijn. Locaties waar zich zoiets voordoet, zijn namelijk meestal niet te herkennen als saneringslocaties. Grondverzet zal daar meestal worden uitgevoerd om een andere reden dan om de bodem te saneren, bijvoorbeeld vanwege bouw- of ontwikkelingsactiviteiten. Toch komt er bij deze activiteiten ernstig verontreinigde grond vrij die niet zomaar mag worden hergebruikt. Neem bij grondverzet in deze gebieden altijd contact op met de provincie.

9.3 Bevoegd gezag

Binnen de grenzen van een geval van ernstige bodemverontreiniging is het Wbb-bevoegde gezag de aangewezen organisatie om toezicht te houden. Dit in tegenstelling tot toepassingen daarbuiten, waar het Bsb-bevoegde gezag toezicht moet houden (meestal B&W).

Nadat een sanering is afgerond, houdt de betrokkenheid van het Wbb-bevoegde gezag op. Dit gebeurt op het moment dat het evaluatierapport wordt goedgekeurd. Alleen bij een dusdanige restverontreiniging dat nog steeds sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging houdt het Wbb-bevoegde gezag de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op het naleven van bepalingen die zijn gesteld in de saneringsparagraaf van de Wbb. Die hebben bijvoorbeeld betrekking op het instandhouden van isolatiemaatregelen.

9.4 Wet- en regelgeving

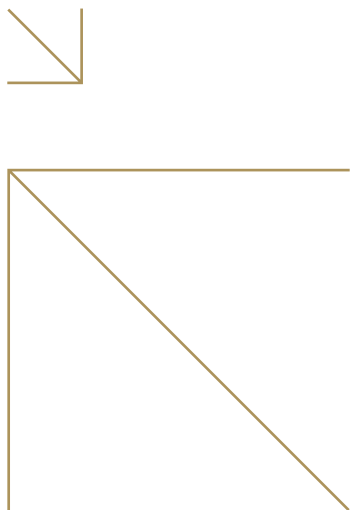
9.4.1 Wet bodembescherming

Op de bovenstaande situaties is de Wet bodembescherming van toepassing. Deze biedt het wettelijke kader voor het opstellen en goedkeuren van een saneringsplan. De feitelijke eisen die aan de kwaliteit van de aanvulgrond en de herschikte grond gesteld worden, staan vermeld in het saneringsplan. In normale situaties zal de bodemverontreiniging van de rest van de omgeving zijn afgebakend. Binnen zo'n afgebakende locatie is bij herschikken geen sprake van het ontdoen van afvalstoffen.

9.4.2 Afvalstoffenwetgeving

In bijzondere gevallen, bijvoorbeeld bij grootschalige verontreinigingen, wordt soms een raambeschikking afgegeven. De verontreiniging wordt dan op basis van gebiedsgericht beleid aangepakt. De voorwaarden waarmee rekening gehouden moet worden bij het opstellen van het saneringsplan zijn in dat beleid vastgelegd.

Als een saneringsplan is opgesteld voor een gebied dat van verschillende eigenaren is en dat wordt doorsneden door openbare wegen, verschilt de situatie fundamenteel van de eenvoudig afgebakende situatie uit de vorige paragraaf. Nu is bij het vervoer van verontreinigde grond meestal wel sprake van afvalstoffen. Transport hiervan moet dan ook voorzien zijn van een begeleidingsbrief.

9.5 Toezicht en optreden

Aanvullen

De controle van de kwaliteit van gebruikte aanvulgrond richt zich in eerste instantie op de bewijsmiddelen die de gebruiker (saneerder) heeft van deze partijen. Hierbij kan worden aangesloten op de werkwijze zoals die is uitgewerkt in de hoofdstukken 7 en 8 voor het toepassen van grond in Bsb-werken of als bodem.

Vaak is in een saneringsplan aangegeven dat de put zal worden aangevuld met schone grond. Als er niets is opgenomen over de wijze waarop de kwaliteit bepaald wordt, moet er gebruik gemaakt worden van de protocollen uit het Bouwstoffenbesluit. Hiermee wordt voldoende betrouwbaar inzicht in de kwaliteit van de grond verkregen. De resultaten moeten dan wel overeenkomen met de eisen uit het saneringsplan (terugsanerwaarde, MVR of BGW).

Herschikken

Hoe het beste toezicht kan worden gehouden op een correcte manier van herschikken binnen één saneringsgeval, hangt af van de precieze voorwaarden die daarvoor in het saneringsplan en de beschikking zijn opgenomen. Er moet in ieder geval een sluitende grondbalans worden opgesteld. Bij herschikken binnen een groter gebied kunnen (bijvoorbeeld) de begeleidingsbrieven daaraan worden getoetst. Bij een kleinere sanering is vooral toezicht op de juiste locatie en omvang van de graafwerkzaamheden aan te raden.

Vraag aan de milieukundig begeleider de herkomst van gebruikte partijen. Controleer de op de locatie van herkomst genomen putmonsters op kwaliteit.

Evaluatierapport

Voor het goedkeuren van een evaluatierapport is het essentieel dat u nagaat of er voldoende bewijs is voor de kwaliteit van de (totale hoeveelheid) gebruikte aanvulgrond. Zonder voldoende bewijs mag het evaluatierapport niet worden goedgekeurd.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Acceptatie en registratie van grond					
De ontvangst van de grond vindt plaats zonder vereiste bescheiden.	Er kan niet worden aangetoond dat grond de juiste kwaliteit heeft.	Beschikking saneringsplan Hoofdstuk 6 Pmv 5, 9 Bsb 10.40 Wm	Maak een lijst met gegevens van aangevoerde partijen.	Vraag bij de milieukundig begeleider het logboek op: <ul style="list-style-type: none"> • achterhaal waar de grond vandaan komt; • neem controlemonsters om de kwaliteit vast te stellen. 	Stel het bevoegde gezag van de locatie van herkomst op de hoogte.
De ontvangst van de grond wordt niet geregistreerd.	Toezicht achteraf op de werkwijze bij de saneringen is niet meer mogelijk.	Beschikking saneringsplan	Bekijk in het saneringsplan en de beschikking of is vastgelegd hoe registratie plaatsvindt.	Vraag bij de milieukundig begeleider het logboek op: <ul style="list-style-type: none"> • controleer de herkomst van de partijen aan de hand van afvalstroomnummers en afleverbonnen; • stel een overzicht op van partijen en hoeveelheden. 	Plaats de uitvoerder en milieukundig begeleider op een 'zwarte lijst'. Intensiveer het toezicht op basis van deze lijst.
Er wordt grond ontvangen die niet toegepast mag worden (en niet voldoet aan de BGW).	Bodem raakt verontreinigd.	Beschikking saneringsplan 7 Bsb	Bepaal op grond van het saneringsplan en beleidsstukken van GS welke grond mag worden toegepast.	Neem controlemonsters van de aangeleverde partij. Ga na of de partij is gekeurd conform: <ul style="list-style-type: none"> • het gebruikersprotocol schone grond of categorie 1, 2 uit het Bouwstoffenbesluit; • de NEN 5740 (in situ). <p>Let met name op de gehanteerde strategie per partij (schone grond of categorie 1 en 2).</p>	Breng de leverancier en het bevoegde gezag op de hoogte van de fouten. Ga na of dezelfde leverancier / uitvoerder / milieukundig begeleider nog meer werken of saneringen heeft uitgevoerd. Vraag daarvan de kwaliteitsgegevens op.
Melding/vergunning voor het toepassen/verwerken van grond					
De kwaliteitsgegevens van de toegepaste (schone) grond ontbreken. (Voor het toepassen van schone grond is geen melding noodzakelijk, maar de kwaliteit moet wel kunnen worden aangetoond.)	Idem.	Beschikking saneringsplan Wbb / Bsb	Controleer of de grond volgens de regels is onderzocht. Ga na of er een logboek of evaluatierapport is (NB: kwaliteitsgegevens moeten 1 jaar bewaard worden.)	Controleer de afleverbonnen en geef herkomsten en hoeveelheden door aan de controleur van het evaluatierapport.	Meld dat het evaluatierapport niet goedgekeurd kan worden en dat een nieuwe partijkeuring nodig is Neem contact op met de leverancier, zie hierboven.
De toepassing van verontreinigde grond wordt niet gemeld.	Verontreinigde grond raakt verspreid.	Beschikking raamsaneringsplan	In het saneringsplan moet aangegeven zijn hoe omgegaan wordt met het herschikken van verontreinigde grond en wanneer er gemeld dient te worden.	Voer een visuele controle uit in het veld en let op grondverzet in gebieden met grootschalige verontreiniging.	Ga na waar de grond vandaan komt en controleer ter plaatse of er nog meer grond is afgevoerd. Zo ja, vraag het afvalstoffen bevoegde gezag dan om een administratieve controle uit te voeren teneinde andere toepassingslocaties in beeld te krijgen.
Kwaliteitsgegevens					
Er zijn geen gegevens bekend van de aanvulgrond.	Verontreinigde grond wordt hergebruikt.	Beschikking saneringsplan	Ga na of in het saneringsplan is aangegeven met welke grond het ontgravingsvak wordt aangevuld.	Probeer bij de uitvoerder/opzichter of de milieukundig begeleider te achterhalen waar de grond vandaan komt. Neem controlemonsters.	Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van de grond: <ol style="list-style-type: none"> 1. bel met de provincie of het LMA voor informatie over afvalstroomnummers; 2. bel met een Bsb-handhaver van de gemeente van herkomst; 3. laat de gebruiker een partijkeuring uitvoeren.

Wat kan er misgaan?	Ketenrisico's	Wet- en regelgeving	Vorbereiding handhaving	Uitvoering handhaving / toezicht	Vervolgstappen ketenbeheer
Zorgplicht afvalstoffen					
Verschillende partijen grond (van verschillende kwaliteitscategorieën) worden niet separaat in depot gezet.	Verontreiniging raakt verspreid door vermenging. Partijen raken uit beeld.	10.1 Wm Beschikking saneringsplan	Ga na of uit de meldingsgegevens en/of het saneringsplan blijkt dat verschillende partijen grond gescheiden blijven (inrichting depots). Ga na hoe de schone grond wordt toegepast.	Voer een visuele controle uit van het depot in het veld.	Meld bij de afnemers en het bijbehorende bevoegde gezag dat de kwaliteit van de grond niet gewaarborgd is.
Zorgplicht bodembescherming					
Er vindt herschikking plaats van ernstig verontreinigde grond.	Er ontstaat nieuwe bodemverontreiniging.	13 Wbb	Ga aan de hand van het saneringsplan na hoe de grond wordt hergeschikt.	Controleer of de plaats van toepassen overeenkomt met de tekeningen in het saneringsplan. Neem controlemonsters.	Plaats uitvoerder en milieukundig begeleider op een 'zwarte lijst'. Meld dat het evaluatierapport niet goedgekeurd zal worden.
Normenkader					
Grondstromen worden omgelabeld (partijen worden gemengd).	Verontreiniging raakt verspreid.	10.1 Wm Beschikking saneringsplan	Ga na of uit de meldingsgegevens en/of het saneringsplan blijkt dat verschillende partijen grond gescheiden blijven (inrichting depots). Ga na hoe schone grond wordt toegepast.	Controleer of de plaats van toepassen overeenkomt met de tekeningen in het saneringsplan. Neem controlemonsters.	Zie hierboven bij 'zorgplicht afvalstoffen'.
Kleine partijen grond worden verkeerd opgebult.	Idem	10.1 Wm Beschikking saneringsplan	Vraag de herkomst van partijen op.	Voer een visuele controle uit in het veld.	Zorg ervoor dat verschillende partijen voortaan apart en met aparte afvalstroomnummers worden afgevoerd.
Administratie					
Geen adequate boekhouding, met name van de hoeveelheid toe te passen grond.	Het toezicht wordt belemmerd.	H6 Pmv Beschikking saneringsplan	Check in het saneringsplan de schattingen van de hoeveelheid grond en waar en hoe die wordt toegepast.	Vraag het logboek op en controleer het.	Verzoek persoonlijk aan de leveranciers om keuringen of certificaten en kopieën van vrachtbrieven.
Geen afgifte- en ontvangstmelding/ afgifte zonder begeleidingsbiljet	Idem	4.3.3.15, 4.3.3.18 Pmv 10.39, 10.40 Wm	Maak een lijst met gegevens van aan te voeren partijen.	Vraag het logboek op en controleer het. Maak een overzicht van aangevoerde partijen.	Zet de uitvoerder en de milieukundig begeleider op een 'zwarte lijst'. Intensiveer het toezicht op basis van deze lijst Vraag aan het afvalstoffen bevoegde gezag of de politie om direct op te treden.

Bijlage 1: Afwalstoffenverplichtingen bij grondverzet Afwalstof of niet?

Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van afvalstoffen, wordt aangesloten bij de criteria uit de circulaire 'Afwalstof of niet?' (Staatscourant 207, d.d. 25-10-2001). In die circulaire is veel jurisprudentie genoemd, met name van het Europese hof.

Een stof is geen afvalstof als:

1. de stof gelijkwaardig is aan een overeenkomstige primaire grondstof én;
2. de stof dezelfde kenmerken bezit als de primaire grondstof én;
3. er geen verontreinigingen in zitten, anders dan in de overeenkomstige primaire grondstof én;
4. de stof direct (dat wil zeggen: zonder dat een aan een afvalstof gerelateerde voorbehandeling nodig is) kan worden ingezet in een productieproces dat ook alleen op basis van primaire grondstoffen kan bestaan én;
5. de stof zich qua aard en samenstelling leent voor het gebruik dat ervan wordt gemaakt én;
6. de stof beoogd is geproduceerd, waarbij de productie kan worden gestuurd én;
7. de inzet van de stof in een productieproces, in vergelijking tot de inzet van de reguliere primaire grondstof, niet leidt tot additionele risico's voor het milieu én;
8. er geen bijzondere voorzorgsmaatregelen getroffen hoeven worden én;
9. de stof een niet-negatieve waarde heeft én;
10. er een reguliere markt is voor het materiaal.

Als aan één van deze criteria niet wordt voldaan, moet de houder zich van de stof ontdoen en is sprake van een afvalstof. Voor de vaststelling of het gaat om een afvalstof is het *niet* van belang of de stoffen nog een zeker nut hebben. De subjectieve intentie van de ontdoener is echter *wel* van belang¹. Als het oogmerk van de gebruiker niet het gebruiken, maar het kwijtraan van het materiaal was, is sprake van afvalstoffen. In dat geval is ook de afvalstoffenheffing op grond van artikel 12 van de Wet belastingen op milieugrondslag van toepassing.

Omdat opgeslagen of gestorte grond meestal niet voldoet aan de criteria 6 en 9, wordt zij veelal als afvalstof beschouwd. Dit komt vooral voor als ongekeurde grond en schone grond 'die in de weg ligt' naar een andere plek toe moet. Ook als grond van dezelfde eigenaar blijft, of als schone grond wordt vervoerd, kan – strikt genomen – sprake zijn van **afvalstoffen**. U moet

dan zekerheid zien te krijgen over de kwaliteit van de grond (op basis van geschikte Bsb-keuring).

Geldende afvalstoffenregelgeving per provincie

In de Wet milieubeheer en de Provinciale Milieuverordening staan regels voor de wijze waarop met afvalstoffen moet worden omgesprongen. Deze regels zijn afhankelijk van de rol die een (rechts)persoon heeft: ontdoener, transporteur, of be-/verwerker. De regeling in de Provinciale Milieuverordening is niet in iedere provincie gelijk. Deze verschillen zijn in de onderstaande tekst aangeduid. De gebruikte artikelnummers verwijzen naar de model-Pmv.

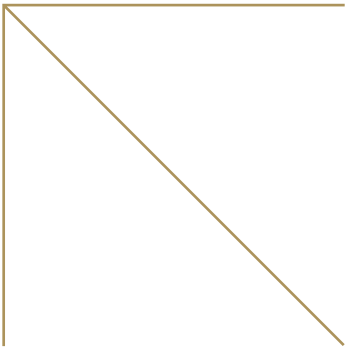
Let op: Per 6 mei 2002 is de Wet milieubeheer gewijzigd (structuur beheer afvalstoffen) en daarmee ook de artikelen over de verplichtingen bij handelingen met bedrijfsafvalstoffen. In deze HUM wordt verwezen naar de nieuwe artikelnummers. Naar verwachting worden per 1 januari 2005 de regelingen uit de Provinciale Milieuverordeningen vervangen door één landelijk systeem van melden en registreren. Op grond van de artikelen 10.41 t/m 10.44 Wm zullen dan regels gesteld worden voor de wijze waarop met afvalstoffen moet worden omgesprongen. Dat besluit krijgt waarschijnlijk de naam 'AMvB, Melden en registreren'.

Bouwstof én afvalstof

Materiaal (bijvoorbeeld grond) dat van een locatie moet worden afgevoerd, bijvoorbeeld vanwege bouw- of onderhoudswerkzaamheden of een sanering, is meestal een bedrijfsafvalstof. Of het gaat om een afvalstof wordt in belangrijke mate bepaald door de vraag of de eigenaar het materiaal 'kwijt moet' (en zich ervan ontdoet). Bij verontreinigde of onvoldoende gekeurde grond is dit vaak het geval.

De meldings- en registratieverplichtingen voor afvalstoffen staan in hoofdstuk 4.3.3 van de (model-)Pmv, waarbij onder andere grond, stenen en bouw- en sloopafval expliciet zijn genoemd (Pmv bijlage 4b). Specifieke afvalstromen kunnen zijn uitgezonderd in bijlage 4c.

¹ Hoge Raad, 2 november 2001; 35.348 en Hof van 's-Hertogenbosch 30 maart 2001; 20.001706.00. Bij het hergebruiken van puin in een weg is soms wel en soms geen sprake van een afvalstof.

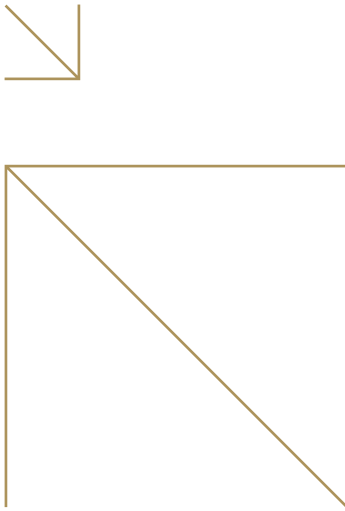

Samengevat bestaan de volgende verplichtingen voor de ont-
doener en/of de be-/verwerker. Hij moet:

1. een volledig ingevulde begeleidingsbrief voeren;
2. een kopie van het omschrijvingsformulier opsturen;
3. per kwartaal melding doen van ontvangen afvalstoffen.

In de tabel op pag 60 is aangegeven hoe dit per provincie is
geregeld.

Pmv - Verplichtingen²	Ongekeurde grond	Licht verontreinigde grond, geclassificeerd op basis van een verkennend bodem-onderzoek	Licht verontreinigde grond, gekeurd conform het Bouwstoffen besluit	Grond afkomstig uit gebieden met een vastgestelde bodemkwaliteitskaart (MVG-grond)	Grond die voldoet aan de Vrijstellingsregeling Samenstellings- en emissiewaarden (MVR-grond)	Schone grond, geclassificeerd op basis van een verkennend bodem-onderzoek	Schone grond, gekeurd conform het Bouwstoffenbesluit
- Groningen	Ja	Ja	Ja	Ja	Geen verplichting	Geen verplichting	Geen verplichting
- Friesland	Ja	Ja ³	Ja ³	Ja ³	Ja ³	Ja ³	Ja ³
- Drenthe	Ja	Ja	Ja	Ja	Geen verplichting	Geenverplichting	Geenverplichting
- Noord-Holland	Ja	Ja	Ja	Ja	Indien schoon, dan geen verplichting	Indien schoon, dan geen verplichting	Indien schoon, dan geen verplichting
- Overijssel	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Geen verplichting	Geenverplichting
- Flevoland	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
- Gelderland	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
- Zuid-Holland	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
- Utrecht	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
- Noord-Brabant	Ja	Ja ⁴	Ja ⁴	Ja ⁴	Ja ⁴	Ja ⁴	Ja ⁴
- Zeeland	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Geen verplichting ⁵	Geen verplichting ⁴
- Limburg	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Geen verplichting	Geen verplichting

Iedere provincie kent een meldpunt voor het afgeven van verwerkersnummers (een onderdeel van het afvalstroomnummer) en het registreren van omschrijvingsformulieren en kwartaalmeldingen. Vaak is dit het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (www.lma.nl). In enkele provincies is het afgeven van bewerker-nummers gedelegeerd aan gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders voor Bouwstoffenbesluittoepassingen. De afvalstroomnummers worden dan door het Bouwstoffenbesluitloket verstrekt.

In de **provincie Utrecht** wordt wel een be-/verwerkernummer per gemeente toegekend. Wanneer een werk binnen een gemeente gerealiseerd wordt, kunnen dan vervolgens afvalstroomnummers worden afgegeven.

Gemeenten en waterschappen in de **provincie Zuid-Holland** hebben in de beleidsnota 'Spitten met kwaliteit 2' een Pmv-verwerkersnummer gekregen voor hun territorium. Vanuit de 1-loketgedachte zijn zij gevraagd:

- Pmv-afvalstroomnummers uit te geven voor grondstromen die naar werken of ophogingen gaan die bij hen zijn aange-meld in het kader van het Bouwstoffenbesluit of de MVR;

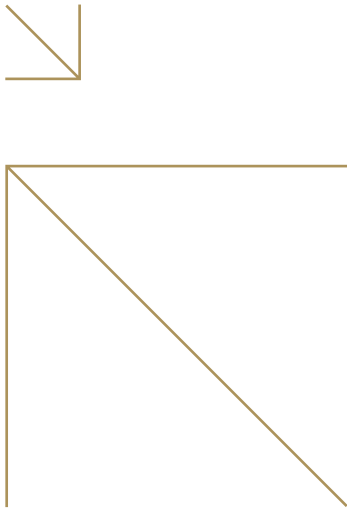
- te wijzen op de Pmv-verplichtingen (omschrijvingsformulier, begeleidingsbrieven en kwartaalmeldingen);
- omschrijvingsformulieren en kwartaalmeldingen in ontvangst te nemen en te zorgen voor de doorzending daarvan naar de provincie.

2 Pmv-verplichtingen: Met het antwoord 'Ja' wordt bedoeld: begeleidingsbrief verplicht, omschrijvingsformulier insturen, het doen van kwartaalmeldingen. Aan deze verplichtingen moet worden voldaan mits in het individuele geval sprake is van een afvalstof.

3 Aan alle verplichtingen moet worden voldaan mits de grond als afval is gedefinieerd.

4 In alle gevallen moet bij het transport een begeleidingsbrief aanwezig zijn. Alleen als de grond wordt afgevoerd naar een afvalbewerker (bijv. grondreiniger, stortplaats) dan moet een omschrijvingsformulier worden ingestuurd en een kwartaalmelding gedaan.

5 Zie bijlage 4a van de Pmv. Hierin is aangegeven wat verontreinigde grond is, dit is grond die voor één of meer chemische stoffen de streefwaarde voor schone grond overschrijdt. Deze streefwaarden zijn vastgelegd in de 'Circulaire streef-waarden en interventiewaarden bodemsanering' (directie bodem BKK/60) en het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming (bijlage 1: 'Samenstellingswaarden voor schone grond').

In de praktijk blijkt dat de regionale milieudiensten in Zuid-Holland wel afvalstroomnummers geven, maar niet zorgen voor doorzending van omschrijvingsformulieren en kwartaalmeldingen richting provincie. De waterschappen hebben deze taak in het geheel niet opgepakt.

In incidentele gevallen kan grond gevaarlijk afval zijn. Zij heeft dan (een aantal) gevaarseigenschappen. Grond van saneringslocaties is op de Europese afvalstoffenlijst daarom ingedeeld in de complementaire categorie. Voor het hanteren van de Eural wordt verwezen naar de Handreiking Eural van het ministerie van VROM.

Acceptatie alleen met 'vergunning'

De essentie van de regels is dat afvalstoffen alleen mogen worden afgegeven aan, c.q. geaccepteerd door iemand die daartoe gerechtigd is. Deze ontvanger heeft de rol van be-/verwerker.

Toegestaan is afgifte aan of acceptatie door personen zoals genoemd in artikel 10.37 lid twee Wm. Dit zijn onder andere:

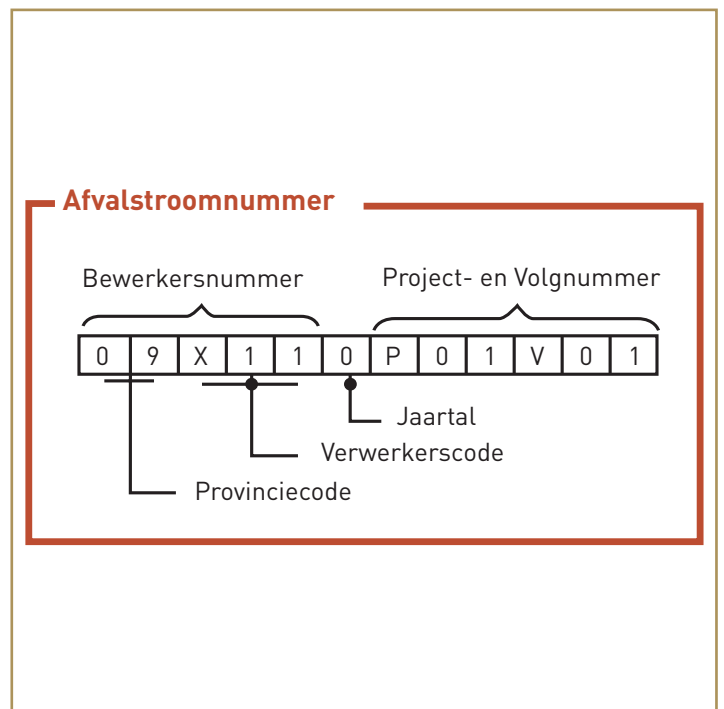
- een inrichting met een toereikende Wm-vergunning;
- de houder van een toepassing conform het Bouwstoffenbesluit (Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen).

Voor alle andere personen geldt tevens een verbod op het vervoeren en verhandelen van, of het bemiddelen bij het beheer van afvalstoffen, tenzij zij vermeld zijn op een door de minister vast te stellen lijst van geregistreerde bemiddelaars, handelaars en vervoerders (art. 10.55 Wm).

Begeleidingsbrief verplicht

Om naleving van de regels administratief controleerbaar te maken, is een systeem met begeleidingsbrieven opgezet. Op deze brieven hoort een afvalstroomnummer te staan dat specifiek is voor die betreffende afvalstroom. Afvalstroomnummers worden afgegeven door de be-/verwerkers (ontvangers) van de afvalstoffen⁶ en zijn op een standaardmanier samengesteld.

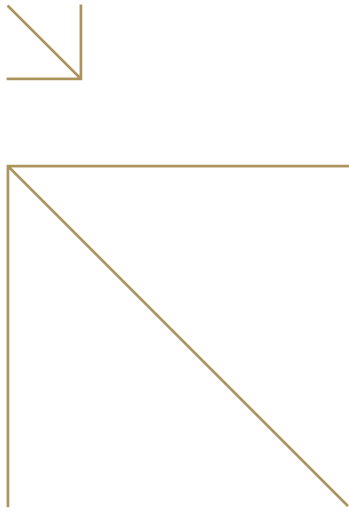
Bij het transport van afvalstoffen over een openbare weg moet een begeleidingsbrief gevoerd worden. Het gaat om een weg waarop het reglement verkeersregels en verkeerstekens uit 1990 van toepassing is. Uitgezonderd is het vervoer op terreinen (bijvoorbeeld een werk als een straat in aanbouw) waar uitsluitend de voertuigen belast met de werken toegelaten zijn. Als

een product vervoerd wordt moet hiervan een afleverbon bij de vracht aanwezig zijn (zie ook hoofdstuk 5).

De grond mag alleen geaccepteerd worden door de op de begeleidingsbrief vermelde be-/verwerker. Deze geeft na acceptatie een doorslag van de begeleidingsbrief voor ontvangst aan de transporteur en de ondoener. De ontvanger van de grond (meestal de houder van een werk in de zin van het Bouwstoffenbesluit, soms een inrichting met een Wm-vergunning) moet een inzichtelijke registratie bijhouden van alle grond die hij geaccepteerd heeft. Deze afvalstoffenadministratie moet ten minste drie jaar bewaard worden.

⁶ Hiervoor is het nodig dat de be-/verwerker een bewerkersnummer heeft aangevraagd bij de provincie (in Zuid-Holland worden afvalstroomnummers voor grondtransport afgegeven door de gemeenten).

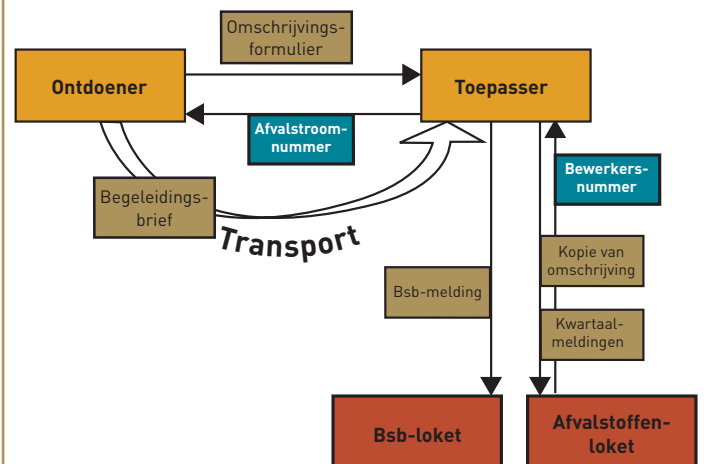

Afalstromen waarvoor de Pmv-verplichtingen niet gelden, zijn genoemd in bijlage 4c van de Provinciale Milieuverordening. Grond is niet vrijgesteld, maar 'groene lijst-afvalstoffen', lederwaren, steenwol en tonercassettes wel.

Organisatie van de papierenstroom

Om ervoor te zorgen dat alle afvaltransporten vergezeld gaan van een volledig ingevulde begeleidingsbrief is een administratieve organisatie opgezet. Daarin spelen de provincies een rol doordat zij verwerkerscodes aan rechtspersonen toekennen die specifieke afvalstromen mogen ontvangen. De papierenstroom die hiermee gepaard gaat, is weergegeven in de figuur hiernaast.

Figuur 6: Formulierenstroom bij toepassing en transport van licht verontreinigde grond.

Tabel 3: Overzicht van de afvalstoffenverplichtingen

Verplichtingen van de ontdoener

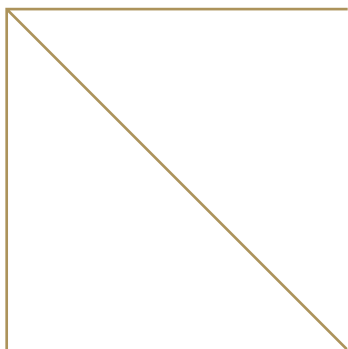
het verstrekken van een omschrijving van de afvalstoffen aan de be-/verwerker	4.3.3.15 Pmv 10.39 Wm
het verstrekken van een begeleidingsbrief aan de vervoerder, behalve bij de afgifte aan een inzamelaar	4.3.3.15 Pmv 10.39 Wm
het bewaren van gegevens over de afgifte van afvalstoffen gedurende drie jaar	4.3.3.20 Pmv 10.38 Wm

Verplichtingen van de vervoerder

het voeren van een begeleidingsbrief	4.3.3.22 Pmv 10.44 Wm
--------------------------------------	--------------------------

Verplichtingen van de be-/verwerker (ontvanger)

het geven van een afvalstroomnummer aan de aanbieder en het sturen van een kopie van het omschrijvingsformulier met ingevuld afvalstroomnummer aan het door GS aangewezen afvalstoffenmeldpunt	4.3.3.16 Pmv 10.40 Wm
het alleen accepteren van afvalstromen die vergezeld gaan van een volledig ingevulde begeleidingsbrief	10.40 Wm
het doen van kwartaalmeldingen in kilogrammen van ontvangen afvalstoffen aan het door GS aangewezen afvalstoffenmeldpunt	4.3.3.18 Pmv 10.40 Wm
het bewaren van gegevens over de ontvangst van afvalstoffen gedurende drie jaar	4.3.3.20 Pmv 10.40 Wm

Gescheiden houden bij het vrijkomen

Als grond en afvalstoffen vrijkomen uit de bodem kunnen ze gescheiden worden gehouden door een zichtbare overgang tussen de verschillende soorten. Daarvan is in ieder geval sprake als een werk, zoals een open verhardingslaag, van de bodem wordt verwijderd. Grond en overige bouwstoffen moeten separaat ontgraven en apart gehouden worden.

De verplichting om vrijkomende afvalstoffen gescheiden te houden geldt voor:

- ernstig verontreinigde grond, zoals bijvoorbeeld aangegeven in de ontgravingscontouren van een saneringsplan;
- bouwstoffen die volgens het Bouwstoffenbesluit in verschillende categorieën vallen en van elkaar onderscheiden kunnen worden;
- de afvalstoffencategorieën bouw- en sloopafval, grond en baggerslib/specie.

Bijlage 2: 'Tijdelijke uitname' en 'hergebruiken op of nabij'

In het Bouwstoffenbesluit zijn twee artikelen opgenomen die de reikwijdte van het besluit beperken: artikel 1.2 ('tijdelijke uitname') en artikel 1.3 ('hergebruiken op of nabij').

De beperkingen zijn echter verschillend van aard:

- Artikel 1.2 geeft aan wanneer het houden van een bouwstof niet is onderbroken. Dat betekent dat het Bouwstoffenbesluit wel van toepassing is, maar dat de voorwaarden waaraan een gebruiker van een bouwstof moet voldoen op het moment dat hij een bouwstof aanbrengt niet gelden. Daarom is bij tijdelijke uitname geen nadere analyse van de kwaliteit, of melding van het gebruik nodig.
- Artikel 1.3 geeft aan wanneer handelingen met grond in het geheel niet onder het Bouwstoffenbesluit vallen.

De bepalingen zijn gericht op verschillende situaties. Bij 'tijdelijke uitname' moet sprake zijn van bouwstoffen (grond of overige bouwstoffen) die tijdelijk uit een werk worden gehaald. Bij 'hergebruiken op of nabij' moet sprake zijn van grond die tijdelijk uit de bodem wordt gehaald.

Het bevoegd gezag voor het Bouwstoffenbesluit moet in individuele gevallen zelfstandig bepalen of zij vindt dat sprake is van tijdelijke uitname of hergebruiken van grond op of nabij de plaats van herkomst. Uiteindelijk heeft natuurlijk de Raad van State daarin het laatste woord. De toelichting hieronder is bedoeld om aan te geven wanneer de uitzonderingen (zeer waarschijnlijk) van toepassing zijn. Andere situaties kunnen ook onder deze uitzonderingsartikelen vallen.

Tijdelijke uitname (Bsb 1.2)

Artikel 1.2 (*zie boven*) geldt alleen voor bouwstoffen (grond of overige bouwstoffen) die tijdelijk uit een **bestaand werk** genomen worden.

Artikel 1.2 bevat vier kernbegrippen waaraan voldaan moet worden, te weten:

- tijdelijk;
- zonder te zijn bewerkt;
- op of nabij dezelfde plaats;
- onder dezelfde condities.

Deze begrippen worden hieronder nader toegelicht.

Tijdelijk

Dit is een beperking van de tijdsduur dat de bouwstoffen zich buiten het werk mogen bevinden. Wordt de toegestane tijdsduur overschreden, dan is het Bouwstoffenbesluit onverkort van toepassing. Er is dan sprake van hergebruik, en voor de opslag mogelijk van een Wm-vergunningplichtige inrichting. Bouwstoffen mogen zich in ieder geval niet langer dan de doorlooptijd van de werkzaamheden, en maximaal enkele maanden, buiten het werk bevinden.

Zonder te zijn bewerkt

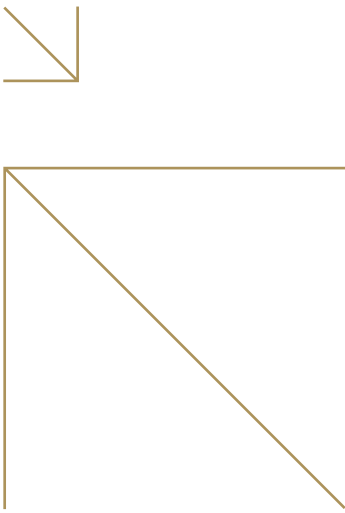
De bouwstoffen mogen niet van samenstelling of eigenschappen veranderen. In principe wordt daarmee iedere bewerking uitgesloten. Bouwstoffen mogen dus niet worden gezeefd, getrommeld, gescheiden in fracties, gebroken of gemengd.

In enkele gevallen kan hierop een uitzondering gemaakt worden, bijvoorbeeld voor het uitzeven van incidenteel groot puin of bodemvreemd materiaal uit een verder homogene bouwstof. Het zeven van de bouwstof mag geen structurele handeling zijn. Van een bewerking (en dus niet van tijdelijke uitname!) is sprake als de gehele partij gezeefd moet worden, of als uit de hoeveelheid te zeven materiaal blijkt dat de herkomst of samenstelling afwijkt van de gemiddelde samenstelling.

Twee algemene criteria blijven van toepassing: de kwaliteit van de bouwstof mag niet verslechteren en de functie van het werk mag niet veranderen.

Op of nabij dezelfde plaats

Dit begrip uit artikel 1.2 bakent de geografische afstand af tussen de plaats van herkomst en de plaats van toepassing voor bouwstoffen die tijdelijk uit een werk zijn genomen. Te denken valt aan de heterogeniteit van de bouwstoffen in een werk als maat voor de maximale toegestane afstand. Om deze reden kan verschil gemaakt worden binnen en buiten de bebouwde kom. Zo kunnen bijvoorbeeld de grenzen van één werk binnen de bebouwde kom afgebakend zijn door zijstraten. Buiten de bebouwde kom kan de afstand groter en bijvoorbeeld afgebakend zijn door bodemsoorten, of door doorsnijdingen van het werk (zoals viaducten). Als door het overschrijden van deze grenzen de oorspronkelijke melding niet meer klopt, is artikel 1.2 niet langer van toepassing. Hiervan is sprake als het bevoegd gezag verandert, of als de gebruiker (de melder) verandert.

Als bouwstoffen elders opgeslagen zijn geweest, moeten er waarborgen zijn dat dezelfde materialen op of nabij de plaats van herkomst wordt gebruikt. Dit moet dan bijvoorbeeld blijken uit een administratie van deelpartijen.

Onder dezelfde condities

De bouwstoffen moeten op dezelfde manier en met dezelfde functie als voor de uitname worden toegepast. Hierbij valt te denken aan de volgende zaken:

- de toplaag (ongeveer 30 cm) moet toplaag blijven;
- een vormgegeven bouwstof die gebruikt is als type B mag niet in een type A toepassing worden hergebruikt;
- bouwstoffen afkomstig van werken op het land mogen niet in oppervlaktewater worden hergebruikt, of omgekeerd (geen wisseling van bevoegd gezag).

Categorie 2 bouwstoffen kunnen ook tijdelijk worden uitgenomen. Bij het terugplaatsen moeten de isolerende voorzieningen weer in de oorspronkelijke staat hersteld worden. Tevens moeten er maatregelen tegen inregenen genomen worden bij het werk (waarvan de isolerende voorzieningen tijdelijk zijn opengevoerd) en bij de opgeslagen categorie 2 bouwstoffen.

Op of nabij (Bsb 1.3)

Dit artikel maakt hergebruiken van grond op of nabij de plaats van herkomst mogelijk en lijkt sterk op artikel 1.2 (zie de vorige paragraaf). In dit geval gaat het echter uitsluitend over het terugbrengen van grond en/of baggerspecie op of in de bodem.

Ook artikel 1.3 kent een aantal kernbegrippen, namelijk:

- grond;
- bodem;
- op of nabij;
- niet bewerken.

Deze begrippen worden hieronder nader toegelicht.

Grond

Er moet sprake zijn van grond. Ook baggerspecie als bouwstof wordt in het Bouwstoffenbesluit als grond beschouwd. Een groot deel van de vrijkomende en toe te passen baggerspecie in een rivierbed valt onder dit artikel. Indien er een ontwateringsdepot of actieve ontwateringsstap nodig is, geldt het uitzonderingsartikel niet (zie onder 'niet bewerken').

Het betekent ook dat het niet mag gaan om een mengsel van grond en bodemvreemd materiaal (puin, sintels, stobben, slakken). De grens van de toelaatbare hoeveelheid bodemvreemd materiaal is niet vastgelegd in regels. Als een eenvoudige bewerking zoals zeven een substantiële fractie materiaal oplevert die ter plaatse niet van nature in de bodem voorkomt (bijvoorbeeld puin of grind), is er sprake van een mengsel en is het uitzonderingsartikel niet van toepassing.

Bodem

De grond moet afkomstig zijn uit en weer teruggebracht worden in de bodem, waterbodem is daarbij inbegrepen. Er mag geen sprake zijn van een (open) verhardings- of funderingslaag.

Op of nabij

De grond moet worden teruggebracht op een locatie waar de ontvangende bodem van dezelfde kwaliteit is. Er mag namelijk geen extra bodembelasting optreden. De locatie van hergebruik moet zo dicht bij de locatie van herkomst liggen dat sprake is van een homogene bodemkwaliteit.

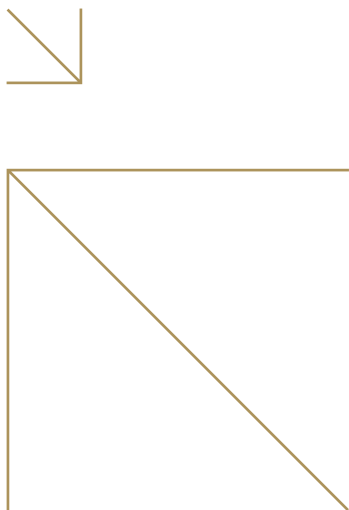
In gebieden waar zich verschillende soorten bodemgebruik of bodemopbouw voordoen of hebben voorgedaan, en ook bij grondverzet over langere afstand, is het nodig om een bodemkwaliteitskaart te maken. Dit is bijvoorbeeld het geval bij ontwikkelingslocaties, zoals de bouw van een wijk, of de aanleg van een natuurgebied.

In onverdacht gebied buiten de bebouwde kom kan bij afstanden van enkele honderden meters nog sprake zijn van hergebruik op of nabij de plaats van herkomst. Binnen de bebouwde kom gaat het eerder om tientallen meters.

Niet bewerken

De grond mag niet van samenstelling of eigenschappen veranderen. In principe wordt daarmee iedere bewerking uitgesloten. Er mogen dus geen stoffen worden toegevoegd (bijvoorbeeld mest, stro, compost, of zand), of afgescheiden (bijvoorbeeld door middel van zeven).

In enkele gevallen kan hierop een uitzondering worden gemaakt, bijvoorbeeld bij het uitzeven van incidenteel voorkomend groot puin of bodemvreemd materiaal in een verder homogene partij grond. Vrijkomend puin mag niet zomaar worden hergebruikt, maar moet worden afgevoerd en bewerkt als bouw- en sloopafval.

Bij (ingedroogde) bagger uit een depot is artikel 1.3 niet van toepassing. Bagger die niet op de kant gezet kan of mag worden, moet namelijk eerst worden bewerkt (ontwaterd) in een doorgangsdepot. Bij (ingedroogde) bagger is er dus geen sprake meer van dat de waterbodem zonder bewerking weer kan worden hergebruikt. Ingedroogde bagger uit een doorgangsdepot zal eerst – net als een partij grond van onbekende oorsprong – moeten worden bemonsterd en geanalyseerd conform het Bouwstoffenbesluit. De hergebruikmogelijkheden zijn afhankelijk van de kwaliteit.

Bijlage 3: Opslag van grond: inrichting of niet?

Is sprake van opslag of van storten?

Vaak wordt grond – voorafgaand aan het gebruik – tijdelijk opgeslagen. De eerste vraag die gesteld moet worden bij de tijdelijke opslag van grond (ongeacht de kwaliteit) is of er een relatie is met een werk in de directe omgeving. Het moet de bedoeling zijn om de opgeslagen grond te gebruiken in dit werk. Zonder een relatie met een werk kan geen sprake zijn van opslag, maar is mogelijk sprake van het ontdoen van afvalstoffen. Het storten van afvalstoffen buiten inrichtingen is verboden volgens artikel 10.2 Wm. De vraag of sprake is van afvalstoffen is in een vorige bijlage behandeld.

Wel of geen inrichting?

Opslag van grond is een activiteit die door het Ivb wordt aange-merkt als een inrichting. Er is veel jurisprudentie over het onderscheid tussen inrichtingen en activiteiten buiten inrichtingen. In de Wet milieubeheer is het begrip 'inrichting' (art. 1.1 Wm) gedefinieerd als een activiteit die:

- bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang wordt verricht,
- binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht.

Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang

De rechter toetst in de eerste plaats of sprake is van een bedrijfsmatige, op winst gerichte, activiteit waarmee wezenlijke inkomsten worden verworven. Vervolgens of het ook gaat om een bedrijfsmatige omvang. Er wordt niet (expliciet) getoetst aan de nadelige gevolgen voor het milieu⁷.

Bij verontreinigde grond is al gauw sprake van een bedrijfsmatige omvang als stromen van verschillende herkomst op één locatie worden opgeslagen. Een hoeveelheid van meer dan 5 m³ wordt als significant beschouwd. Met meer dan 50 mv kunnen wezenlijke inkomsten (> € 250,-) worden verworven.

Binnen een zekere begrenzing

De volgende activiteiten *kunnen* inrichtingen zijn: ophogen van terreinen, storten van afvalstoffen en uitbaggeren. Een en ander hangt af van de duur, frequentie, continuïteit en plaatsgebondenheid.

Enmalige activiteiten die in een kort tijdsbestek kunnen worden afgerond zijn geen inrichting⁸.

Bij het bewaren van afvalstoffen gaat het vooral om de vraag of de afvalstoffen lang genoeg worden bewaard om van een inrichting te kunnen spreken⁹. Dit is in ieder geval zo als de opslag langer dan 6 maanden duurt.

⁷ AbRS 21-10-1997, nr. F03.97.0399. Terrein waarop zich een hoeveelheid van 250 m³ gevaarlijke stoffen bevindt; geen bedrijfsmatige exploitatie: geen inrichting.

⁸ AbRS 5-6-2002, nr. 200104358/2. Bij de kortstondige opslag van baggerspecie op percelen in afwachting van verdere verspreiding over dezelfde percelen is geen sprake van een inrichting.

AgRS 15-6-1993, nr. B05.93.0093. Opslag van ongesorteerd sloopmateriaal; verharding van terrein met betonslib: sloopmateriaal afvalstof, betonslib geen afvalstof: inrichting.

AbRS 16-2-1998, nr. G05.93.2333. Mijnteen is afvalstof, toepassing van mijnteen in een kademuur: inrichting. Zie voor het onderscheid afval of niet ook:

AbRS 12-9-1996. Puinbreekinstallatie om breek- en zeefzand uit puingranulaat te zeven en het granulaat te verwerken: zeefzand wel afvalstof, breekzand geen afvalstof.

⁹ HR 24 juni 1997, nr. 104.866E. Containers met afval en puin van een renovatieproject zijn bij dit project op of nabij de openbare weg geplaatst gedurende bijna 6 maanden: geen inrichting voor het opslaan van afval.

AbRS 12-12-2001, nr. 200005714/1. Opslag van 15.000 m³ met asbest verontreinigde grond is een inrichting cat. 28.1, onder a, sub 2° Ivb.

Bijlage 4: Overwegingen bij monsterneming

Doel en reikwijdte

In de voorliggende HUM wordt in een aantal situaties aanbevolen om een monster te nemen. Het afnemen van monsters gebeurt veelal om vast te stellen of een bepaalde grens- en of concentratiewaarde wordt overschreden, die in een wettelijke bepaling of in een vergunningsvoorschrift is neergelegd. De belangrijkste eis die aan een bemonstering wordt gesteld, is dat de monsters representatief moeten zijn. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de overwegingen die bij monsterneming een rol spelen. Deze bijlage bevat (nadrukkelijk) geen sluitend en eenduidig overzicht van alle beschikbare protocollen en hun status. Voor uitgebreide informatie wordt verwezen naar de websites van SIKB, NEN en Infomil.

NB In alle gevallen waarin het eventueel tot een proces-verbaal komt, *moet* gehandeld worden volgens 'Aanwijzing d.d. 23 december 1999'.

Algemeen stappenplan bij monsterneming

Voor het nemen van monsters gelden verschillende protocollen en voorschriften. In de praktijk is de te gebruiken methode afhankelijk van de situatie. Alvorens tot een bemonstering over te gaan is het aan te bevelen een monsternemingsplan op te stellen. Ga daarbij als volgt te werk:

- bepaal het doel en het beoordelingskader (welke normen zijn van toepassing?);
- bepaal de omvang van de partij en hoeveel materiaal bemonsterd moet worden (partijdefinitie);
- stel vast hoeveel monsters nodig zijn, op welke plaatsen en op welke diepte moet bemonsterd worden (monsternemingspatroon en greepgrootte). Schenk daarbij ook aandacht aan de uitvoering van de monsterneming (in situ, in depot, korrelgrootte, mengmonsters, apparatuur, conservering, enz.).

Motieven

Er zijn meestal drie redenen om een bemonstering uit te voeren:

- vanwege de preventieve werking die ervan uit gaat. Dit is vergelijkbaar met een snelheidscontrole via een flitspaal zonder film. Er worden geen overtredingen vastgelegd, maar op die plaats wordt minder hard gereden en er zal ook in het vervolg minder hard gereden worden;
- omdat het een snelle verificatie mogelijk maakt van een vermoeden dat een partij (inderdaad) ernstig verontreinigd is. Er kan m.a.w. snel worden nagegaan 'wat voor vlees er in de kuip zit';

- omdat het kan dienen als een bewijsmiddel bij een strafrechtelijk onderzoek.

Waar u op moet letten

Als een monster wordt genomen ter bevestiging van een vermoeden, dan is de uitkomst na analyse in het laboratorium dikwijls dat de partij licht verontreinigd is. Daarmee kunt u als handhaver toestaan dat de partij hergebruikt mag worden. Maar let op! Als u niet goed verifieert wat de herkomst van de partij is, zou het ook heel goed om een opgemengde partij kunnen gaan. Dat is een partij die is ontstaan door het mengen van een zeer licht verontreinigd deel en een ernstig verontreinigd deel. Het gevaar is dus dat u als handhaver hergebruik van een gemengde partij als het ware 'legitimeert'. Daarom volgt hieronder voor u een aantal tips:

- Let bij een verificatiemonster ook op de herkomst (administratief, historisch, verklaringen van derden).
- Let op de macrosamenstelling van de partij (via organoleptisch onderzoek).
- Geef na verificatie geen verklaring af voor de mogelijke toepassing, maar hou het bij een constatering van de feitelijke kwaliteit. Of een partij al dan niet mag worden toegepast, wordt bepaald door de wettelijke bewijsmiddelen (keurmerk, certificaat, enz.).

Monsterneming bij strafrechtelijk onderzoek

Bij een strafrechtelijk onderzoek is het van groot belang dat u precies volgens het voorgeschreven bemonsteringsprotocol opereert, om vormfouten te voorkomen.

Voorts is het goed om te weten dat er belangrijke (grote) verschillen kunnen zijn tussen bemonsteringsprotocollen. Zo kent het Bouwstoffenbesluit bijvoorbeeld gebruikers- en handhavingsprotocollen. De verschillen daartussen hebben onder meer betrekking op het minimum aantal grepen en de wettelijk voorgeschreven maximale partijgrootte.

Tenslotte is het belangrijk dat u goed op de hoogte bent van de kwaliteit en de afstelling van de meetapparatuur. Denk bijvoorbeeld aan de ijking van een weegschaal of van een pH-meter. De meetapparatuur is een belangrijke factor bij de representativiteit.

Als er geen protocollen beschikbaar zijn (d.w.z. via een wettelijk besluit vastgelegd), kunt u gebruik maken van de 'Aanwijzing bemonstering en analyse milieudelicten' (staatscourant 248, 23 december 1999).

Bijlage 5: Richtlijn voor strafvordering grondstromen

Categorie	: strafvordering
Afzender	: College van Procureurs Generaal
Adressaat	: Hoofden van Parketten
Registratienummer	: 2003R004
Datum vaststelling	: 13-05-2003
Datum inwerkingtreding	: 01-06-2003
Geldigheidsduur	: 01-06-2006
OM	: aanwijzing taakstraffen (2001A003)

1. Polaris-systematiek

Anticiperend op de invoering van de Polaris-systematiek zal in de onderhavige richtlijn voor strafvordering gebruik worden gemaakt van het Polaris-puntensysteem. De “waarde” van 1 sanctiepunt is gelijk aan € 22¹.

In plaats van transactievoorstellen vanaf 20 sanctiepunten (€ 440,-) kunnen taakstraf-voorstellen worden gedaan. Elke € 22,- staat gelijk aan twee uren taakstraf. Voor de eis ter zitting gelden dezelfde bedragen. Voor vrijheidsstraffen geldt dat één dag gevangenisstraf gelijk wordt gesteld met twee uren taakstraf. De bovengrens voor een taakstraf is 240 sanctiepunten of 480 uren.

Ter zitting kunnen de bedragen die op basis van de opgegeven sanctiepunten kunnen worden berekend met 20% worden verhoogd. Het genoemde aantal sanctiepunten geldt voor first offenders.

Op basis van algemene beoordelingsfactoren kunnen de bedragen worden verhoogd. De algemene beoordelingsfactoren zijn:

- **Misdrijf / overtreding:**

De genoemde bedragen gelden voor misdrijven (opzet, voorwaardelijke opzet). Voor overtredingen (niet opzettelijk) wordt een verlagingpercentage van **25%** toegepast.

- **Doelbewustheid / economisch gewin:**

Als de regelgeving aantoonbaar is overtreden met het oog op het behalen van economisch voordeel, wordt een verhogingspercentage toegepast van **25%**.

- **Gevaarzetting:**

Als sprake is van duidelijke gevaarzetting door het plegen van het delict, wordt een verhogingspercentage van **25%** toegepast.

- **Recidive:**

De genoemde bedragen hebben betrekking op first offenders. Bij recidive² door **natuurlijke personen**:

1 maal : + **10%**

meermalen: + **20%**

Bij recidive door **rechtspersonen**:

1 maal: + **50%**

meermalen: + **100%**

2. Taakstraffen³:

Aan natuurlijke personen kan een taakstraf als transactie worden aangeboden, of worden geëist ter zitting. Niet alle delicten komen in aanmerking voor een afdoening middels een taakstraf. Voor een taakstraf komen in beginsel niet in aanmerking:

- Verdachten van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven;
- Verdachten die reeds meer dan één keer een taakstraf hebben aangeboden of opgelegd gekregen;
- Verdachten die weigeren de door hen aangerichte schade te vergoeden of mee te werken aan schadebemiddeling;
- Verdachten die vanwege een psychische of psychiatrische problematiek niet in staat zijn de taakstraf naar behoren te verrichten;
- Verdachten die niet instemmen met een taakstraf;
- Illegale vreemdelingen⁴;
- Verdachten zonder vaste woon of verblijfplaats in Nederland.

Voorts kan als contra-indicatie gelden dat de verdachte nog andere strafzaken open heeft staan. Verdachten waarvan is komen vast te staan dat wederrechtelijk economisch voordeel is behaald, komen alleen in aanmerking voor een taakstraf indien het behaalde wederrechtelijk verkregen economisch voordeel op enigerlei wijze wordt ontnomen.

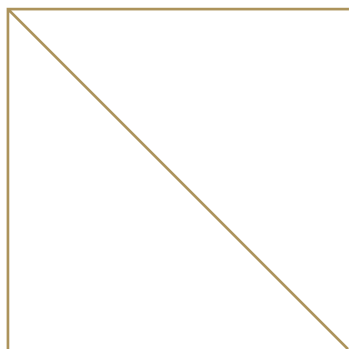
¹ Zie het kader voor strafvordering

² Voor het bepalen of sprake is van recidive wordt een periode van vijf jaar gehanteerd. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar veroordelingen, maar ook naar transacties. Bepalend of sprake is van recidive, kunnen behalve milieu- of economische delicten ook commune delicten zijn, bijv. vermogensdelicten of geweldsdelicten. De recidiveregeling geldt voor zowel transacties als eisen ter zitting.

³ Zie de aanwijzing taakstraffen (2001A003)

⁴ Deze contra-indicatie wordt versterkt door het feit dat een illegale vreemdeling zich niet met een volgens de Wet op de identificatieplicht geldig legitimatiebewijs kan legitimeren waardoor de SRN niet kan vaststellen of degene die de taakstraf gaat uitvoeren ook degene is die de taakstraf opgelegd heeft gekregen en gaat de zaak alsnog weer terug naar het OM.

Als uitzondering op de regel is soms een op de persoon toegesneden voorziening mogelijk. Te denken valt bijvoorbeeld aan vreemdelingen die van legaal naar illegaal veranderen, zoals een uitgeprocedeerde asielzoeker. Voor wat betreft de status van de asielzoeker is het raadzaam contact op te nemen met de IND.

3. Overtredingen Woningwet en Wet op de ruimtelijke ordening

Deze strafvorderingsrichtlijn heeft in hoofdzaak betrekking op overtredingen die strafbaar zijn gesteld in artikel 1a van de Wet op de economische delicten (Wed). Een uitzondering betreft overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens de Woningwet of de Wet op de ruimtelijke ordening. Op het moment van inwerkingtreding van deze richtlijn vallen zij nog niet onder de Wed, zodat de specifieke (bijkomende) straffen en maatregelen die deze wet kent, hiervoor niet kunnen worden opgelegd. De kans bestaat echter dat gedurende de looptijd van deze richtlijn ten gevolge van wetswijziging de desbetreffende overtredingen onder het bereik van de Wed worden gebracht.

Nr	Kernbepaling	Wetten	Reactie OM
1	Bouwen terwijl er onvoldoende bodemonderzoek is gedaan.	Woningwet artikel 8 Bouwverordening Wet bodembescherming (Wbb) art. 27, 13 (alleen igv kennisnemen verontreiniging)	Transactie € 750,- (34 punten), met eventueel ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel om activiteiten te doen stoppen.
2	Ontgraven / onttrekken grondwater zonder vergunning of in strijd met vergunningsvoorschriften. Ontgraven in strijd met bestemmingsplan. Ontgraven in de wetenschap van aanwezigheid verontreiniging.	Ontgrondingenwet art. 3 Wet op de ruimtelijke ordening (WRO) art. 10 + voorschriften bestemmingsplan, WRO art. 44 + bestemmingsplan Grondwaterwet, art. 14 Wbb, art. 13, 27	Vergunning aangevraagd maar nog niet verleend (afhankelijk van de situatie dient pv te worden opgemaakt): - Tot 50.000 m ³ ontgraven / onttrokken: transactie € 0,50 per m ³ , met een minimum van € 1.000,- (45 punten) - Meer dan 50.000 m ³ ontgraven / onttrokken: direct dagvaarden. Eis: geldboete Vergunning niet aangevraagd (altijd pv): - Tot 25.000 m ³ ontgraven / onttrokken: transactie € 1,- per m ³ met een minimum van € 2.000,- (91 punten) - Meer dan 25.000 m ³ ontgraven / onttrokken: direct dagvaarden. Eis: geldboete, al dan niet in combinatie met voorwaardelijke stillegging onderneming (art. 7 Wet op de economische delicten (Wed)) Ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel Indien omkeerbaar: herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).
3	Afwijken van saneringsplan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegd gezag.	Wbb art. 39 lid 2	Afhankelijk van ernst en omkeerbaarheid: transactie minimaal € 2.000,- (91 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Indien omkeerbaar: herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed). Evt. voorlopige maatregel om activiteiten te doen stoppen. Ingeval van onomkeerbaarheid: ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.
4	Herschikken van ernstig verontreinigde grond niet correct uitgevoerd.	Wbb art. 39 lid 2	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 1.250,- (57 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel.
5	Afgifte van grond aan een be-/verwerker die niet beschikt over een (toereikende) vergunning.	Wet milieubeheer (Wm) art. 10.37	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 2.000,- (91 punten) Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel.
6	Transport zonder begeleidingsbrief of met niet-correcte begeleidingsbrief.	Wm, art 10.39; 10.40; 10.44 alshrift: Sr 225	Transactie € 750,- (34 punten). Als sprake is van valsheid in geschrift: direct dagvaarden. Eis: vrijheidsstraf minimaal 2 weken (natuurlijk persoon); geldboete minimaal € 2.500,- (114 punten) (rechtspersoon).
7	Adequate boekhouding ontbreekt (de hoeveelheden aan- en afgevoerde grond bij een sanering of bij opslag zijn niet of niet juist vastgelegd).	Sanering: Wbb art. 39 lid 2 Opslag: Wm, art. 8.1, 18.18 Wm, art 10.1 Wm, art 10.38 Valsheid in geschrift: Sr 225	Transactie: € 2.000,- (91 punten). Als sprake is van valsheid in geschrift: direct dagvaarden. Eis: vrijheidsstraf minimaal 4 weken (natuurlijk persoon); geldboete minimaal € 4.000,- (182 punten) (rechtspersoon).
8	Toepassen van grond op locatie zonder juiste keuringen en kwaliteitsverklaringen of toepassen van grond met onjuiste kwaliteit	Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewateren-bescherming (Bsb), art 8, 22 Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo), art. 1	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 3.000,- (136 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: vrijheidsstraf minimaal 3 weken (natuurlijk persoon); geldboete minimaal € 3.600,- (164 punten) (rechtspersoon). Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel. Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).
9	Tijdelijke opslag van grond zonder (adequate) voorzieningen, bijv. ontbreken van een onderafdichting.	In het kader van beschikking: Wbb art. 39 lid 2 Buiten inrichting: Wbb art. 13; Binnen inrichting: Wm art 18.18 Wm art 8.40/8.44 Wm art. 8.1	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 2.000,- (91 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel om nadelige milieugevolgen te voorkomen en verdere aanvoer te voorkomen. Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).

Nr	Kernbepaling	Wetten	Reactie OM
10	Mengen van grond	Buiten inrichting: Wm, art. 10.1 Wbb art. 13 Binnen inrichting: Wm art 18.18 Wm art. 8.1	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 3.000,- (136 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel.
11	Niet gescheiden houden van afvalstoffen/ grond	Voor gevaarlijk afval: ministeriele Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijk afval Voor overige afvalstoffen Binnen inrichting: Wm art. 18.18 Wm art. 8.1 Wm art. 10.1	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 3.000,- (136 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel. Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).
12	Omkatten van partijen grond (valsheid in geschrift).	Indien in een werk aangebracht, of op het punt te worden aangebracht: Bsb art. 8, 22 Valsheid in geschrift: Sr 225	Dagvaarden. Eis afhankelijk van ernst en omvang: vrijheidsstraf minimaal 8 weken (natuurlijk persoon); geldboete minimaal € 7.500,- (341 punten) (rechtspersoon), al dan niet in combinatie met voorwaardelijke stillegging onderneming (art. 7 Wed). Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).
13	Toepassing gebeurt niet conform de voorschriften en/ of voorgescreven voorzieningen zijn niet aangebracht.	Bsb art. 8, 21, vierde lid, 26	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 2.000,- (91 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel. Evt. voorlopige maatregel Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).
14	Melding in het kader van het BSB is niet of niet correct gedaan.	Bsb art. 11, 18, 21	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 2.000,- (91 punten). Evt. voorlopige maatregel
15	De identiteit van een partij is onduidelijk (geen of onjuist certificaat of keuring).	Bsb art. 8, 22 Valsheid in geschrift: Sr 225	Afhankelijk van ernst en omvang: Transactie: minimaal € 3.000,- (136 punten). Als sprake is van valsheid in geschrift: direct dagvaarden. Eis afhankelijk van ernst en omvang: vrijheidsstraf minimaal 6 weken (natuurlijk persoon); geldboete minimaal € 6.000,- (272 punten) (rechtspersoon). Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen economisch voordeel. Evt. voorlopige maatregel Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).
16	Storten buiten een inrichting.	Ontdoen van afvalstoffen: storten, in strijd met art. 10.2 Wm (bij evident niet functioneel toepassen) Art. 13 Wbb	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie: € 1,- per m ³ met een minimum van € 2.000,- (91 punten), dan wel direct dagvaarden. Eis: geldboete. Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen economisch voordeel. Evt. voorlopige maatregel Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed)
17	De regels van het bodembeheerplan worden overtreden.	Art. 3, 6 Min. Vrijstellingsregeling Grondverzet	Afhankelijk van ernst en omvang: transactie minimaal € 2.000,- (91 punten). Evt. ontneming wederrechtelijk verkregen economisch voordeel. Evt. voorlopige maatregel Evt. herstelplicht als maatregel of voorwaarde bij transactie (art. 36 en 8 Wed).

Bijlage 6: Definities

Begrip	Omschrijving	Referentie
Afvalstof	Zie bijlage 1.	
Attest	Document dat verklaart dat de eigenschappen van een bouwdeel in overeenstemming zijn met bepaalde eisen die door opdrachtgevers of de overheid gesteld worden aan bouwwerken, mits het bouwdeel op een voorgeschreven wijze wordt vervaardigd (verwerkingsmethode) met gebruikmaking van producten met voorgeschreven 'technische specificaties'.	Div. BRL
Bagger	Waterbodem die is vrijgekomen met een verticale handeling (graven, zuigen, scheppen) via de voor het oppervlaktewater bestemde ruimte. Voorwerpen en grondstoffen zoals zand en grind die beoogd gewonnen zijn en ontwaterde of gerijpte baggerspecie die toepasbaar is conform het Bsb, vallen niet onder het begrip baggerspecie.	Regeling stortplaatsen voor baggerspecie op land, art. 2.
Beheersgebied	Gebied waarvoor geldt dat één organisatie de bodemkwaliteit beheert. De organisatie kan bijvoorbeeld een gemeente, provincie of waterschap zijn.	Interim-richtlijn bodemkwaliteitskaarten
Beoordelingsrichtlijn (BRL)	Document dat alle benodigde informatie bevat over een certificatiesysteem voor een bepaald onderwerp van certificatie. Het kan zowel gaan om attesten als om product-, proces- en kwaliteitssysteemcertificatie en het betreft zowel publiekrechtelijke eisen als privaatrechtelijke eisen.	Div. BRL
Bodem	Het vaste deel van de aarde met de zich daarin bevindende vloeibare en gasvormige bestanddelen en organismen. Het materiaal waaruit de Nederlandse bodem bestaat (het zgn. moedermateriaal) is in ons land grotendeels van elders aangevoerd, o.a. door de wind (zanden), de rivieren (klei en zand) en door het landijs (smeltwaterafzettingen, keileem), soms is het ter plaatse ontstaan (veen). Onder invloed van uitwendige (natuurlijke) omstandigheden is bodemvorming opgetreden, waarbij veranderingen in het moedermateriaal ontstaan.	1 Wbb Bodemkunde van Nederland, H. de Bakker en W.P. Locher, T druk, 1990
Bouw- en sloopafval	Afval dat vrijkomt bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen, bouwwerken en wegen.	Sectorplan 13, LAP 2002
BSA-granulaat	Verzamelnaam voor <ul style="list-style-type: none"> • betongranulaat; • menggranulaat (eis: > 45% betongranulaat); • metselwerkgranulaat; • hydraulisch menggranulaat (eis: aandeel hydraulische slak groter 5% en kleiner 20%); • brekerzeefzand (ook wel voorzeefzand genoemd); • asfaltgranulaat. 	BRL 2506
Grond	Het geheel van bestanddelen van de aardbodem van natuurlijke oorsprong, dat wil zeggen een mengsel van gesteente en mineraalfragmenten vermengd met organische stof, niet ontstaan door menselijk handelen, die door ontgraven is vrijgekomen uit de bodem.	Grond grondig bekeken
Inrichting	Zie bijlage 3.	
Kritische parameter	Een parameter (stof) waarvoor geldt dat de gehalten binnen (een deel van) het beheersgebied zodanig hoog en/of variabel zijn in vergelijking tot de andere stoffen, dat de betreffende stof bepalend kan zijn voor de bodemkwaliteit in (het betreffende deel van) het beheersgebied. Elke stof waarvoor geldt of wordt verwacht dat de 95-percentielwaarde de voor die stof geldende tussenwaarde overschrijdt, moet in ieder geval als kritische stof worden aangemerkt.	Interim richtlijn bodemkwaliteitskaarten
MVG-grond	Grond die afkomstig is uit een gebied met een vastgestelde bodemkwaliteitskaart. De grond is categorie 1, of schone grond en mag in gebieden die in de bodemkwaliteitskaart zijn aangewezen weer worden gebruikt als bodem.	Vrijstellingsregeling grondverzet
MVR-grond	Grond die is gekeurd conform het Bouwstoffenbesluit en die op basis van de Vrijstellingsregeling 'Samenstellings- en emissiewaarden voor toepassingen op het land' mag worden beschouwd als schone grond.	Vrijstellingsregeling samenstellings- en emissiewaarden
Natuurlijk zand	Los afzettingsgesteente bestaande uit minerale deeltjes met een korrelgrootte die hoofdzakelijk ligt tussen 63 µm en 2 mm, waarvan de samenstelling en aard sterk kunnen verschillen.	BRL 2506
Niet-vormgegeven bouwstof	Bouwstof niet zijnde een vormgegeven bouwstof.	1f Bsb

Begrip	Omschrijving	Referentie										
Ontdoen	<ul style="list-style-type: none"> Het nuttig toepassen of verwijderen van afvalstoffen binnen de inrichting waarin deze zijn ontstaan. Het voor nuttige toepassing of verwijdering brengen van afvalstoffen vanuit een inrichting naar een elders gelegen inrichting die aan dezelfde natuurlijke of rechtspersoon behoort. Het tijdelijk voor nuttige toepassing afgeven van afvalstoffen. 	1.1 lid 5 Wm										
Ontdoener	De houder van een afvalstof die zich daarvan door afgifte aan een ander ontdoet, voornemens is zich te ontdoen, of moet ontdoen. De houder is de producent van de afvalstoffen of de natuurlijke of rechtspersoon die de afvalstoffen in bezit heeft.	10.37 Wm, Richtlijn 91/156/EEG										
Open verhardingslaag	<p>Een laag, zonder vaste structuur, die op de bodem is aangebracht met als doel het verharderen van een (deel van een) locatie (zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van een weg, een bedrijfsvloer of een parkeerplaats) om daarmee de draagkracht en de berijdbaarheid te vergroten. De laag is hiermee in principe tijdelijk. Bovendien geldt voor een open verhardingslaag dat zij:</p> <ul style="list-style-type: none"> voor een substantieel deel bestaat uit het aangebrachte verhardingsmateriaal; duidelijk te onderscheiden is van de onderliggende grond. Hiervoor dient er sprake te zijn van een duidelijke fysieke overgang tussen de laag en de bodem; separaat van de onderliggende grond te verwijderen is zonder dat vermenging met deze grond optreedt. Daarnaast is reeds met de grond vermengd verhardingsmateriaal met behulp van conventionele technieken (zoals trommelen en zeven) op praktische wijze te scheiden van de bodem. 	Notitie 'Omgaan met bestaande open verhardingslagen', Provincie Utrecht, mei 1997										
Oppervlaktewater	<ul style="list-style-type: none"> Elke permanent of gedurende een groot deel van aanwezige aaneengesloten watermassa (in vloeibare of vaste fase) die een grensvlak met de bodem en een opengrensvlak met de atmosfeer heeft. Beddingen waarin watermassa's zoals hiervoor omschreven voorkomen, ook wanneer ze tijdelijk droog staan. <p>Geen oppervlaktewater zijn wateren en beddingen die weliswaar aan de hiervoor genoemde omschrijving voldoen, maar die als gevolg van een gericht beheer ten behoeve van één specifiek doel onmogelijk een 'normaal' aquatisch ecosysteem kunnen herbergen, zoals zwembaden, visvijvers en afvalwaterzuiveringsinstallaties. Bekkens die gegraven zijn met het doel er afval in te bergen en waarin slechts gedurende een korte overgangsfase water aanwezig is, dienen evenmin als oppervlaktewater te worden beschouwd.</p>	IMP water 1980-1984, bijlage 5a; Kamerstukken II 1980/81, 16 656, nr. 1										
Partij	Afzonderlijke hoeveelheid materiaal, die op basis van herkomst of analysegegevens kan worden ingedeeld in eenzelfde productcategorie.	Uitvoeringsregeling Bsb										
Productcertificaat	Document dat verklaart dat een product in overeenstemming is met bepaalde 'productspecificaties'.	Div. BRL										
Tijdelijke opslag	Tijdelijke opslag is geen begrip dat in de milieuwetgeving wordt gebruikt. Depots zijn altijd tijdelijk, anders is sprake van storten. Wel relevant is de vraag of een depot als een inrichting moet worden aangemerkt en dus een Wm-vergunning nodig heeft.	Geen referentie										
Type A toepassing	Toepassing van een vormgegeven bouwstof niet zijnde een type B toepassing	Uitvoeringsregeling-Bsb 7.5.2										
Type B toepassing	Toepassing van een vormgegeven bouwstof boven het maaiveld, waarbij de bouwstof alleen bevochtigd kan worden door neerslag en vochtige lucht, alsmede de toepassing van een vormgegeven bouwstof in de bovenste laag van een wegdek, waarbij die bouwstof zichtbaar blijft.	Uitvoeringsregeling-Bsb 7.5.2										
Vormgegeven bouwstof	<p>Een vormgegeven bouwstof is een bouwstof met een volume per kleinste eenheid van ten minste 50 cm³, die onder normale omstandigheden een duurzame vormvastheid heeft.</p> <ul style="list-style-type: none"> Duurzame vormvastheid betekent: minder dan 30 g/m² massaverlies in een diffusieproef van 64 dagen. Volume > 50 cm³ betekent de volgende korrelverdeling. <p>Rest massapercentage op zeef:</p> <table> <tr> <td>Ø 90 mm</td> <td>ten minste 10%</td> </tr> <tr> <td>Ø 63 mm</td> <td>ten minste 40%</td> </tr> <tr> <td>Ø 45 mm</td> <td>ten minste 65%</td> </tr> <tr> <td>Ø 32 mm</td> <td>ten minste 90%</td> </tr> <tr> <td>Ø 16 mm</td> <td>ten minste 95%</td> </tr> </table>	Ø 90 mm	ten minste 10%	Ø 63 mm	ten minste 40%	Ø 45 mm	ten minste 65%	Ø 32 mm	ten minste 90%	Ø 16 mm	ten minste 95%	1e, Bsb Hoofdstuk 4 Uitvoeringsregeling Bsb
Ø 90 mm	ten minste 10%											
Ø 63 mm	ten minste 40%											
Ø 45 mm	ten minste 65%											
Ø 32 mm	ten minste 90%											
Ø 16 mm	ten minste 95%											

Bijlage 7: Afkortingen

AMvB:	Algemene Maatregel van Bestuur
B&W	Burgemeester en Wethouders
BEVER:	Beleidsvernieuwing Bodemsanering
BG:	Bevoegd gezag
BGW:	Bodemgebruikswaarden
BOOM:	Besluit kwaliteit en gebruik Overige Organische Meststoffen
BRL:	Beoordelingsrichtlijn
BSA:	Bouw- en sloopafval
Bsb:	Bouwstoffenbesluit
EVOA:	Europese verordening inzake de overbrenging van afvalstoffen
GS:	Gedeputeerde Staten
HUM:	Handhavings Uitvoerings Methode
IBC:	Isoleren, beheersen en controleren
Isv:	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing
Ivb:	Inrichtingen en vergunningenbesluit milieubeheer
IW:	Interventiewaarden bodemsanering
LAP:	Landelijk Afvalstoffen Plan
LCCM:	Landelijk Coördinatie Commissie Milieu
MVG:	Ministeriële Vrijstellingsregeling Grondverzet
MVR:	Ministeriële Vrijstellingsregeling Samenstellings- en emissiewaarden
PAK:	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen
Pmv:	Provinciale Milieuverordening
PV:	Proces-verbaal
R.O.:	Ruimtelijk ordening
SCG:	Service Centrum Grond
Stb.:	Staatsblad
Stc.:	Staatscourant
SW:	Streefwaarden bodemsanering
UR-bsb:	Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit
VG:	Vrijstellingsregeling Grondverzet
Wbb:	Wet bodembescherming
Wed:	Wet op de economische delicten
Wm:	Wet milieubeheer
Wkb:	Waterkwaliteitsbeheerder
Wvo:	Wet verontreiniging oppervlaktewater
Ww:	Woningwet

Bijlage 8: Publicaties

Titel	Datum	Referentie
Handboek Handhavingsmethodieken bij probleembedrijven	Juni 1999	LCCM 1999/10
Europese Afvalstoffenlijst, Handreiking Eural	Augustus 2001	VR0M
SCG-handboek reinigbare grondstromen	2001, versie 01	SCG
Handhaving van grensoverschrijdend transport van verontreinigde grond; Inspectie informatieblad 31	Mei 2001	VR0M 17262
Grond grondig bekeken, verantwoord omgaan met schone en verontreinigde grond	Augustus 1999	VR0M 22669
Brochure 'Vrijstellingsregeling grondverzet'	September 1999	VR0M 17960
Interim-richtlijn 'Opstellen en toepassen bodemkwaliteitskaarten in het kader van de vrijstellingsregeling grondverzet'	Juni 1999	VR0M 17961
Circulaire structuur beheer afvalstoffen	4 april 2002	Stc. 65, p. 9
Circulaire het gebruik van overig bewijsmiddel	21 september 2001	Stc.
Circulaire afvalstof of niet	25 oktober 2001	Stc. 207
Brochure Gemeenten en het Bouwstoffenbesluit	December 1998	VR0M 22885
De grondstroom doorgrond	1996	VR0M-Inspectie
Grond van grenzeloze kwaliteit: Ketenonderzoek import en export verontreinigde grond	Mei 2001	VR0M 14095/173
Wie betaalt bepaalt	November 1999	Openbaar Ministerie
Zand erover? De casus Xyleen: een onderzoek naar toezicht bij een bodemsanering in een bredere context geplaatst	April 2001	Inspectie Milieuhygiëne Zuid
Een bodem met kwaliteit	Mei 2002	VR0M, inspectiereeks
Grondstromen, een inventarisatie van probleem- en oplossingspunten zoals in de praktijk ervaren	Juli 2001	SCG/SKB/SIKB
HUM grondstromen provincie Utrecht,	Januari 1998	LCCM
Bodem in zicht	Januari 2002	VR0M-Inspectie
Handhaven op niveau	1998	Commissie bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke handhaving, F.C.M.A. Michiels (voorzitter)
Grondstromen Zeeland, onderzoek en advisering handhaving	Mei 2001	Provincie Zeeland
Handhavings- en Uitvoeringsmethode Bouwstoffenbesluit	December 1998	VR0M
Handreiking Grondverzet voor gemeenten	April 2000	VR0M/VNG/IPO
Handhaven met effect	1997	A.B. Blomberg en F.C.M.A. Michiels
Brochure Gemeenten en het Bouwstoffenbesluit	Distributie nummer 22749	VR0M
Gemeentelijke handhaving Bouwstoffenbesluit	Oktober 2001	Inspectie Milieuhygiëne Noord-West
Tussenrapportage 2001 Monitoring en Evaluatie Bouwstoffenbesluit	2001	NovioConsult
Kwalibo-rapport 'Bodembeheer op goede gronden'	September 2001	VR0M/ V&W
Strategie Milieu,	Juli 1999	Openbaar Ministerie
Strategiedocument Milieu en Aanwijzing handhaving milieurecht		
Handhavingsuitvoeringsmethode EVOA 2e druk	Januari 1999	VR0M

Bijlage 9: Index

1

1 januari 1987, 24

A

Aanvulgrond, 6; 24; 54; 55; 56
 Afvalstoffenregelgeving per provincie, 58
 Afvalstroomnummer, 19; 25; 29; 30; 31; 43; 50; 53; 56; 57; 60;
 61; 62
 Agrarische bedrijven, 35
 AMvB Melden en registreren, 30; 43; 58
 Awb-procedure, 10

B

Bagger, 6; 18; 33; 34; 35; 41; 43; 48; 66; 72
 Baggerdepot, 35
 Bedrijfsmatig, 34; 67
 Begeleidingsbrief
 Gegevens, 30; 46
 Uitzonderingen, 23
 Bemonsteringsprotocollen, 68
 Besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen
 bodemsanering, 23
 Bestemmingsplan, 19
 Aanlegvergunningstelsel, 19
 Voorschriften, 11
 Bevoegd gezag
 Begeleidingsbrief, 18; 21; 29; 39; 45
 Bouwstoffenbesluit, 18; 29; 41; 48; 64
 Bsb - sanering, 18
 Buiten inrichtingen, 18; 40
 Gemeente, 7
 Provincie, 7
 Rijkswaterstaat, 7
 Slootdemping, 7
 VROM-inspectie, 7
 Waterschap, 7
 Bevoegdheden, 29; 40; 42
 Bewerkersnummer, 43; 45; 60
 BGW-grond, 54
 Bodembeheerplan, 16; 48; 49; 50; 51; 52; 53
 Bodemkwaliteitskaart, 17; 35; 40; 41; 48; 49; 50; 53; 65; 72; 75
 Bodemonderzoek, 18; 21; 23; 26; 70
 Bouw- en sloopafval, 17; 18; 58; 63; 65
 Bouwlocatie, 9; 16; 18; 21; 31
 Bouwstoffenbesluit, 7; 13; 17; 18; 24; 29; 30; 34; 35; 40; 41; 42;

43; 44; 48; 49; 50; 51; 54; 56; 60; 61; 63; 64; 65; 66; 68; 70
 Bouwverordening, 9; 18; 19; 70

C

Certificaat, 39; 42; 43; 45; 68; 71

D

Doorgangsdepot, 35; 48; 55

E

Ernstige bodemverontreiniging, 18; 19; 23; 24; 54
 Eural, 30; 32; 60; 74
 Evaluatierapport, 6; 10; 24; 25; 27; 54; 56
 EVOA, 7; 29; 30; 32; 74

F

Flora en faunawet, 19
 Fundering, 24

G

Gebruik als bodem, 50
 Gescheiden houden, 63
 Grondbalans, 22; 54
 Grondreiniger, 8; 23
 Grondstromenketen, 8; 23; 25; 34; 40
 Grondstromenplan, 17; 22

H

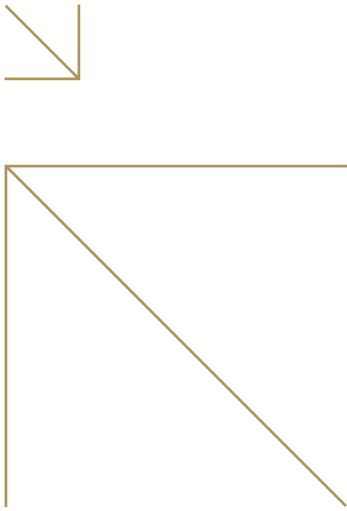
Herschikken, 11; 24; 25; 49; 54; 55; 70
 Hersteltermijn, 10

I

Immobilisatie, 24; 35
 Infrastructurele werken, 17; 18; 40; 48
 Inrichting
 Opslag, 7; 34; 35
 Reikwijdte begrip, 67
 Inrichtingen en vergunningen besluit, 34
 Interventiewaarde contour, 23
 Interventiewaardecontour, 54

K

Kernbepaling
 Algemeen, 12
 Bouwstoffenbesluit, 13; 44; 70

Transport, 12; 14; 70
 Ketencontrolle, 36; 37
 Keurverordening, 19; 41
 Kwaliteitsverklaring, 18; 40; 42
 Kwartaalmelding, 36; 43; 60; 61; 62

L

Loonwerkers, 7; 35

M

Meldingsplicht, ?
 Meldpunt afvalstoffen, 29; 30; 43; 60
 Milieubeschermingsgebieden, 7; 43
 Milieuhygiënische begeleider, 25
 Modelbouwverordening, 19
 Monsterneming, 68
 MVG-grond, 35; 40; 48; 60; 72
 MVR-grond, 35; 54; 60; 72

N

Natuur en landschap, 19
 Natuurbeschermingswet, 20
 Niet-reinigbaarverklaring, 24

O

Omschrijvingsformulier, 32, 43, 59, 60, 62
 Ongewoon voorval, 23
 Ontdoen, 15; 17; 19; 30; 54; 58; 66; 70; 73
 Ontdoener, 10; 19; 20; 29; 30; 36; 38; 43; 51; 58; 59; 61; 62; 73
 Ontgravingsput, 54
 Ontgrondingenverordening, 19
 Ontgrondingenwet, 19; 68
 Op of nabij, 17; 18; 21; 40; 41; 48; 64; 65
 Overig bewijsmiddel, 42; 43; 46; 75

P

Partijkeuring, 18; 42; 43; 46; 47; 48; 53; 56
 Provinciale milieuverordening, 19; 20; 30; 50; 51; 58; 62

R

Raambeschikking, 54

S

Sanctie, 10; 11
 Sanering
 Afwijking saneringsplan, 25
 Beschikking, 24
 Illegale sanering, 24
 Melding, 23
 Saneringsplan, 23
 Sloodemping, 7; 17; 18; 40; 44
 Stappenplan, 10; 68
 Stopteken, 41
 Stortplaats, 6; 9; 17; 24; 32; 35; 36; 45
 Stortverbod, 17; 19; 34; 40; 48; 51; 61

T

Tijdelijke opslag, 10; 13; 36; 67; 70; 72
 Tijdelijke uitname, 17; 22; 41; 64
 Transportafstand, 28
 Tussenhandelaar, 43

V

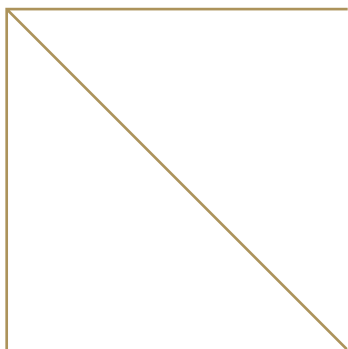
Vergunningvoorschriften, 35
 Verhardingslaag, 17; 63; 73
 Verwerkersnummer. Zie Bewerkersnummer
 Vrijstellingsregeling grondverzet, 17; 48; 49; 51; 74

W

Waterbodem, 24; 65; 66; 72
 Werk, 5; 6; 10; 11; 14; 15; 27; 19; 31; 32; 34; 40; 44; 45; 46; 47;
 48; 50; 60; 61; 64; 65; 67; 71
 Wet bodembescherming, 24; 54; 70
 Wet milieubeheer, 19; 29; 30; 34; 51; 58; 67; 70
 Woningwet, 19; 69

Z

Zeven, 8; 64; 65; 73
 Zorgplicht, 7; 22; 24; 26; 33; 36; 39; 46; 47; 53; 57

Colofon

Fotografie: Tineke Dijkstra en Joop van Reeken

Bestelgegevens:

Deze HUM Grondstromen is te bestellen en te downloaden via www.vrom.nl of via de Postbus 51 infolijn, telefoon 0800 – 8051 (gratis) onder vermelding van VROM3305.

Datum publicatie: juni 2003

